

ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును

Vol. 11
సంపుటము 11

చెన్న పట్టణము 1925 వ సం॥ మార్చి నెల 26-వ తేది గురువారము
(శ్రీ) క్రోధననామ సంవత్సరము, చైత్రమాస శుద్ధ ద్వితియ ౨.

No. 399
సంచిక ౨౯౯

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు మంచిమందు

గొప్ప గొప్పవారిచే వేలకు వేలు యోగ్యతాపత్రములు పొందియున్నది. పంపభాష చీటి చూచి కొనిన మోసముగలుగదు.

అమృతాంజనము సకలవిద నొప్పులకు సంచీవివంటిది

తలనొప్పుల మాన్పును, వాయువుపోట్ల బాపును,
పార్శవు నొప్పుల బారదోలును, పొట్లగొట్టును.
బెణుకుల భేదించును వాపుల రూపుమాపును.
దగ్గును తగ్గించును దురదనుతొలగించును.

ఈమందును రుద్దగానే చెమట పట్టుటవలన శరీర
మందలి దుష్పదార్థములను తొలగించి జేహమున
కారోగ్యము గలిగించును. నొప్పులు తీసివేయును.
జేశములలో కూడ వాడునున్నారు.

చక్కనిడబ్బితో సహా సీసా 1-కి ర్పు 0-10-0; డజన్ 1-కి ర్పు 6-4-0. ప్రతియింట నుండదగినది.
అమృతాంజనం డిపో, 6, 7 తంబుశెట్టి వీధి మద్రాసు లేక, బొంబాయి.

మైనపువత్తులు

ది ఇండో - బర్మా పెట్రోలియం కంపెనీ లిమిటెడ్
రంగూను,

1767

వారి చేత యారు చేయబడినది
విజంట్లు, స్టాకు చేయువారు

ప్యారి అండు కో
పోస్టుబాక్సు నెం 12, మద్రాసు

మైనపువత్తులు, మైనము, ధరలకు వ్రాసిన తెలుపబడును.

వెల్లింగ్టన్ సి సి మా

మాంటు రోడ్డు, మద్రాసు 953
21-8-25 కనివారమునుండి 27-8-25 శుక్రవారమువరకు
ని, ఆదివారములందు మధ్యాహ్నం 8-15 గంటల మాటసీగలదు.
యూనివర్సల్ ట్రైమెన్ డజ్ సీరియల్
ది ఫాస్టు ఎక్స్ ప్రెస్సు మూడవభాగము
ప్రదర్శింపబడును.
సుప్రసిద్ధులైన విల్లియం డన్ కన్ డ్ ఎడ్ మండుజాక్
అద్భుతచర్యలు చూడదగినవి.

సీటీ మోటారుపాతశాల మదరాసు
టెలిఫోన్ నెంబరు 148

ఇచ్చట మంచి అనుభవముగలవారిచే మోటారు బండిని
సదుపువిధానము, మెకానిజమ్, మెంజలగునవి నేర్పబడును.
మరియు మోటారుబండ్లు మరమ్మతులు, రంగులు వేయుట
వగైరా అన్ని పనులును చేయబడును.
యోగ్యతాపత్రములు మంచినిపుణులైన ఆటో ఇంజనీ
ర్స్ చే ఇయ్యబడును.
అన్ని విధములైన ధరలు సరసముగా యుండును. వివర
ములు తెలియగోరువా రీకిందివిలాసమునకు వ్రాయల యును.
మేనేజరు,

సీటీ టాక్సికంపెనీ, 1736

2/3 అంపర్స్ వీధి, జి.టి. మదరాసు.

(రాజ్యక పత్రము)

ఇనాం!

నగలక్యాటలాగు

ఇనాం!!

సవరంబంగారుకు, సీమ వెండికి, మంచి పనితనమునకు, శ్రేష్ఠమైనమణులకు పూచీ యివ్వబడును

వివరములకు ఈదిగువ విలాసమునకు వ్రాయవలెను:-

కేశవజిదేవచందు

నగలవర్తకులు, 1/233, చైనాబజారురోడ్డు, మద్రాసు.

గుజరత్ ఆయుర్వేదిక్ ఔషధములు

1947

ఎప్పుడును శ్రేష్ఠముగా నుండుటకు ఆయుర్వేదశాస్త్రమునందు ప్రాచీనములచే తెలుపబడిన ప్రకారము వాటిని తయారుచేయుటయే ముఖ్యకారణము. అందుచేతనే అవి వైద్యులచేతను ఇతర ప్రజలచేతను ఇది స్థాపించబడిన 1890 సం॥రమునుండి విడువక వాడబడుచున్నవి.

ఒకసారిపరీక్షించిన, మీకును సమృద్ధము కలుగును.

గుజరత్ ఆయుర్వేదిక్ ఫార్మసీ

అహమదాబాదులోనున్న వైద్యరాజ జత శంకర్ లీలాధర్ గారిచే స్థాపించబడినది.

1925 సం॥రం మద్రాసు, 1902-1921 సం॥రములందు అహమదాబాదు, 1918 సం॥రం మద్రాసు, 1914 సం॥రం కలకత్తా, 1914 సం॥రం ఢిల్లీ, 1916 సం॥రం పూనా మొదలగు స్థలములందు జరిగిన ఆల్ ఇండియా ఆయుర్వేదిక్ సమావేశములందును, హిందూ దేశీయ మహాజనసభలందును అనేక సర్వస్వ, రబితపతకముల నిచ్చియున్నారు.

“ప్రతిచోటను ఏజంటు కావలెను”

అన్ని ఉత్తరములు ఈదిగువ విలాసమునకే వ్రాయవలెను. పూర్తివివరములు గల క్యాటలాగ్ ఇనాముగా పంపబడును.

D. DESAI & Co.,

17, Edayapalayam Street, P. B. No 515 P. T. Madras.

నమ్మకమును క్రొత్తమాదిరి నగలుదొరకు స్థానము

ది ఆంధ్రా జ్యూయలరీ మానిఫాక్చరింగు కంపెనీ.

హెడ్ క్వార్టర్సు, బెజవాడ. బ్రాంచి 51, చైనాబజారురోడ్డు, మదరాసు.

మావద్ద అనేక రకముల క్రొత్తమాదిరి గజాలు, మెడగొలుసులు, కానుకలు అడ్డగ వ్రేళ్లు మొదలగు బంగారు నగలున్నవనరేమియు వేసిన అనేక మాదిరి అడ్డగలు, జడవిళ్ళలు, నాగరములు, ఉంగరములు, చంపరములు, పతకములు, మొదలగునవి వెండి నైలు కూజాలు, బంగుర్రు, కేంగి నైలు, కాపి నైలు మొదలగు పాలిమానములను అనేక రకములు కానుకలును, మొదలగు అన్నివస్తువులు యొప్పడుపెద్దముగా యుండును. కాను బంగారమునకు చాడీపెండ్లికన్న రత్నములు మొదలగువాటికి గారంటి యివ్వబడును.

సచ్చివీది నాపకు తీసుకొనబడును.

ప్రాచీనము—కాకుమాను లక్ష్మయ్యచౌదరి,

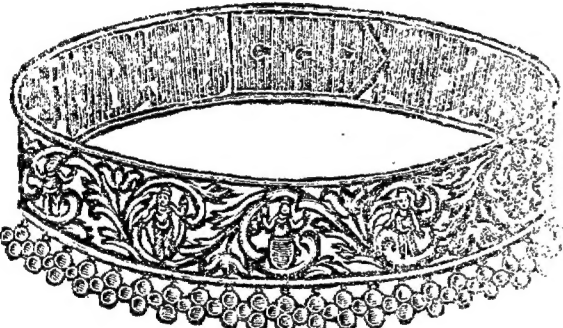
1597

శనగపాటి కోటయ్య అండు బ్రదరు,

అలస్యము చేయక ఒక దఫా మా ప్రదర్శన కాలకు వచ్చి పరీక్షింపుడు. 1824

నాగవత్తులు

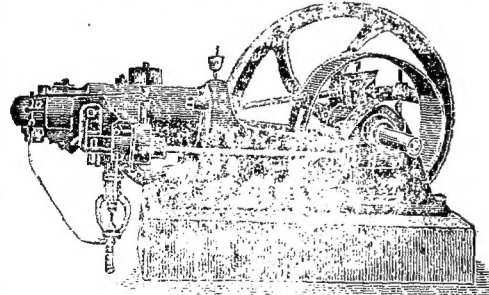

ఇవి 6 సవరములు మొదలు 14 సవరములకు అనేక మాదిరిలలో నానాగరకమునకు తగినటు తయారుచేయుటయు. పాతికావరక అంగురము మొదలు ముప్పాతిక అంగురము వెడల్పునకు చేయవచ్చును. వీటికి తరుగునూ నూజారి రుక్క 25 లు మొదలు రుక్క 85 లు వరకు గలదు. పువ్వరా గములు, పట్టెకంపులు, కత్తెములు మొదలగునవి

చేసినవాటికి ప్రత్యేకముగా సొమ్ము యివ్వవలెను. అన్నిరకపు వెండిసవరములంగారు నగలు, సామానులు స్థాన లో నిధముగానున్నవి. ఒకసారి చచ్చి ఒక చిన్నికాపునూవద్ద తీసిన మానవ్యాక్రము మీకు తెలియను.

మాచి తివిత్రిపు 172 ఫుల క్యాటలాగు 1.3 రు. 1. టెలిఫోను నెం. 802 తిండివిలాసము “ఉమ్మిడియార్” ఉమ్మిడి రామయ్య శెట్టి, గురుస్వామి శెట్టి కంపెనీ, నగవత్తులు, 25, చైనాబజారురోడ్డు, మదరాసు.

మెషి నరి అమృతము

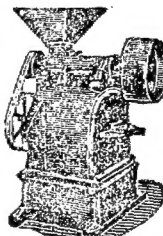
ఒక 20 బి. హెచ్. పి. 2 25 బి.

హెచ్. పి. 32 బి. హెచ్. పి. ప్రతి

మాదిరి నెకెండుహంతు హాన్సు బి

అయిత్ ఎంజనుల ప్రతిఒకటి 2 హెర్స్ పి

సెక్యూరైటీతో అమర్చబడినది.

ఒక 17 బి. హెచ్. పి. క్రొత్త“లక్ష్మి” ఇంజనులలో తయారుచేయ బడినది.

కూడు అయిత్ ఎంజను 2 హెర్స్ లుచే అమర్చబడినది.

రెండు 28 బి. హెచ్. పి. నెకెండుహంతు, అయితే క్రొత్తమాదిరి హాన్సు బి అయిత్ ఎంజను. ప్రతి ఒకటి 2 హెర్స్ లు, సెక్యూరైటీతో అమర్చబడినది.

రైస్ మిల్లులు నెం 1, 2, 7 రు.లకి, పలురకముల పంపులు, వ్యవసాయ సంబంధమైన పరికరములు, చిన్న రకము అయిత్ ఎంజనులు క్రొత్తవి, నెకెంతు హాంతు, లేకులు, గ్రూవపనిచేయు మెషిన్లు, నగలు చేయు నాటికీ కానుగిన గోలింగు అండు రైర్ మిల్లులు అన్నిరకములలోను లభిస్తే, ఇవనపెట్టెలు, దీపములకు వెలిగించుటకు కావలసిన డ్రైమాలు, బాయిలరులు, షార్ట్ బుత్ స్టీము ఎంజనులు, కాఫీక్రష్టింగు మెషిన్లు అన్నిరకముల మెషిన్లు మావద్ద స్థాపనచేయవచ్చు. దయచేసివిచ్చి మావద్దనుండు పరికరము పరీక్షించు.

Telegrams “ENDEAVOUR” Madras.

HEAD OFFICE:—43, Ripon St, Calcutta.

BRANCHES:—London, Bombay, Lahore,

Delhi & Benares.

B. D. BERY & Co., 1737

Engineers, Machinery Merchants

Government Contractors, &

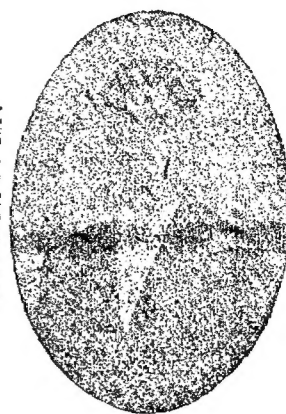
3, Sembudoss Street, G. T. MADRAS

ముప్పనసామరాజు అండు పీఠరాజు.

1477

పట్టాపురము పోస్టు.

KRAMTRADE

విజ్ఞాపన

నగ్నదేశము

1913 సం॥రం

సంవిమేయ మనదేశము నశించిందనునట్లు పట్టు తో మాఫ్లాక్ గో కీ పడుకుట, నేరములు, రం గులు వేరయియున్నగున నలలన వినిధరముల

ప్రముఖులు గంనులలో చిత్రవిచిత్రమైన జరి సాదా అందు లు కమ్ములతోను తయారుచేయించి వర్తకులకు తదితరులకు విక్రయించుచుంటిమి. కాకినాడలో జరిగిన రిటెన్ అఖిలభారత కాంగ్రెసువల్ల ప్రదర్శనమున మూబట్టలను ప్రదర్శించినటులను అవి దేశములోని పట్టువస్త్రములు అన్నిటిలోను ఎక్కువసాఖ్యమై నవిగా అందరకు తెలిసేయున్నది. ప్రదర్శనమునగుటచే ప్రాయము మూబట్టలగురించి పీయూష కాంతిహోమగురు అమృత బహుపత్రికయందు ఇట్లు వ్రాసిరి.

... ఇతర కాంగ్రెసుసంఘము వారున్న మరియితర ప్రజలకూడ అర్హి రకములగునట్లు ప్రవర్తించిరి ఇంకను ఎంద రోకలను, అందులని ఇచ్చుట, ఏకదపు పెట్టుటను పీలు చేయవచ్చు వస్త్రములు అనేకరకములు ప్రదర్శింపబడినవి. పెద్దాపురం రక్తులు ముప్పనసామరాజు పీఠరాజుగారు పట్టుకొని తేలియములును ఇతో వరుసును వస్త్రగుడ్డలు కొట్టుగుడ్డలును రెలగుడ్డలును చీరలును మున్నగురకములను ప్రదర్శించిరి. బెంగుళూరు అన్నియువారు కూడ ప్రదర్శించిరి

పట్టువస్త్రములగురించి వ్రాయుటలో మాకంపెనీయొ గ్గ అడ్డమును రకములను విపులముగా వ్రాయుటలనదేశము. స్వదేశవస్తుపరిశ్రమలలో మాద్రాసుఖ్యమును గ్రహించి స్వదేశీ నభివృద్ధి పరచెదరుగాక. చెన్న పురరాజధానిలో ప్రతిపట్టణము నందును మూబట్టలు దొరుకును.

కొంచెదువర్తకులు తయారుచేయుచున్న రకములలో నే నాఖ్యము తక్కువఅయిన బట్టలనువిక్రయించి మారకములనిపె నపుచ్చుచున్నార గాన అందరియొక్క బాగ్రత్తకొరకు మాప్రతి బట్టయందు వుండేమాడ్రేడ్ మార్కును ఇందున ప్రచురించితిమి.

చేంబర్లెన్ గారి

దగ్గు నివారిణి

దగ్గు, జలుబు, కాక నా

యువు అను బిడ్డలకు వచ్చు

రోగము, గొంతుపుండు

గొంతురాపు, రొమ్మువడి

సెము, కుక్కదగ్గును, అన్ని

రకముల గొంతు వ్యాధులు

మొదలగునవి చూడ గుంతు

తై పోవును, అన్నిజాగా

లో విక్రయించ జగల

చున్నది. (38-3) 133

“కంటిలోని నలుసు” అండ్

“ప్రాచీన సాహిత్యము”

అచ్చగుచున్నవి

కవిసార్వభౌమ ద్వారా రచింపబడతామర్ గాని పంగ భావయందలి “చోభేకతాళా”, “ప్రాచీనసాహిత్యము” లకు వి. వి. కుళ్ళూరు, బి. ఏ., ఎల్. టి. పండిట్ టి. రామ శర్మగార్ లొనర్చిన యాధునానవాదము. మొదటిది సామాజిక నవల. పాత్రోపాదన మల్లయ్యలము. గంభీర భావగర్భితము. వెల రు. 1.8.0. రెండవది ప్రాచీనసాహిత్య వివరము. ఇట్టి గ్రంథమార్గమున నది; వెల రు. 1.0.0. 30.4.1925 లోగా వారరపంపుచుంకి రు. 1-2.0, రు. 0.12.0 మాత్రమే కనుక మీ యాదర్శను త్వరగబంపుడు.

వి. వి. నుబ్బారాజు, బి. ఏ., ఎల్. టి.

పత్రికాంశ, కర్నూలుబెల్లా.

వివాహమునకు కన్య కావలెను

జలనాటికాశుచేరిన 12 తేదీ 18 సం॥రముల బ్రాహ్మణకన్య నెల 1-కి రు 10 ల వరంబడిగల 82 సం॥రముల వయస్సుగలిగిన జలనాటి బ్రాహ్మణ రమణకునకు కావలెను. వివరములకు ఈదిగువ విలాసమునకు వ్రాయవలెను.

వారము ఆంధ్రభారతీక, పోస్టుబాక్సు నెం 212 మద్రాసు.

చెన్నపురి కొర్రొకేషను నోటీసు

సీటిసరఫరా ఆవుల నోటీసు

నం 26-3-25 తేది గురువారమురాత్రి 1) గంటలటలకి 27-3-25 తేది శుక్రవారము ఉదయం 4 గం వరకు సీటిసరఫరా ఆవుచేయబడునని యందు మూలముగా అందరికిని తెలియచేయడమైనది.

రిప్పక బిల్డింగ్సు, జి. టి. బోగ్, 23-3-1925. కమిషనరు.

కొడననాయిలు అమ్మలకు

యే జెంటు కావలెను

వివరములకు వెంకటేశ్వరసింహారావు యిండియా లిమిటెడ్, నార్మల్ పర్మిట్ ఏజన్సీ తెనాలికి వ్రాయవలెను.

జవ్వాజి వెంకటలక్ష్మీనరసింహారావు.

పోతన తేమనల యుగము

(జీవితము, కాలము, కృగులనుగూర్చిన విమర్శకావ్యము)

రు 150 లు బహుమానము పొందినది

ఆంధ్రభారతీక, భారతీ ప్రచురించినది

నెల 0-8-0 (8 అకాలకు చీట్లంపిన, పోస్టేజీ దండగయుండును)

వలయువారు:—దిగవల్లి వేంకటేశ్వరరావు,

బి. ఏ. బి. యల్., లేక విజ్ఞానచంద్రికా గ్రంథ

మండలి, బెజవాడ.

కాకినాడలో అమృతము నకు

వియ్యపుప్యాక్టర్

కాకినాడలో ఉత్సాహాలునకు సమీపమున

బ్యాంకింగ్ కు చేరివున్నది. రోజు 1 కి 600 బస్తాలు

లు ధాన్య త్రప్పి బియ్యముచేయగలిగినది. ధాన్యం

ఉడక బెట్టుటకు, యెండ బెట్టుటకు ఫ్యాక్టరీగూడ

(Boiling Station) కాకినాడలో కొరంగిరొడ్డున

యకరముల స్థలములో కట్టబడియున్నది.

నదరు అస్తులు ప్రస్తుతము మ॥ రా॥ రా॥ శ్రీ

అద్దేపల్లి హరిశ్చంద్రుడు నాయకుగారు గంగిరెడ్డి నా

రాయగారి నాయకుగార్లకు అద్దేకు యివ్వబడి

వారిచే పనిచేయబడుచున్నది.

వలయువారు దరఖాస్తులు

సింసన్ బ్రదర్స్, లిమిటెడ్ కాకినాడ

అనువాది పంపుకోవలెను.

ఉత్సాహముకంటె మించినది లేదు

మీ జీవితకాలమునందు గలుగు కష్టముల నన్నిటిని

గంచమైనను భయములేక జయించుటకు మీకు సదా కావలసిన

యోధము ఉత్సాహమే.

అయితే

మనోహర్మ్యమున్నప్పుడు దీనిని సంపాదించుటెట్లు

ఆతంక నిగ్రహ మాత్రలను

వాడు. మెదడు సంబంధమైన వ్యాధులు, అజీర్ణము,

మలబద్ధము మొదలగువాటిని పోషకాహారమున గుణమును

లగించును. 32 పూట్రలుగల బుడ్డి 1 కి ధర రు 1-0-0 ఇతర

వివరములకు ఈదిగువ విలాసమునకు వ్రాయవలెను.

ఆతంక నిగ్రహ ఔషధాలయము,

26, బ్రాడ్వే, మద్రాసు

ఆంధ్రభారతీ: పథమవర్ణం

(ఆంధ్రవిప్లవ యూనివర్సిటీ, ఆంధ్రభారతీతీర్థ విద్యా పీఠము ప్రభుత్వవర్గం యంత్రవ్యవస్థ దానితోపాటు ఆంధ్రభారతీ తీర్థవర్గమును ప్రభుత్వవర్గము, వివిధాంధ్ర కళాకాళం ప్రవర్గమునకు యా సం॥ 1925 యే మొదలు నెల 13-17 దీనిలో విజయనగరమున ఆంధ్రభారతీ తీర్థము.

తే 14 దీని జరుగు నుత్సవవర్గములో విద్యాపీఠమునకు ప్రాధాన్యముగా శ్రీ శ్రీ శ్రీ బాన్సుల విజయనగర మహారాజా మహమ్మదులను జూద్రువారచే నియమితులైతే బ్రహ్మశ్రీ మహారాజశ్రీ యేమారీ నరసింహంపంతులు ఎం. ఎ. (దివాన్) సాహెబ్ ఆఫ్ విజయనగరం) గారు ఆంధ్రభారతీ పదవి నలంకరింతురు. మహారాజశ్రీ కావుసాహెబు గిడుగు వెంకటరామ మూర్తిపంతులు ఖి. ఎ. యమ్. ఆర్. వి. యల్. గారు రెవ్యూ యన్. ప్రభుత్వము చెప్పెను. ఆంధ్రభారతీతీర్థ ఉపాధ్యాయ వర్గము పక్షమున ఉపాధ్యక్షులును, నూతనవర్గపు కార్య విధానమునుగూర్చిన తీర్మానములును జరుగును. వివిధ పాఠశాలలో ఆంధ్రభారతీతీర్థ ఉపక్షమున పండిత పద్మపులు గౌరవన విద్యాధిపతులు విందు సమావేశమగుదురు.

తే 14 దీని మొదలు తే 17 దీని వరకు పరిశోధక సమావేశము జరుగును. దీనికి తే 14 దీని శ్రీ శ్రీ శ్రీ ఛాన్సుల వారి పక్షమున ప్రాధాన్యముగారు ప్రారంభోపన్యాసము నొసగుదురు. మహారాజశ్రీ పూజవాటి తమార వేంకటపతిరాజు యమ్. యల్. సి. (విద్యాపీఠపు ఉపప్రధాని) అతిథివర్గమునకు స్వాగతములు. లోడినము సాహిత్య, సాహిత్య, విమయములగుర్చియు, పదపద ఆంధ్ర మౌండ్లచంద్రికలు (రాజవిద్యాపీఠములు) లిలికాకాకాకాకా, ఇస్లామియా విజ్ఞానమునుగూర్చియు క్రమముగా నిరంజనములలోను నూతనాంశ బోధకములను, నూతన సిద్ధాంత ప్రతిపాదకములను, నూతన విమర్శనా చక్రములను, లోకసంగ్రహ సాభాత్రిప్తకాశములను పనిపాటికేమనూపకములను, కళావిశేషవికాసములను ప్రయోగకాల ద్యోతకములను నగు విమర్శకప్రసంగములు జరుగును. వివిధ ప్రాంతములందొకరి కొకరికి సమావేశములేక సాహిత్యాధిపతి పరిశీలనలధ్య సహకారములేని యవస్థలో ఆంధ్రభారతీతీర్థ పరమపురుషార్థముగా, జాత్యభివృద్ధియే యాదర్శముగా, విద్యాప్రచారమే ఫలముగా వివిధవిషయములను గూర్చి పరిశోధనలు చేయుచున్న ఆంధ్రపండితులకు పరస్పరసమావేశము కలిగించి వారి యభిప్రాయములను ప్రసంగముల సాంధ్రానికి వినిపించుట ముఖ్యోద్దేశముగా గల యీ ఆంధ్రభారతీతీర్థ పరిశోధక విశ్వవిద్యాలయము పక్షమున వివిధకాస్త్రపు శోధకులును, వివిధ కార్యకర్తలయొక్కవిషయములను పండితోత్తములు మాయాయాచార్యులనును పన్నించి మారాఠిభివృద్ధి గాని యాపరిశోధక ఫలలో ప్రసంగములచేసి మమ్మన రిండిం ప జేయజేయుచున్నాము.

జమిందారీదార్లుగూ, కళాకారులు, సెకండరీ పాఠశాలలు విద్యాపీఠములు, సంస్కృతాంధ్ర పాఠశాలలు, పండిత సభలు, గ్రంథాలయసంఘములు గ్రామపంచాయితీలు, యూనియన్లు, జిల్లా తాలూకాశోధకులు, మ్యూనిసిపాలిటీలు, విద్యాప్రచారక సమాజములు, సాహితీ సేవక సమితులు గ్రంథ ప్రకాశకములు మొదలగు విద్యాపీఠముక విద్యాప్రాప్తి సౌక, విద్యాప్రచారక సంఘము లాంధ్రభారతీతీర్థ సన్ని ప్రాంత నండియు పండితులగు సీనియర్ల ప్రసంగించుటకు "ప్రతి నిధు" పంపగోరెదము.

రిజిస్టరీదార్లుగల ప్రతినిధులు శ్రీశ్రీ శ్రీ చాన్సులవారి యతిథులుగా పరిగణింపబడెదరు. రిజిస్టరీ కట్టును రు 2 లు డెలిగేటు ఫారముతో యూనివర్సిటీ ఆఫ్స్టాంపు రిజిస్ట్రారు కె. యల్. రాయ్ (దేశీ ప్రాసాదము, విజయనగరము) గారికి మొదలి రేడిలోగా చెరవలెను. ప్రతినిధులు చదువబోవు ప్రసంగముల ఒక్కొక్కటి ఆరగంటలో పూర్తిగా చదువుటకు కీలైయుండవలెను. ఆంధ్రభారతీగాని, ఆంగ్లమునగాని సంస్కృతమునగాని, హిందీ, ఉర్దూభాషలలోగాని వ్రాయవచ్చును. ప్రసంగము ప్రతియుకటి ఏప్రిల్ 30 తేదీ సరికి రిజిస్ట్రారు డాక్టర్ సి. వాహరావు పంతులుగారికి, విజయనగరం చేరవలెను. ఈ ప్రసంగములు గ్రంథరూపమున ముద్రింపబడును.

ఈయనసమయ సంగీతసభలను, నాటకప్రదర్శనములను జరుగును. శ్రీ విజయరామ్ సంగీత కళాకాల పండితులను శ్రీ విజయరామ్ నాటక పండితులను శ్రీ కవిమండలి నాట్యకళా భాగ సంఘములను ఈ ప్రదర్శనములలో పనిచేయుదురు.

యందు. ఆంధ్రభారతీ తీర్థ పక్షమున సీనియర్లతోను, ప్రవర్గములలోను, తమ తమ విద్యాకాళం ప్రకాశము చేయుటకే ఆంధ్రభారతీతీర్థ పీఠమునకు ప్రాధాన్యము, నాట్యకళాప్రయోగ దర్శనము, ప్రతినిధులుగా రాగోరుచున్నాము. వివిధ కళాకాళంప్రదర్శన ప్రాప్తిగా మదర్శముగా గలవారు ఈవిద్యా పీఠపు యోగ్యతాపత్రములు చాన్సుల వారిపక్షమునకు కేసులగునారి కెల్లగట ఆంధ్రభారతీతీర్థము.

ఈ యెదుదినములను కళాప్రదర్శనము జరుగును. అందు చేతవని, దంతపువని, కట్టపని, లక్ష్మిపని, లోహపువని, నూనెలు, ఓడధులు, ఆడవిపంటలు, చిత్రలేఖనములు, పాతబొమ్మలు, నాట్యవిశేషములు వ్యవసాయప్రదర్శనములవారలెత్తులు పాత రికార్డులు వైద్యపు పనిముట్లు నాటకపు సామానములు మొదలగు శిల్పి కాళము జూపువస్తువులు ఆంధ్రభారతీతీర్థమునండి ప్రదర్శనార్థము రాగలవు. జమిందారులు భూస్వాములు ప్రజానాయకులు, బోర్డు ఉద్యోగులు, విద్యాలయాధికారులు మొదలగు వాంగ్రప్రములు లెల్లరు యీవస్తు ప్రదర్శనము జయప్రదముగా జరుగునట్లు తోడ్పడ వేడుచున్నాము. ఆంధ్రభారతీతీర్థ సమావేశముగా ప్రచారమునుండి నూతన పాశ్చాత్యవిద్యా ప్రభావమున నందరించి పోవుచున్న పూర్వపు కళావిశేషముల జాడలు నమోనాలు ముఖ్యముగా ప్రవర్తింపబడవలసినవి గనుక నివి యీ సమావేశమునకు జతపడునట్లు తోడుపడి యాంధ్ర భారతీ తీర్థవర్గములను నిజముగా భారతీ భక్తసమావేశమున ట్లాండ్రాఫి యనుగ్రహించునాక. ఇట్టి సమావేశమునకై యాంధ్రభారతీతీర్థ పలువర్గములనుండి ప్రతిక్షింపుచున్నది. ఈ వర్గమున నిది భారతీతీర్థపక్షమున జరుప సాహించితిమి. ఆంధ్రభారతీ మిశ్రయత్న మందరించి యాంధ్రభారతీ నిరంతర సేవాత్మకతను సార్థకము చేసికొనునాక.

ప్రాతఃక్రొత్త సాంప్రదాయముల ననుసరించి గ్రంథ రచన సాగించుచున్న యాంధ్రభారతీ తీర్థవర్గము ప్రతినిధులుగా వచ్చితిమి. రచనల మాధుర్యముల సాంధ్రానికి ప్రసాదించి మాయాత్మిభివృద్ధి సత్కారముల నందగోరెదము. తమతమ నూతన రచనల ప్రదర్శింప ప్రతిదినమును పండ్రింతుగంటల తరువాత నాలుగుగంటలవరకు అనేకాన కాళములు కల్పింపగలము. ఆంధ్రనాటకరంగములందు వేరెదురుచున్న నాట్యకళావిధులను మతో కలిసి యీ సమావేశమున జరుగు నాట్యకళా ప్రదర్శనములలో సాయపడి తమభారతీ భక్తి విశేషముల నిరూపింప వచ్చునందుచున్నాము. నాట్యకళాప్రచారమును గూర్చిన విషయముల సంప్రతించుకొనట కొక ప్రత్యేకసభ నీదినములలో జరుపుదుము. నాటకములలో సంగీతము, పద్యపతనము, అభినయవిధానములు, రూపకార్థము లగుఇవి ప్రముఖ, ఆంధ్రనాటక రంగములలోక సంగ్రహమునకై వినియోగపరచుటకు వలయు సౌకర్యములు, నియమావళి మొదలగు సంగీతములను గూర్చి నాటకప్రయోగమున కళావిశేషముగా జరుపుచున్న నాట్యకళాపక్షము లనుభవసిద్ధములగు నుదాహరణముతో చర్చింపగోరెదము. నాటక సమాజముల తమ తమ పక్షమున సీనియర్ల ప్రయోగసిద్ధములగు నుపన్యాసము లిచ్చుటకు ప్రతినిధులు పంపగోరుచున్నాము.

ఉత్సవము అయిదురోజులలోను సాయపడుటకు స్వచ్ఛంద సేవకులు జిల్లా క్లెరుకుచున్న రాగోరుచున్నాము. అట్లు రాగోరువారు ముందుగా ఒక రూపాయి కలింగ డెలిగేసీ, అసిస్టాంట్ రిజిస్ట్రారు వెంటటి సర్వీసారాయణపంతులు శ్రీకాకుళం, గంజాంజిల్లా) గారికి పంపి, తమ నామములను రిజిస్టరీ చేయించుకొనవలెను. వారుకూడను శ్రీశ్రీ శ్రీ మహారాజావారి యతిథులుగ పరిగణింపబడెదరు.

ఆంధ్రాభి యనుగ్రహమున నీ యాంధ్ర భారతీతీర్థ వర్గంతులైన మాంధ్రభారతీతీర్థవర్గములతో సహానానాగా!

శ్రీ శ్రీ శ్రీ

కానుకు రి వెంకటకృష్ణరావు,
ఎగ్జిక్యూటివ్ కమిటీమెన్బెంటు.
రామూరి జగన్నాధరావు,
తియ్యాటికల్లు కమిటీమెన్బెంటు.
డి. వెంకటస్వామినాయుడు,
సంగీతపు కమిటీమెన్బెంటు.
బుర్రా శేషగిరిరావు, ప్రధాని.
సి. వాహరావు, రిజిస్ట్రారు.
కె. యల్. రాయ్. అసిస్టెంట్ రిజిస్ట్రారు,
ఆర్. యన్. రామచంద్రరావు,
కలింగ డెలిగేసీ రిజిస్ట్రారు.
వెంటటి సర్వీసారాయణ,
కలింగ డెలిగేసీ, అసిస్టెంట్ రిజిస్ట్రారు.

కాంతి నికేతకము

౧ వసంతోత్సవము

కవులు వసంతమును ముగిసిన ప్రేమించెదరు. వారి కవనమునకు వసంతమును ముగిసిన కొంతసేపును, పరిపూర్ణ ప్రకృతి లతా సౌరభమును, పీక పాముల కంఠధ్వని నాదమును, అభి అవధుల ధ్వనియును, నిర్మలనీలనిభ తారకాండ్ర మండలమును ముఖ్య ఆధారములుగా! కవుల కవిత్వము నుండి వసంతోత్సవము ప్రవీణివైన మిగులునది పిప్పితప్ప మరేమి యుగారు. భగవానుని సృష్టిసౌందర్య వీక్షణాత్మాహులకు వసంత పందర్యము యెటుల అపరిమిత వందములమో వేరుగ చెప్ప నక్కరలేదు. ఈముతువున నే గదా ప్రతిజీవన పదార్థమును నూతన వేషములనే ఆలరారనది. ఇట్టి వసంతముతువును యేవిధముగ కవికుండల సార్వభౌమ డరు రవింద్రుడు ప్రేమించునది. వారు రచించిన శేంగలి పద్యములను, పాటలను లేక వాటినున్న వాదములను పఠించిన ప్రతివారికిని దెలియకమానదు. వారు వసంతోత్సవముకాగానే వారి వ్యవస్థాపనతో శార్వర్యమును వలచి యువకునివలె సందరించెదరు సృష్టివికారలను, సృష్టి శోభను వీక్షించుచు, ఆవేశమును పొందుచు, గానముచేయుచు, నిదురపడితము మాని పెక్కురాత్రుల గడపెదరు. దీనితర్వాత వర్షముతువును మిగిల ప్రేమించెదరు. వర్ష కాలపు చిన్నచీ కటుల వెడల్పు రాత్రులను, గర్జనను గావించుచు, విద్యుత్తుల ప్రసరింపజేయు ఘనమేఘములచే నావరింపబడిన ఆకాశమును, రివ్వల వీధి మారులనులే నల్లలలాడు వృక్షకాఖలును, కొన్ని యెడల తీవ్రముగను, కొన్ని సమయముల మెల్లగానుపడు వర్షధారయును వారికి మిగిల అనందదాయకములు. వర్షించుచుండిన యొకనాటి రాత్రి, వారు రహస్యమిం పాటల వ్రాసెదరు. ఇంతయు వారెటుల యారెందు ఋతువుల ప్రేమించునది తెలియజేయగలవు.

టాగురుగారు ప్రతివత్సరమును వసంతమునకై క్రొత్త నాటకమును, క్రొత్తపాటలను రచించి, తన ఆశ్రమములోను కలకత్తాలోను వసంతోత్సవము జరపుదురు. ఈవసంతోత్సవమును యథావిధిగ వసంతోత్సవమును జరుపదలంచి దక్షిణ మొరకానుండి తిరిగి వచ్చుసమయమున క్రొత్తపాటలను రచించిరి. ఈపర్యాయము రచించిన పాటలు స్వరము పూర్వము రచించినపాటల స్వరమునకంటె మేలని నావిశ్వాసము. ప్రతిపాటయు మధురార్థ మనియే చెప్పవచ్చును. ఫాల్గుణ శుక్ల పౌర్ణమి ఉత్తర హిందూ స్థానమున గొప్ప పండుగదినము. దానిని వారు హోలిపర్వమి యనిపించెదరు. ఈఉత్సవమును ఆనాటిరాత్రి జరుపదలంచిరి దక్షిణముండి టాగురుగారి యిచ్చటి బాలికలకు సంగీతవిద్యార్థులకు వారు నూతనముగ విరచించిన పాటలను వాటికననుకూలమును నేర్పప్రారంభించిరి దక్షిణమొరకా యాత్రయందు రెండు పర్యాయములు జ్వరపీడితులై, చిక్కిపోయియున్న ముసలి టాగురుగారు స్వయముగ నాట్యము చేయుచు బాలికలకు నాట్యము నేర్పటయనునది యందలి ఆశ్చర్యకరమైన విషయము.

చతుర్దశినాటి రాత్రి బాలికలు, యెటుల పార్వమినాడు పాడి అభినయించెదరో చూడదలచి ఆశ్రమ మధ్య భాగమున యున్న మామిడి తోటలో అభినయమునకై వలయు ప్రయత్నము లన్నియు చేయించిరి. ఉపాసన తర్వాత టాగురుగారు బాలికలు సంగీతపు విద్యార్థులు రంగస్థలమును చేరిరి. టాగురుగారు కుర్చీలో కూర్చొని బాలికల పాడనునిరి. పాడుచు నాట్యముచేయుచు యుండినపుడు, టాగురుగారు వినునలేక దోషముల సవరించుటకు కనీసము యేడులేక యెనిమిది పర్యాయములు కుర్చీ నుండిలేచి స్వయముగ అభినయించి నాటికి మాసిరి. ఆపందర్యమున క్రొత్తగానేరని విద్యార్థులకు రవీంద్రుని సంగీత, అభినయపాండిత్యము విశేషముగా గోచరించెను.

పార్వమినాటి యదయమున, నందలాల్ బోస్ గారు తన చిత్రలేఖన విద్యార్థులందరిని తీసికొని రంగస్థలమును చులంకరించుటకు పోయిరి. మామిడిగున్నలను కాక బంగారముతో నలంకరించిరి. ముట్టును తోరణములతోను, కాగితపు గొలుసులతోను రంగస్థలమును వివాహమంటపమువలె కడుంగడు చుత్కారముగ నలంకరించిరి. ఈసమయ పాడుటకుగా మూడు ఉయ్యెల నేర్పించిరి. బాలికలు ప్రతి చెట్టుమొదలను పలువిధముల రంగులతో, తమకై సామర్థ్యమునయే మాపి ముగ్ధులవేసిరి. టాగురుగారు టాగురు ప్రదర్శనమును వీక్షించుటకు యున్న భాసనమును నేర్పరిచిరి. సాయంకాలము కాగానే రహస్యమి

వందగూగురుగారు తీసికొనివచ్చి, నూనెనింపి వెలిగించి వృక్షములకాఖలులకు వేలాడగట్టిరి. మరియు అచ్చటచ్చట విద్యుద్దీపములను యేర్పరిచిరి దూరమునుండి చూచినవారికి బుడదీపములన్నియు నక్షత్రములవలెను, విద్యుద్దీపములు చంద్రమండలములవలెనును గోచరించుచుండెను. బాలికలు తమ నాట్యమునకు వలయు దుస్తులను, పరికరములను ధరించి సంగీధులైరి. వసంతోత్సవమును దర్శింపవలెనైన ప్రతివారును పచ్చరంగువేసిన గుడ్డలతో రావలయునని టాగురుగారు వారము దినములముందుగానే తెలియించిరి. ఆశ్రమమువారే రంగును యిచ్చిరి గాన ప్రతివారును పచ్చరంగులో ముంచిన గుడ్డలధరించి రంగస్థలమును యథాసమయమునకు చేరిరి. కాని భగవాను డుత్సవము వాదినము జరుపుటకు సమ్మతించలేదు. పదనిముసములలో ఆకాశముతోయు కాలు మబ్బులతో ఆకాశమునకొనబడెను. ప్రార్థననుండిచేసిన కార్యములన్నియు వ్యర్థమగునట్లు అర్థమంట కాలము జోరుగ వర్షించెను. వర్షము వెలసినతోడనే విద్యార్థులును, ఉత్సవమును చూచుటకు కలకత్తానుండి వచ్చిన అతిథులును కళాభవనమును చేరిరి. కవీంద్రుడు మందహాస మొనర్చుచు ప్రవేశించి మానవుడు భగవానునితో జగదమాడలేడనియు, ఉత్సవమును ఆమావాస్యనాడు జరిపెన మనియు చెప్పి కూర్చొనిరి. పెక్కుమంది అతిథులునువచ్చియుండిరి గాన ఆదినము రాత్రి పాట కచ్చేరి జరుపుటకు నిశ్చయించుకొనిరి. టాగురుగారు, బాలికలతోను, సంగీత విద్యార్థులతోనుకలిసి కొన్ని పాటలపాడిరి. మరియు వీణ, జలతరంగిణి మొదలగు వాద్యములు వాయింపబడెను. ఈ ఉత్సవమును రానున్న ఆమావాస్య నాటిరాత్రి తప్పక జరిపెదరు.

2 మహాత్ముని దినము

మహాత్ముడు దక్షిణాసికాయందు భారతీయుల హక్కులకై, భారతీయుల సుఖజీవనమునకై పాటుపడుచు, ఆంగ్లేయులవైశాచికకృత్యములకు బలియై, సాత్వికనిరోధములను ప్రపంచమునకు వెల్లడిచేసి హిందూదేశమునకు వచ్చినతర్వాత కొంతకాలము కాంతినికేతనమున గడపిరి. వారప్పుడు కాంతినికేతనపరిపాలకవర్గములో నొకరుగానుండి, విద్యార్థులతో కలిసి మెలసి తిరుగుచు రహస్యమింప అలవాదము లిచ్చుట నుండిరి. మహాత్ముడు యిచ్చుట చేసినమాటలను, వారి జీవనపద్ధతులను గూర్చి అప్పుడు విద్యార్థులు గానుండి, యిప్పుడు ఉపాధ్యాయులుగా నున్నవారు అప్పుడప్పుడు బాలరకు చెప్పుచుందురు. వారు ఇచ్చుట చేయ నెంచిన గొప్పమాట్యనుగూర్చి మాత్రమే యిచ్చుట వ్రాయుచున్నందులకు పాఠక మహాశయులు మన్నించెదరు గాక.

నలమూనవులును సమాను లనియు, ప్రతివారును వారి వారికార్యముల వారే చేసికొనుట లగ్నమింప మహాత్ముడు విశ్వనింపును. ఆ యుద్దేశ్యమును ఈకాంతినికేతనాశ్రమమున కార్యరూపమున పెట్టవలసిరి. ఆశ్రమజీవనమున విద్యార్థులు నేనకులవై నాధారపడక తామే తమకార్యముల నిర్వహింప వలయుననివారికోరిక. మంటచేయుట, పాత్రలతోముట, చిమ్మట నీర్లుతోడుట మొదలగు పనులన్నియు విద్యార్థులచే చేయించ వలయుననివారి దానికి తగుప్రయత్నముల చేయుటకు ప్రారంభించిరి. మొదట కొందఱుపాధ్యాయులతో సలహాచేయగా వారందఱును అసంభవమని చెప్పసాగిరి. రవీంద్రుడు, విద్యార్థులచేయగలిగిన తన ఆజ్ఞేపణ ఏమియు లేదని చెప్పిరి. కాని మహాత్ముని యుత్సాహ మేమాత్రమును తగ్గలేదు. ఒకనాడు సంభ్యక్షక, పెద్ద విద్యార్థుల కొందఱిని పిలిచి, మహాత్ముడు తన యభిప్రాయమును వారికి తెలియజేసెను. ఉత్సాహపూరితులైన అవిద్యార్థులు ఏలాటి అసంగీకారనూచకమలను మాత్రమలుపటి దినమునుండి తామే చేయుటకు అంగీకరించిరి. ఆ రాత్రియే నాకరుల కందఱిని, మలుసటి దినమునుండి వారినేక యవసరమలేదని ప్రకటనల పంపిరి. నేవకులందఱును మలుసటి దినము ఉదయమున లేచి ఆశ్రమమును విడిచివెళ్లిరి.

విద్యార్థులందఱు నమందానందభరితులై తామదినము నుండి చేయవలసినకార్యముల తమలో తాము విభజించుకొని సక్రమముగ చేయుటకు మొదలిడిరి. మహాత్ముడు, తనకత్తి కొలిచి వారికి సహాయముచేసిరి. పూర్వకాలపు బ్రహ్మచర్యాశ్రమము లెటుల పడుచుచుండినవో, అటులనే గాంధీ రవీంద్రులు నింపువలయును! ధామమై యొప్పిన యాబ్రహ్మచర్యాశ్రమమును నడచుచుండినదని చెప్పుటకు సందియములేదు. ఇట్లు రహస్యమి 1 1/2 మాసము జరిగిన తర్వాత బాలరలో కొందఱికి జబ్బుచేసెను. కొందఱు విద్యార్థులతల్లిదండ్రులు వచ్చి వారిని ఆశ్రమమునుండి తీసికొని వెళ్లిరి. మిగిలినవారిలో నుత్సాహ

ము తగ్గజూచెను. ఇది యంతయు టాగురుగారు చూచి తిరిగి నేవకుల నియమించిరి.

ఆవసంతోత్సవమునుండి ప్రతివత్సరమును, వారు మొదట ఏదినము తమకార్యము తామే చేయుట ప్రారంభించిరి, ఆదిన జ్ఞాపకార్థముగ నెలవివ్వబడును. విద్యా గ్రంథును, ఉపాధ్యాయులును కలసి ఆదినము నాకరుల సహాయము లేక పనిచేసెనరు. యావసంతోత్సవము వారెట్లు కార్యముల నిర్వహించిరి? కొంచెము తెలుప ప్రయత్నించెదను. ఫాల్గుణ 17 లు (బెంగాలి తేదీ) సరియగు మార్చి 11 వ తేదీన విద్యార్థులందఱును యథాప్రకారముగానే ప్రాతఃకాలముననే లేచి దంతభావనాదుల గావించి, ఉపాసనచేసి కార్యములను చేయబడిరి. కొందఱు విద్యార్థులు పాత్రతోముటకు పోయిరి. కొందఱు ఆశ్రమము నూర్చులకు మొదలిడిరి. కొందఱు వంటకావలసినట్టియు గదులలో పోయవలసినట్టియు జలమును తోడుటకు ప్రారంభించిరి. పెద్ద విద్యార్థులును, కొంతఱు ఉపాధ్యాయులును వంటచేయుటకు సన్నద్ధులైరి. విశ్వభారతిబాలికలు కూరలు తలుసులకు గారి వసతి గృహమునుండి బాలరవంటకాలకు ఉదయముననే వచ్చిరి. ఈవిధముగ నకల కార్యములకు తమలో తాము విభజించుకొని చేయుటకు ప్రారంభించిరి. ఈమధ్యలో నేవకులు, వంటవాళ్లందఱును, ఉతికినదుస్తుల ధరించి మికారుగా బోల్ పూయనకు వెడలిరి.

వంట పూర్తియయిన వెంటనే భోజనమునకై ఘంటను వాయింపిరి. కాంతినికేతనము, విశ్వభారతిలోని విద్యార్థులందఱును, ఆశ్రమములోని యుపాధ్యాయులందఱును భోజనమునకు వచ్చిరి. హిందూ మహాత్ముడియై కిచ్చియన్, పార్థి, వాద్ధులను భేషములేక యేకపంక్తి నే కూర్చుండిరి. హిందూదేశమునందలి రహస్యమి యన్ని ప్రాంతములనుండియు, నేపాల్, బర్మా, సింహళము, టిబెట్, జపాన్, చైనా, మలే, స్వీజర్లండ్, నార్వేలునుండివచ్చివారును మహాత్ముడు కైయని కేకలు చేయుచు భోజనమునకు ఎదురుచూచుచుండిరి. ఇంతలో బాలికలందఱును వరుసగా వచ్చి వారికై యేర్పరచబడిన స్థానముల నాక్రమించుకొనిరి. ఒక నల్లపలకమీద వారు తయారుచేసిన యెనిమిది పదార్థముల పేరులను వ్రాసి యున్నతఫలముననుంచిరి. (ప్రథమమున పెద్ద అక్షరములతో "మద్రాసుకూర" (చెన్నగజపానినుండి వచ్చిన విద్యార్థులు, ఉర్దగడ్డలను వారి దేశమున వండువిధముగ తయారుచేసిరి) యని వ్రాసిరి. విదేశీయులనుండి వచ్చినవారు మహాకూరను బాగుగా మెచ్చుకొనిరి. సాయంత్రము, ఉపాసన తర్వాత కళాభవనమున సభ జరిగెను. చిన్నపిల్లలకు సహితము తెలియనట్లుగా మహాత్ముని కాంతితత్వమునుగూర్చియు, అతని ఆచర్యముల గూర్చియు బెంగాలియందు ఉపన్యాసము లియ్యబడెను. మహాత్మునికి జై, జైయను కేకలతో సభ సమాప్తి చేయబడెను.

విశ్వభారతి ఆంధ్రవిద్యార్థి

కాంతినికేతనము బెంగాల్ రక్తాక్షి ఫాల్గుణ ౨౫ లు.

వలము

కాకినాడలో సింసన్ బ్రదర్సు రైసుమిల్లుకు చేరివున్న సింసన్ బ్రదర్సు గొడవునులు అని చెప్పబడుట స్థి.

నదకర ఆస్తి సుమారు 230 X 150 అడుగులు, కొల్లుగలిగి 10 గొడవునులు గోగిన ఒక బ్లాకు నున్న, యినుప స్తంభములమీద కట్టబడిన మంగు భూరు వెంకుల వసారాయున్నా చుట్టునరిహద్దు ప్రహారీ గోడలు కలిగినటువంటిన్ని బండ్లు లోపలికిపోవుటకు అనుకూలమయిన ద్వారములు బ్యాంకింగ్ ముకున్నా కమ్యూర్షల్ రోడ్డుకున్నా కలిగినటువంటిదిన్నీ, ఏలో పూలుయొకటి కలిగినటువంటిదిన్నీ అయివున్నది. ఫ్యాక్టరీకి చాలా అనుకూలమయిన స్థలము.

ఆ 1925 సం॥రం యేప్రియల్ 6 వ తేదీ సోమవారం రోజున ఉదయం 11 ఘంటలకు యేలం ప్రారంభింపబడును. అమృతపు షరతులకొరకు, సింసన్ బ్రదర్సు, లిమిటెడ్ కాకినాడ, అనువారికి వ్రాసుకొనవలయును.

పదేశవారము

ఈజిప్టు పార్లమెంటు ఎన్నికలు

జిల్లాలుగారి ప్రతిపక్షము కారణమున జీవారూ రనుట

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతివార్త)

కయిరో, మార్చి 24:—జీవారు పాషాగారు ఖాదా గాజానికి వ్రాసిన లేఖలో తాను ఎన్నికలు జరిగిన పిదపనే రాజీనామా చేసినట్లు, కాని సార్వభౌమమును తన్ను మంత్రివర్గము సేవకును నిర్వహించే ననియు తెలిపెను. జిల్లాలుగారు చేంబరు ప్రెసిడెంటుగా నుండి కాసనసభలో ప్రతిపక్షముగ పట్టాదీనమైన ప్రభుత్వముయొక్క బాధ్యతను నిర్వహించుట కష్టమని తోచి తాను పార్లమెంటును రద్దుపరచెనని తెలిపెను.

ఎన్నికలకాసనము మారుట

ప్రభుత్వమునారు మరల ఎన్నికలు జరుగుటలోపున ఎన్నిక కాసనమును మార్పుట కుద్దేశించుచున్నా రని తెలియుచున్నది. ఈతనకాసనము వచ్చినచో నిన్నటి డిక్షిలో లేదీ మారి పోవును.

దేశములో కొన్ని ప్రాంతములందు ప్రజోదము ఎక్కువగా జరుగుచున్నది. కయిరోలో నెక్కుదిగానున్నది. కాని విద్యార్థులు కొంచెము సందడి చేయుచున్నారు. జాతీయపక్ష కార్యనిర్వాహక వర్గమువారు ఎచ్చే యెన్నికలలో పాల్గొన గూడదని నిశ్చయించినట్లు తెలియుచున్నది.

పాఠానులో అభిప్రాయము

లండను, మార్చి 24:—ఈజిప్టులోని పరిస్థితులను చాలాశ్రద్ధగా పరిశీలించుచున్నట్లు పాఠానువార్త చెబుచున్నది. జీవారు గారి

విధానమువలన యిజిప్టువస్తుముద్రాపండ్ల (క్రిమిన్) కేసులను పట్టుకొని కుదుర్గలదనియు జిల్లాలుగారి పద్ధతి కేసులను జాతీయ కాభిమానముతో గూడిన దగుటచే ఈజిప్టు ప్రభుత్వమును గోరితా త్రోయగల దనియు యిజిప్టును పైముపత్రిక వ్రాయుచున్నది. బ్రిటీషువారిని పార్లమెంటులో తన్ను యభి ప్రాయశాసనముగా ప్రకటించు పార్లమెంటరీ సంస్థలను బ్రిటీషువారిట్లు సహించగల రని 'లిబరల్' పత్రిక ఘోషించుచున్నది.

జిల్లాలుగారి ప్రకటన

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతివార్త)

లండను, మార్చి 25:—“నేను ప్రధానామాత్యుడని కోరను. నేను తిరిగి అధికారమునే స్వీకరింపను” అని జిల్లాలుపాషా వారు రూబరుక్రమినితో బలికెను. తాను నూతన సభలో అధిక సంఖ్యగల పక్షమునకు నాయకుడగుటచే సభ రద్దుపరచుటకు పూర్వము తన్ను సంప్రదించవలసి యుండెననియు సాత్ర త్రించినచో నవంబరు 12 వ తేదీన తార్కూలో తెలిపినట్లే సలహాజీనియుండుననియు తెప్పెను. లా ఆర్డరుల సంగతీయటయే ఆయనయుద్దేశము. సోమనాథమునాడు జరిగిన చర్య యంతయు తనకు జయశ్రవణముగ నే యున్నదని చెప్పెను జిల్లాలుగారు, ఒక్కకారణమునకే రెండుసార్లు పార్లమెంటును ఎత్తివేయుట కనువిరుద్ధముగ నున్న దనిరి. సర్దారు పాత్య తాను బాధ్యుడనునందకు వెనుక జెంది నిరాకరించెను. బ్రిటీషు ప్రభుత్వమువారికన్న నెక్కువగా విచారించుచున్న చర్యకు తానెన్నడు బాధ్యుడ గాననెను. అప్పుడధికారమునం దున్న స్వయంపాషాగారు బ్రిటీషుపాతీతులపై జరిగిన కార్య ములకు బాధ్యు డగును.

జాయింటుకమిటీ

కామన్సునభవారు తిరిగి నియమించుట

లండను, మార్చి 25:—కామన్సుసభవారు భారతదేశ విషయములనుగూర్చి విచారించుటకు తిరిగి స్థాపనమై ఉప సంఘమును నియమించుటకు అంగీకరించిరి.

జిల్లాలు

సమాన ఎన్నికవాక్కు

ప్రతిపక్షము ప్రమాదము

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతివార్త)

టోక్యో:—సమానఎన్నిక వాక్కు (యూనివర్సల్ స ఫురేజ్) చట్టమునకు ఉన్నతకాసనసభలో ప్రతిపక్షముగా నుండిన కొందఱునికుల గృహమును దుండగిండు కొందరు మా గొనిరి. ప్రమాద ముట్టే జుగ్గే లేదు కాని ఉన్నతకాసనసభవా రాచట్టమును నేరీయంత్ర సమ్మతించువరకు చర్చింప నిరాక రించినందులన రాజకీయరంగమునందు చాల ప్రమాదకరమగు పరిస్థితులు సంభవించినవి.

ఇండియాలో గనులకల్పాశాల

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతివార్త)

సర్ ఎ. సి. చాటర్జీగారు మైనింగుమెడల్స్ పాఠశాల యందు శుభస్వగించుచు, భారతీయులందు లోహములతయారు చేయు సామర్థ్యము క్రమేణ పెంపుచున్నదని చెప్పిరి. తాము ఆ విషయమున సంపూర్ణపరిజ్ఞానము సంపాదించినది అభివృద్ధి చేకూ రదని భారతీయులు గ్రహించిరి. గనులు శ్రవ్యులు శేషు కల్పా శాల త్వలో భారతదేశమును నెలకొల్పబడగలదని ఆయన ఆశించెను.

సర్దారు స్థాకు హత్య

కయిరో 24:—సర్దారు స్థాకు హత్యనుగూర్చి నేడు వేరొకరిని అరెస్టుజేసిరి ఆహత్యకు సంబంధించినవా రందరు ఆ రెస్టుకాబడిరిని అనుకొనుచున్నారు.

ధిల్లీ, మార్చి 25:—హాయిగ నేటిరాత్రి ప్రధాననేనాధి పతి నిద్రపోయెను. విషకీతవిషాము లేమయు గన్పించుటలేదు. (ఆ. ప్రె.)

నిజముగా ఇది మంచి తరుణము

క్రొత్త జిల్లీ రకముల ఆమ్మకము

1-4-1925 తేది నుండి ప్రారంభించి ఒకవారము రోజులు మాత్రమే జరుగును.

రమారమి అన్ని రకములు సగము ధర చొప్పుననే ఆమ్మబడును.

మావద్ద నిల్వవుండు సరకు వివరము

ఊరిలన్, టీవీదులు, ప్లానిలులు, నూలు షర్టింగులు, నూలు టస్సూరులు, జర్నల్స్ చెక్కులు,

పరుపులపై వేయుకవరులు, టవలులు

అన్ని రకములు పట్టుగుడ్డలు, పలుమాదిరీల వాయిల్సు,

దయచేసి గమనింపుడు

ఈ దుకాణములోనున్న ఫర్నిచరు 15-4-25 తేదీ నాడు వికయించబడును.

30-4-25 తేదితో ఈ దుకాణము మూయబడును

ప్రతిదినము వ్యాపారము జరుగు కాలము

ఉదయం 8 గంటలనుండి, సాయంత్రము 7 గంటలవరకు.

బొంబాయి స్టోర్సు,

40-42, Rattan Bazaar Road,
P. T. MADRAS.

భారత శాసనసభ

క్రిమినలు లాసవరణ (అనుబంధ) చట్టము

వైస్రాయి సర్టిఫై చేయుట

పునపుంధాన వయో నిర్ణయ చట్టము నిరాకరింపబడుట

బెంగాలు క్రిమినలు లాసవరణ (అనుబంధ) చట్టమును నిరాకరించిన క్లాజులతో కూడ అంగీకరింపవలసినదని శాసనసభ వారిని గవర్నరు జెనరలుడు గుట

సభవారు నిరాకరించుట

ధీర్ఘ, మార్చి 23:—మొదట ప్రవేశ పెట్టబడినట్లుగా ఆనగా నిరాకరింపబడిన మూడు క్లాజులతో కూడ బెంగాలు క్రిమినలు లాసవరణ (అనుబంధ) చట్టమును అంగీకరింపవలసినదని భారత శాసనసభ వారికి శిఫారసు చేయుటకు గవర్నరు జెనరలు తీర్మానించెను. కేవల సభలో యావకార మామోదించబడినదని అడుగుదురు. (అ. ప్రె.)

ధీర్ఘ, మార్చి 24:—భారత శాసనసభ కడపరిగా నేను సమావేశమయ్యెను. నిమిగ్నము ప్రమాణములు చేశానిది.

విజయగారి యొక్క ప్రయత్నము గ్రేట్టరు జనాభాచెప్పుచు హోం మెంబరులు చెప్పెను:—సెలవుసంఖ్య అనుకూలముగా ఉండుటచేతను, ప్రాంతయన్నింటికై స్టేటుకాన్సిలులు ఎన్నికేయుట వలనను సిద్ధాసమావేశము ఆగస్టునెలలో మొదటి రోజులలో జరుగును. రాజప్రతినిధి యింటినుండి ఉత్తరువులు చేసియుండలేదు.

తరువాత సభ వారందరూ నిలుచుని క్రిమినలు లాసవరణ (అనుబంధ) చట్టమును తాను శిఫారసు చేసిన విధమున అంగీకరింపవలసినదని రాజప్రతినిధి పంపిన సందేశమును వినిరి.

హోం మెంబరు ఉపన్యాస మియ్యకుండ 4 వ క్లాజును చేర్చవలసినదని తీర్మానించెను.

రంగారామిగారు ఎట్టిగా ప్రతిఘటించి రాజప్రతినిధికి గల విశేషాధికారము నుపయోగించుట కిష్టపడెననందున రాలే ధని చెప్పిరి.

తుదకు ఓట్లు తీసుకొనిగా రాజప్రతినిధి చెప్పినట్లుగా అంగీకరింపకాదని 72 యను అంగీకరింపవలసినది 41 మందియను ఓట్లొచ్చిరి. తీర్మాన మోడిపోయెను. (అ. ప్రె.)

ధీర్ఘ, మార్చి 24:—బెంగాలు క్రిమినలు లాసవరణ (అనుబంధ) చట్టమును తాను శిఫారసు చేసినట్లుగా అంగీకరింపవలసినదని రీడింగు ప్రభువు పంపిన సందేశము సభలో విని పంపబడెను.

ఉపన్యాస మెట్టియు నీకునుండ హోం మెంబరు 4 వ క్లాజును చేర్చునని ప్రధమమున ఉపపాదించెను.

రంగారామిగారు అడ్డగించుట

రంగారామిగారు ఉపపాదనకు గట్టిగా అడ్డముచెప్పుచు వైస్రాయి విశేషాధికారము నుపయోగించవలసిన అవసరమేమియు కలుగలేదని చెప్పెను.

బెంగాలు శాసనమును ఆమోదించుటలో భారత శాసనసభవారు పాల్గొనలేదు. సభవారు నిరాకరించిరి. బెంగాలుగవర్నరుగారే దానిని చేసియుండిరి: ఇట్టి చట్టమును చేయుట కిష్టము: పరిశ్రమ తీసు సంభవించినవి? మనుష్యులను బెంగాలుకు బంతులను అధికార మేలకావలయును? బెంగాలులో నున్న జెయిల్లు చాలవా? క్రిమినలు ప్రాసీజరు కోడ్డు 491 సెక్షను ప్రకారము రికార్డులను తప్పించి ఒకని నొకచోట నిర్బంధించుట వ్యాయమో అవ్యాయమో కనుగొనుటకు మాత్రమే ప్రాజెక్టు వారికి అధికారముగలదు. గవర్నరు జెనరలు శిఫారసు చేసినాడంటే శాసనసభవారి తీర్మానముమీది కాదు. అది యొక యాజ్ఞ. సభవారు దానిని నిరాకరించినను గవర్నరు జెనరలు గ్రాంటు చేసిన యెడల అది 'లా' అగును. మనము దీని సంగతి పూర్తిగా విచారించవలెను. నాగరికతగల యే ప్రభుత్వమును యిండియా ప్రభుత్వమువారు ప్రవర్తించుచున్నట్లు ప్రవర్తించవలయు. గవర్నరు జెనరలు శిఫారసును నిరాకరింపు మని చెప్పబడు నేను వెనుకీయును. (చప్పట్లు)

జన్నా గారు

భాగ్యతయంతయు వైస్రాయిదే

బెంగాలు పరిస్థితులు వైస్రాయిదీక్షానుబంధము భాగ్యతయంతయు తనదే ననియు దానిని పంపకొనుటకుగాని మరియొకరిభ్రజములై బెట్టుటకుగాని మీలేదా యు వైస్రాయి ప్రారంభోపన్యాసములో చెప్పినమాటలను జిన్నా గారు వినిపించిరి. అట్లునవో ఆ భాగ్యత నిష్ఠుడు భారత శాసనసభవారి భుజములపై బెట్టుటకు వైస్రాయి యే ప్రయత్నించవలెను? 67 సెక్షను (బి) ని గుర్తించి యాగపరములుగాక దీని కేమి యర్థముగలదు? ఒకరు లాగు చాన్సెలరుగా పనిచేసినవాని మరొకరు లార్డు చీఫ్ జస్టిసుగా పనిచేసినవారును యిండియా న్యూనహోరములను జూరుమచ్చు పట్టు జరుగుట చాలవిచారకరము. ఒకని నంతకాలమో నిర్బంధమున నుంచుటకు సామర్థ్యముగలవాడేమియును కార్యమును తొలగించుటకును యాచట్ట ముద్దేశించబడినది. ప్రభుత్వమువారే మొండితనముగా తమమాటనే పట్టుకొని యున్నారు. తరువాత విచారపడవలసినదని తిరిగిచెప్పుచున్నారు. ఇందువలన గల్గెంతు లంబాసావుటకు బదులుగా ఎక్కువను.

దొరస్వామి అయ్యంగారు

ఈచట్టముచాల భారమైనదని చెప్పెను దొరస్వామి అయ్యంగారు బెంగాలు క్రిమినలు లాసవరణ శాసనముయొక్క వ్యాయమో వ్యాయములను దీర్చుచుగా చచ్చించి అది చట్టసమ్మతము కాదనిరి. వ్యాయవినిర్ణయగుటయే గాక చాల తుంటుగా నున్నదనాడ చెప్పిరి.

పండిత మోతీలాలుగారు

తుపాకిని బారుచేసి చూపుచున్నట్లున్నది

నాకు మాట్లాడుకుంటుంటే యిప్పుడు కాని యిప్పుడు తుపాకిని బారుచేసి భారత శాసనసభయొక్క సెటికి గురిపెట్టి యున్నారు గవక ఆత్మగౌరవముగల ప్రతివాడును నిన్నటి ఓటుకు వెనుకకు తీసుకొని చెప్పుచున్నారు. ఈచట్టముయొక్క యొద్దేశ్యములను కారణములను చెప్పుచు నిందితులను మైకోర్టుకు అప్పిలు అధికారమిచ్చుటకే గాక మునియు తక్కిన క్లాజులంత ముఖ్యమైనవి కానియు హోం మెంబరు చెప్పియున్నాడు. సభవారు దానికమాత్ర మంగీకరించి తక్కినవానిని త్రోసివేసినారు. తరువాత నిజరూపముతో చట్టము బయటికి వచ్చినది. వైస్రాయి శిఫారసు చేసెను. అసలు దానికంత తక్కువగా మేముగా ప్రభుత్వమువారు ఏదో హక్కులను గ్రాంటు చేసెదమని భ్రమపెట్టి ముద్దాయికి గల సర్వహక్కులను సయితము తీసివేయుచున్నారు. అటువంటి చట్టమును బలవంతముగా సభవారి గొంతులలోనికి చొప్పించుచున్నారు.

ఒక గలంతు

రంగూడు సభ్యుడు నాయుడుగారు చట్టమును బలపరచుటకు లేచిరి. (స్పీగిస్ట్ అని కేకలు: గలంతు జరుగుచున్నను ఆయన యుపన్యాస మిటు నారంభించెను. ప్రభుత్వమువారు విశేషాధికారమును గోరుట పరియేనని అనకు నవ్యాము గలదని చెప్పి నారంభించెను. (స్పీగిస్ట్ కూర్చో కోర్చో) స్పీగిస్ట్ అని కేకలు: గలంతు) నాయుడుగారు బిగ్గరగా గలంతు చేయుచున్నవారితో "మీమీటు నాకు తెలుసు. మీములను నే నెటుగుదును. నేను తిప్పు చెప్పటలేదు.

అధ్యక్షుడు అధ్యక్ష స్థానమున నుపన్యసించుననియు ఆస్థానము అవసరమైన రక్షణ నొసంగగలదనియు నాయుడుగారితో చెప్పిరి.

ప్రభుత్వమువారు చెప్పినమాటల సంగీకరింపవలసినదని నాయుడుగారు చెప్పిరి. అందుకుగోలపెట్టుటవలన నాయుడుగారిమాటలు వివరపడయ్యెను.

అంత కబ్బిగిద్దీ అమామ్యుద్ గారు లేచి కథలో నుండకగనివారును కచ్చపడకుండ నులభముగా సభ్యులైనవారును

ఆన స్వరాజ్యము లిల యు: పట్టుని అడ్డు పెట్టువలెనని యడిరి.

అమామ్యుడుగారే బాగా అడ్డుపెట్టేవారనుటచే అగ్ర్యక్షుడు తాము గ్లాసునుండిగో నుండి యితరులమీద రాష్ట్రవేయుటయేల యని అడిగెను. (నవ్వు)

బి. సి. పాలుగారు

నిర్బంధములవలన బెంగాలు భయపడెను

కలకత్తా నగరమునకు ప్రతినిధిని గతుక నేను కొంచెము మాట్లాడవలసి యున్నది. రాజకీయద్రోహమును విప్లవకలమైన దేశభక్తియు పురాతనకథలు, 20 సంవత్సరములనాటివి. ఒక పశుకేక్తియును మరొక పశుకేక్తియును కలుగుకొని మధ్య మానవకోటిని సరిపెవేసినవి. ఈ భాగ్యత ఏహింసని ప్రభుత్వము రాజకీయ స్వాతంత్ర్యము కొరకు జరుగుచున్న సక్రమమైన యుద్ధమును నణచివేయుటకు ప్రయత్నించుచున్నది. నిర్బంధములవలన బెంగాలు భయపడెను. 1906, 1907 లోను తరువాత సంవత్సరములలోను భయపడలేదు. కొంతకాలము వారు భయపడవచ్చును. కాని మీరు భయపెట్టవలెనని ప్రయత్నించినకొలది వారికి నిర్లక్ష్యమెక్కువగును. హెత్తియగు కార్యము హక్కును తీసివేయుచున్న యాచట్టము వ్యాయవినిర్ణయైన లా యై యున్నది. ప్రభుత్వమువారు సర్టిఫైచేయుదురని నే నెరుగుదును. సర్టిఫై చేయుట ఎట్టి రాజ్యాంగమును లేకుండ సర్టిఫైచేయుటవల్లనే యాదేశము నేలుడు. అని పాలుగారు చేతనై సంత బిగ్గరగా చెప్పిరి. బిగ్గరగా నవ్వును చప్పట్టును వివరపడెను.

రంగస్వామి అయ్యంగారు:—అయ్యో! స్వరాజ్యపక్షమువారి మాతము. మఱికోందరు మఱి కొన్నిమాటలను చెప్పిరి. కాని అవి వివరపడలేదు.

మరియు పాలుగారిట్లు చెప్పిరి:—ప్రభుత్వమువారికి మిక్కిలి చెవుడుగా నున్నది. వారికి వివరపడవలసిన మనము సమ్మెలుతో కొట్టినట్లు చెప్పవలెను (నవ్వు) ప్రపంచములో యొక్కదను గూడ నిర్బంధమువలన సక్రమమైన యుద్ధమును లడగిపోలేదు. హిందూదేశములో యరుకుతనము మరింత హెచ్చినది. బెంగాలుదేశము రుష్యాకాదనియు స్టువార్డు కాలమునాటి యింగ్లాండు కాదనియు చెప్పవచ్చును. బెంగాలు ఏమైన యేమి కాకపోయినను పిటికీడి మాత్రముకాదు. తన జనులు భయములేనివారనియు మరగామునైన వెనుదీయుకుండ నెదుర్కొనగలరనియు బెంగాలు రుజువుచేసుకొన్నది. మీకు ఊహకేక్తి లేదు. ఉన్నట్లయిన బ్రిటిషు యిండియా బెంగాలు చరిత్రలు మరయొకవిధముగా వ్రాయబడియుండవలసినది. నా కిప్పుడు గనుక నూహకేక్తియున్నట్లయిన హిందూదేశముయొక్క రాజకీయపరివర్తనము మరియొక విధముగా పోవచ్చును. నేను విప్లవకారుడగాను శరీరసంబంధమైన విప్లవములో నేను నమ్మును. ఏలనన ఆంధ్రులన మిలిటరీ నిరంకుశాధికారమేర్పడును. మీ కత్తులను తోమి హిందూదేశములోని విజ్ఞాన నైతికమైన తిరుగబాటు నణచివేయుటకు నిర్బంధవిధానములనుపయోగింపకుడు. లోపల గూఢముగానున్న రుగ్మతకు విప్లవకారులు బాహ్యవిహ్న మైయున్నారు. విషయమై తిరుగబాటు శరీర సంబంధమైన తిరుగబాటునకు మార్గము జూపుచున్నది. బ్రిటిషువ్యాయకుండు ప్రజలకు నమ్మకము తగ్గిపోవుచున్నది. అది పూర్తి కాగానే ప్రళయము సంభవించును.

పండిత మోతీలాలుగారు

అందరూ తీవ్రముగా అడ్డుపెట్టుచున్నను చాలట ఆప్త చేసుపడినప్పుడు "మీరు బిల్లును చంపివేసినారు. దానిని నేను మాటలో పెట్టబోవుట లేదు. అని చెప్పుని పోర్టు ప్రభువు తమతో చెప్పిన మాటలను జ్ఞాపకము తెచ్చుకొని పండిత మదన మోహను మాలవ్యాగారు చెప్పిరి. వేసినఅడుగును వెనుకకు దీసి కొనుటకు ప్రభుత్వము వారికితను వ్యవధిగలదు. నేడు జరిగిన చర్యవలన ప్రభుత్వమువారు తమ యొక్క రాజ్యాంగమును పూర్తిగా బహిర్గత మొనర్చియున్నారు బెంగాలు కాన్సిలులో స్వరాజ్యపక్షమువారి సదతలవలన అడ్డునెమ్ముకు చేసిరిని తమకు నమ్మకము గలదని చెప్పిరి.

మాంగ్ టోక్కిగారు

నాయుడుగారితో వివాదు-గోల

నేను బర్మాప్రజల ప్రతినిధిని. నాయుడుగారు చెప్పరి ప్రతినిధియుగాదు. అని మాంగ్ టోక్కిగారు చెప్పగానే వినుడు వినుడు అని బిగ్గరగా కేకలును చాల నేపు చప్పట్టును బల్లలను త్రాడుతో కొట్టి ధ్వని చేయుటయు వివరపడెను.

నీ జనరల్, నాకు తెలియను. నీకుంటేయి లేదని జాయుడుగా రనుట వివరము.

మాంగ్ బోక్కిగారు:— ఆసలు ఆధ్యక్షికి సాంకేతిక విషయమైన యిట్లుంది యుండుటకే నీవు సభలోనికి రాకలిగి తివి. (ఁపు)

ఆసమయమున ఎప్పుడును వినని శోకము గోలయి బెంచుట తక్కువయి వినబడెను. బోక్కిగారు మాట్లాడుచు వివాదు లోనికి దిగిరి. నాయుడుగారు ఆధ్యంతరపెట్టి చెప్పనది వినబడకుండ క్రూరజ్వనమును దిగ్గరగా బల్లలను తన్ని గోలచేసిరి.

బర్నిసులతరపున మాట్లాడుచు ఆదరుడు ఆచట్యు కడ్డ పెట్టనలసినదేనని చెప్పుచున్నాడు. నాయుడుగారు బోక్కియు డుకాడు గనుక నేను సిగ్గుపడవలసివచ్చెను. నాయుడుగారి మదరాసున్నే పీఠులే సిగ్గుపడవలయున్నది. (నవు) జాతికి అన్యాయము జరిగినప్పుడు జాతియంతయు అమ్మతిని జూపె దురదని బోక్కిగారుచెప్పిరి.

ఆసమయమున సర్ హెన్రీస్టాన్లనుగారితో మాడ కొందరు మాట్లాడుటకై లేవబోవగా సభ నాశనమయి అనుష్ఠానముగొనిరాబడి గ్రాంటుచేయబడెను.

సర్ ఆల్ఫ్రెడ్ గౌడరు మద్దతునుగారు

నేను బర్నిసులదేవుని తగాదాలనుకుంటినిగాని వివరములనుకుంటినిగాని చెప్పబోవుటలేదు. జిన్నాగారు సరిగా కనుగొన్నారని చెప్పుచున్నాను. ఈ చట్టము మంచిదై యుండవచ్చును. చెడుదై యుండవచ్చును. కాని ప్రభుత్వమువారు కోరినట్లయిన 'లా' అతడుండవలెను. లేదా అసలులేని పోవలెను. అని చెప్పిరి.

మరియొకసారి నిరాకరింపబడుట

ఆ మాడుక్లాజులను ఓటుకుపెట్టగా 72 ఓట్లు ప్రతిపాలముగాను 41 ఓట్లు అనుకూలముగాను వచ్చి నిరాకరింపబడెను.

సర్ ఫై చేయుట

సభవారు గవర్నరు జెనరలు శిఫారసు జేసినట్లుగా చట్టమునంగీకరించుటకు నిరాకరించిరి. కావున సర్ ఫైచేయుటలో ఆచట్యును పంపబడినదని సర్ ఆల్ఫ్రెడ్ గౌడరు మద్దతున అధ్యక్షునికోరిను.

చై ప్రాణి శిఫారసుచేసినట్లుగా అంగీకరించుటకు సభవారు నిరాకరింపలేదనియు కొన్ని క్లాజులనుమాత్రము త్రోసిజేసిరినియు రంగస్థాయి అయ్యంగారు సాంకేతిక విషయమైన ఆధ్యంతరమును తీసుకొని వచ్చిరి.

ఆల్ఫ్రెడ్ గౌడరు తెలియచేయుచున్నదని అధ్యక్షుడు చెప్పెను.

ఎప్పుడైనను సర్ ఫైచేయవలెనో లేవో నిర్ధారణచేయవలసినది గవర్నరు జెనరలు హామీయింబరు చెప్పెను.

సభనా రహస్యము ఫలాహారమునకు లేచి. (అ. పై)

పునస్సంధానవయోనిర్యయ

చట్టము ఓడిపోవుట

పూర్వార్థవార పరాయణు లడ్డగించుట

ధీర్, మార్చి 24:— భారతశాసనసభవారు ఫలహారాంతరమున ఛాట్టగౌరవగారి పునస్సంధాన వయోనిర్యయచట్టమును విచారించిరి.

సరఫరాజ్ హుస్సేనుగారి సవరణ

భర్త బలంతము జేసివాడని శిక్షించునపుడు భార్యయొక్క వయస్సు 12 నుండి 18 సంవత్సరములకు మార్చవలసినదని సర్ ఫరాజ్ హుస్సేన్ ఖాన్ గారికసవరణను ప్రతిపాదించిరి.

ఓడిపోయిన సవరణకు ప్రభుత్వమువారి తరపున సర్ ఆల్ఫ్రెడ్ గౌడరు మద్దతుగా రద్దుచెప్పిరి.

రంగచారిగారు

సవరణకడ్డు శిక్షయు రంగచారిగారిట్లుంది:— హక్కుగలిగిన భర్తకు అన్యాయము చేసిన శిక్ష నొసంగుచున్నాను. భర్త అన్యాయచరగా జేసిన పనికి శిక్షించుటకంటె 12 సంవత్సరములలోపుగానున్న కన్యకు పెండ్లాడుట న్యాయవిరుద్ధమని శాసనము జేసిన బాగుండును.

సర్ హరిసంగుగౌరవగారు

సవరణకు బలవరమును సర్ హరిసంగుగౌరవు చెప్పిరి:— భర్తయొక్క హక్కులని మాట్లాడెను. భార్యయొక్క హక్కులను మాట్లాడెను. న్యాయమునకు లోబడియున్నయెడల

మాగా కన్యలు 18-14 సంవత్సరముల క్రిందనున్న లగుదురు. కావున అంగీకారమునకు వచ్చునకనీసము 18 సంవత్సరములని యుండవలెను. 12 సంవత్సరములలోపు కన్యలకుంతరక్షణయవసరమో 18 సంవత్సరములలోపువారికిమాడ నంతయే అవసరము.

సవరణ నిరాకరింపబడెను.

12 సంవత్సరములలోపు యీదుగల భార్యతో సంబంధము కలుగజేయునట్లు భర్తకు జరిగినా విధింపవలెననిగాని కారాగృహాక్ష విధింపమాడవని రంగచారిగారు ప్రతిపాదించిరి. నిన్నటి దివసున చెప్పినవానలకు నేనూ చెప్పితి.

యం. కె ఆచార్యగారి ఖండన

ఒక బలమైన యువశాసనములో యం. కె. ఆచార్యగారు రంగచారిగారి సవరణకు బలపరచిరి. ఈ విషయమున శాసనములజేసి భర్తలను శిక్షించు పంపినయెడల వివాహమైన కన్యకు రక్షణ కొరకుకుటకు బదులు ఆమెను సభవిధులకు దాక్కున గౌరవ రూపకారము జేయుటకు బదులు సంఘమునకు సంవత్సరము అపకారము జేయుచున్నాను. ఈ విషయమున శాసనములను చేసినట్లయితే హిందూకుటుంబములు విచ్ఛిన్నమై సంఘములోనుండు బలమే పోయి సౌఖ్యము దూరమగును. కుటుంబములు గౌరవగల తలంపని దురవస్థలపాలనను.

పాటుగారు సవరణ కడ్డు చెప్పి.

రంగయ్యగుగారు

సాంఘికవిషయములలో విరంభజమైన శాసనములు సవరిరావనియు దేశములో అభిప్రాయము పూర్వవారమునం దాపక్తి గలిగియున్నదనియు రంగయ్యగారు చెప్పిరి.

రంగచారిగారి తీర్మానము ఓడిపోయెను. 50 ఓట్లు ప్రతిపాలముగాను 46 ఓట్లు అనుకూలముగాను. వచ్చెను.

చాందాగారి క్రొత్తక్లాజు

కన్య అవివాహితగానున్నట్లయిన సంరక్షకుడుగానుండే నాడుగాని లేక అట్టివాడనుండి వ్రాతపూర్వకమైన అధికారము పొందినవాడు కాని లేక మొదటి సంతకర క్రియైనవాడు లేనప్పుడు సంతకమునుగానుండదగినవాడుగాని, ఒక భర్త 12 సంవత్సరములుదాటిన తన భార్యను బలంతపెట్టివాడని ఫిర్యాగుచేయవచ్చుననియు, పైచెప్పిన ముగ్గురుగాక యితరులెవ్వరును అట్టి ఫిర్యాదులను జేయవలసినయెడల క్రియ:ను ప్రాసీజసు కోర్టును సవరణచేయు క్రొత్తక్లాజును చాందాగారు ప్రతిపాదించిరి.

టాంక్ ను గారు సవరణ కడ్డుపెట్టి యిప్పుడు సవరణ పెట్టినట్లయిన నిన్నటిదినమున అంగీకరింపబడిన బిల్లులోని 8 వ క్లాజును చంపింట్లులని చెప్పిరి

చాందాగారికి చమత్కరము సృష్టిజేసి దానిని చాచి తానే భయపడుచున్నాడని రంగచారిగారు చెప్పిరి. నిన్న తాను సహాయపడి చేసినట్లునంటి 'లా'ను నేడు రూపుమాపవలెనని జూచుచున్నాడు.

సర్ హరిసంగు గౌరవగారిమాడ సవరణ కఠింతరము చెప్పిరి.

సవరణ త్రోసిజేయబడెను అనుకూలముగా 82 ను ప్రతిపాలముగా 50 ఓట్లును వచ్చెను.

టాన్ కేన్ ననుగారు

14 సంవత్సరములలోపుననున్న భార్యకును భర్తకును గల సంబంధములనువిచారించుట మొదటికరగతిపైనే డెన్సి మేజస్ట్రేటు కోర్టులోగాని లేక జిల్లామేజస్ట్రేటు కోర్టులోగాని జమి గవలెనని టాన్ కేన్ నను గారు ప్రతిపాదించి తీర్మాన మంగీకరింపబడెను.

ప్రభుత్వమువారి ప్రతిభ

సవరణ చేయబడినట్లుగా చట్టమునంగీకరించుట నిలిచి యుండెను వివాహముకాని కన్యలకు పునస్సంధాన వయస్సు 12 నుండి 18 సంవత్సరములకును వివాహమైన కన్యకు 12 నుండి 14 సంవత్సరములకును మార్చి శాసనసభవారు తీర్మానములను కలిగించి రిని సర్ ఆల్ఫ్రెడ్ గౌడరు మద్దతుగాను చెప్పిరి. 14 సంవత్సరము ను 18 సంవత్సరము నకు వయస్సును మార్చుట ప్రభుత్వమువారి కిష్టము లేకపోతే గాని యిప్పుడు ఫితిగములు మారిపోయినవి. ప్రభుత్వమువారికి రెడె హక్కులుగలవు. ఒకటి యీచట్టము విషయమై మిగతా చట్టము పెట్టెంటు సమాజేశమువరకు నిలిపివేయుట. ఏలయన ఆపట్టికి క్రొత్తచట్టమును తీసికొనివచ్చుటకు ప్రభుత్వమువారికి వీలుగను ఈతీర్మానము ఓడిపోయినట్లయిన సవరణజేయబడిన యీచట్టమున కఠింతరము చెప్పట.

జిన్నా గారు

పూర్తిగా చక్కగలిగిన యీచట్టము నిపుడు నిలిపివేయవలసినదిగాను మాట్లాడెను. వివాహసమాజేశమున యీ చట్టమును

విచారించుటని ప్లేటు కాన్సిలువారి నడుగవచ్చును. ఇప్పటినుండే పెట్టెంటువరకు వ్యవధికలదు గాన యీలోగా ప్రజాభిప్రాయమును కనుగొని ప్లేటు కాన్సిలువారి యభిప్రాయమును బట్టి శాసనసభవారు అవసరమైన మార్పులు కలిగింపవచ్చును.

దానిపై చట్టములు నిలిపివేయవలెనను తమ తీర్మానమును సర్ ఆల్ఫ్రెడ్ గౌడరు మద్దతుగా రుపసంహరించుకొనిరి.

యం. కె. ఆచార్యగారు అడ్డుపెట్టుట

ఇంతపూర్తిగా మారిపోయిన యీచట్టము నిప్పుడంగీకరింపరాదని ఆచార్యగారు రద్దుపెట్టిరి. బ్రాహ్మణ సంఘము పూర్తిగా మారిపోయినది. ఈ చట్టములోని నిబంధనలు బ్రాహ్మణసంఘమునకు హానిచేయును. సభ్యులు తమకు తెలియని విషయము దేశేశులకు పూర్తిగా సంబంధించినది అని చెప్పిరి.

చట్టము పూర్తిగా మారిపోయినది. కనుక నున్న పెట్టెంటులో తిరిగి విచారించబడుచు గావునను దానిని తిరిగి అంగీకరింపవలసిన పంపుదని పండిత మదనమోహన మాలవ్యగారు నూచించిరి.

సర్ కాంపు బెలుకోడ్సుగారు జిన్నాగారి యభిప్రాయములతో అంగీకరించిరి. పిమ్మట సవరణ జేయబడినట్లు చట్టము ఓటుకు పెట్టెంటుగా 84 ఓట్లువలన నిరాకరింపబడెను. అనుకూలముగా 36 ఓట్లుమాత్రము వచ్చెను. పూర్వార్థవార పరాయణు లయిన చట్టము చరచి.

డిల్లీ సమాజేశము పూర్తియైనది. (అ. పై.)

ధీర్, మార్చి 24:— సీమాసమాజేశము బహుళ: ఆగష్టు నెలలో 15వ తేదీ ఆప్రాంతమున జరుగును. (అ. పై)

ప్లేటు కాన్సిలు

రాజప్రతినిధి వంగరాష్ట్ర నిర్బంధశాసనమును

సర్ ఫైచేయుట

డెల్లీ, మార్చి 24:— స్త్రీకుమాడ ప్రతినిధుల నెక్కుకొను హక్కులనుగూర్చి శామదాసుపంతులుగారు ప్రశ్నింపగా క్రెటారుగారు, స్పృహించి (7) 1 (2) యంశమునుబట్టి స్త్రీలు పాల్గొనుటకు వీలులేదనిరి. కాని సభవారు కోరుచు, 2 యంశములోని రెండవభాగమునునుసరించి, 4 భాగా లొకమాసముందుగా డెలియరబెట్టి, పిమ్మట తీర్మానించుచో, నా ఆధ్యంతరము జోవును. కాని వారి రాష్ట్రశాసనసభ కెన్నకొన హక్కుదారులై యుండవలయును. కావున నది సభవారు చేసవలసిందే గాని భారతప్రభుత్వము జోక్యము గలిగించుకొనున గాదు. 1922 ఫిబ్రవరినెలలో భారతశాసనసభవారు రట్టితీర్మానమును జేసిరి. కాని యది వారిసభకుమాత్రమే సమ్యాన్యము ప్రాతినిధ్యము వహించుటవిషయమై, సంస్కరణముల విచార సంఘము నివేదిలోని 67 వ పేరాను బరికించుట గోరి. ఆ రాలో చేయబడినమాదక ప్రవృత్తము ప్రభుత్వముదృష్టియంద లేనది.

వంగ దేశపు నిర్బంధశాసనములు

డెల్లీ, మార్చి 25:— నెక్కు ప్లేటు కాన్సిలుసభలో రా ప్రతినిధిగద్దనుండి వచ్చిన రెండవసందేశములు జరువలసిన మొదటిది వంగదేశపు క్రిమినల్ లా సవరణచట్టముయొక్క య బంధమును సర్ ఫైచే సెననియు రెండవ దీసభవారిని తొల భారతశాసనసభయెదుట బెట్టబడినదితే యంగీకరించుటకు మొదటిసందేశమందు, భారతపరిపాలనాక్రమములోని 67 (యంశము) ననుసరించి వంగదేశముయొక్క శాంతికి ప్రధాన వ రాజప్రతినిధి దలచెనని యున్నది. రాజప్రతినిధిగారు నూచి: నటులే శాసనము సభయెదుట నుంచబడెను.

ఇదివఱలో నిర్ణయింపబడినటుల రేపు సభలో జర్మ వచ్చుననిరి.

నేనమూర్తిగారి ప్రశ్నకు సమాధానము: జెప్పెను, డెల్లీలో నామోదింపబడినవారి తీర్మానానుసారముగ పెన్ననుల బతులు ప్రావిడెంటునిధి సేర్వీసులనుగూర్చి భారతప్రభుత్వ: హైందవముంత్రితో నాలోచించుచున్నారనియు, ఈ ప్రధాన శము నాలోచించుట కొకసంవత్సర మంతయాలస్యముగాదనిజి మెక్కాటర్సుగారు నుడిచిరి. (అ. పై)

ప్రధాన సేనాధిపతి ఆరోగ్యము

ధీర్, మార్చి 25:— ఘనహింపిన ప్రధానసేనా పతి ఆరోగ్యవిషయమై యాదిసన ప్రకటనము వెలువడెను:—

“సుఖ” గ మరయునది నాల్గంటలు ఘనతపహించి ప్రధాన సేనాధి: తిగవలెను”
జెడ్డులు శస్త్రచికిత్సచేయుట ఆవశ్యక మని యెం: నునా. గు. (అ. పై.)

నయ్యుక్త పరగణాల కాననసభ

సెటిల్మెంటు ఖర్చులను నిరాకరించిరి

అన్నా, మార్చి 25:- రెవెన్యూ ఖర్చులు రు. 8895080 లు కోట్లవరకు, సాక్షిగా ప్రతినిధియగు రాజా నయ్యకు అనువదలు ఆర్డరు సర్వే సెటిల్మెంటు ఖర్చుల మొత్తము రు. 7,44,000/-లు నిరాకరించుటకు తీర్మానమును ప్రతిపాదించెను. ఈ ఖర్చుల కోట్లవరకు మందు సెటిల్మెంటు పద్ధతిని నిర్ణయింపవలెనని, దానికి ప్రాంతవార్యులతో సమాలోచించుచున్నారనియు, ప్రస్తుత మేమియు, కేవలాలనియు ప్రభుత్వపద్ధతిని దిద్దెను. కాని యీ ఖర్చుల రికార్డులను తయారు చేయుట కవసరమనియు, కాళ్ళతల్లి సెటిల్మెంటును చోటులందు గూడ సాక్షులు తప్పనియి, ఖర్చులు కొత్తపనులను చేయుటకు గాక రికార్డులను తయారుచేయుటకే యనియు దిద్దెను. అయినను ప్రతిపాదకుడు, తక్కువయింపును పట్టును విడక, రికార్డులను తయారుచేయుట యనదానిలో కొత్త సెటిల్మెంటుగూడ నవకాళమున్నదనియు తెలిపిరి. నిరణ్ణ సంవత్సరముగూడ నీ ఖర్చులు నిరాకరింపఁదెను. అయినను రికార్డులని యాగలేదు. చాల కాలమునుండి సెటిల్మెంటు కాలమును 30 వత్సరములనుండి 50 వత్సరములవఱకు పెంచుకొనుట కాంక్షన జరుగుచున్నది. కొన్ని జిల్లాలలో నిర్ణీతకాలము యొక్క గడువు పూర్తయినది. అజిల్లాలలో మూల పని ప్రారంభింపకుండ నీ ఖర్చులు నిరాకరించుచున్నారు.

తీర్మానము నెగ్గినది.

(ఆ. ప్రె.)

బొంబాయి, మార్చి 25:- 19 వ తేదీ నీమటపాణు దీసికొని పి. ఓ. మేల్మోయరు "రాజ్యపు" ఉదయం ఆరుగంటకు 25 వ తేదీన పార్లమెంట్లో తేరినది. అనాటి ఉదయం 11 గంటలకు బయలుదేరి అనటినుండి బోయెను.

ప్రయాణికులను సరకును దీసికొని "యల్పియా" ఓడ లివరుపాలు చేరు ప్రయాణమై వెడలెను.

సైనికోద్యోగులను వారి పిల్లమేకలను దీసికొని "డెర్బి" ఓడ పూర్వమును బోయెను. (ఆ. ప్రె.)

బాపా నవారి నేట్ జడ్జి కోర్టులో

వి. పి. నెం 57/1925 వి. పి. నెం 8/23

ఆర్టిదారుడు (మునియ్యం) ఎట్టంకెట్టి మునియ్యం, రాఘవయ్యవాయుడి కొమారుడు, బాపాకాపురము.

ప్రతివాదులు (అప్పిచ్చినవారు)

బొంబాయి ఆదివారాయన, హరి ఎనిమిదియంకి.

ప్రావిన్స్ యిలో ఇన్ ఫార్మేషన్ 1920 సం. 5 వ ఆక్టోబరు 41 వ సెక్షను అనుసరించి వైసలెంబువీస ఆర్టిదారుడు (వాది) తప్పుచిరుదలచేయుటకై ఉత్తరపు నిమిత్తము కోర్టుకు దరఖాస్తునుపంపియున్నాడు. అందుకుగల ఆక్షేపణలు తెలిసికొనుటకై ఈదావావిచారణనిమిత్తము 8-4-1925 తేదీన వాయిదావేయబడినదని యిందుముఖముగా అందరికిని తెలియజేయబడినది.

సబార్డినేట్ జడ్జికోర్టు ఎస్. నీలకంఠంపంతులు బాపా, 21.3.1925 సబార్డినేట్ జడ్జి.

మదరాసు వార్తలు

హోల్కోర్టు సెషన్సు కేసులు:- సెషన్సు కేసులవివరణ హోల్కోర్టునందు ఏప్రిల్ 5 వ తేదీ సోమవారమునుండి ప్రారంభమగును.

మైలాపూరు సంకీర్తనసభ:- ఈసభవారి యాజమాన్యమున ఈనెల 29 వ తేదీ ఆదివారంసాయంత్రము 4.15 గంటకు పర్యాసనీపాణుగారు 'వల్లిపరిణయము' హరికథలు జెప్పెదరు.

మదరాసు కాననసభ:- వెన్నపురి ప్లాంటరుల యాజకవర్గపు ప్రతినిధిగ కప్తను వి. జి. విండిలుగారు మదరాసు కాననసభ్యులుగ ఎన్నుకొనబడినట్లు ఈ గ్రామకేసునందు ప్రకటించఁదెను.

నవమ ఆంధ్రరాష్ట్రీయ ఆయుర్వేదముహూనసభ:- ఈ మహాసభాసందర్భమున ఏర్పడుచుండిన ప్రవర్తనపు ప్రాశంభి మహోత్సవమును గాల్ దిల్ బిల్ హ్యూమికన్సు పిల్లగారు సౌందర్య మహోత్సవం 27 వ తేదీ ఉదయం 8 గంటలకు జరిపెద రస మహాసభకార్యదర్శిగారు ప్రకటించుచున్నారు.

కొచ్చిన పోర్టుట్రునువిల్లు:- ఈవిల్లు మదరాసు కాననసభయందు చచ్చుటలేదునపుడు కప్తను సి. ఆర్. కాంబెల్, పి. యస్. సి. జోర్జుగారు కాననసభ్యులుగ నుండెద రని గవర్నరుగారు నిర్ణయించినట్లు ఈవార్తకు తెలుసందు ప్రకటించబడినది.

ఆయుర్వేదప్రచారకేసనసభ:- ఈనెల 29 వ తేదీ ఆదివారం సాయంత్రము 5 గంటలకు ఆంధ్రఆయుర్వేదముహూసభాప్రతినిధులకు ఆయుర్వేదకళాశాల ప్రధానోపాధ్యాయులు విండోసగదరు. విందు పుడు పేటయందలి ఆయుర్వేదకళాశాల భవనమున జరుగును. టి. వి. శేషగిరిఅయ్యగారి యాజమాన్యమున ఈవిందు జరుగును.

మైలాపూరు హిందూపర్యవేక్షకులను లిమిటెడ్:- ఈసంఘం వాటాదారులసభ ఈనెల 25 వ తేదీన జరిగెను. ఘండు పరిపాలనము ఇటీవల తప్పి పికరముగ తేదనియు ఘండువ్యవహారములను పరిశీలించుచుండుటకు వాటాదారులసభను స్థాపించవలయునని పలువురు అభిప్రాయపడిరి. ఈవిషయమై తనవీర్పాటులుచేయుటకు కపాలేశ్వర మంటపమునందు 29 వ తేదీ ఆదివారం ఉదయం 8 గంటలకు వాటాదారులసభ జరుగునని ఒక నిశ్చయము ప్రాయశాసనము.

రాకపోకలు:- గాంధీ గారిని సాగనంపుటగాను నిన్నరాత్రి బొంబాయిమెయిలులో టి. ప్రకాశంగారు మరికొందరు అక్కడనున్న బోయి సేదయము తిరిగివచ్చిరి.

మేజరుగ్రేసు ఎం. సి. గారు సేదయము చెన్నపురికి వచ్చిరి.

సర్ ఆల్ఫ్రెడు చాటరుటను, సర్ ఫెరుడెను బాగ్నరు, రెవరెండు నెకరుగారు నిన్నరాత్రి చెన్నపురినుండి వెళ్లిరి. కేరళాటాగు నిన్నరాత్రి బెల్లూర్ వెళ్లిరి. సర్వేడై రత్నరు గోంపర్లజుగారు, హుడ్ గారు దక్షిణ ఇండియా రైల్వే ఫీల్డ్ ఇండిటరు అరమ్మబిగో సేటివీసం ఉదయం చెన్నపురికి వచ్చిరి.

ప్రభుత్వప్రధానకార్యదర్శి యగు మాన్మొకలుగారు కుటుంబముతో సేటివీసం ఉదయం నీలిగిరులనుండి చెన్నపురికి వచ్చిరి. 8 మాసముల నెలవుపై వీరు ఇంగ్లాండునకు పోవుచున్నారు.

ఇండియామంత్రి కార్యాలయపు సభ్యులగు సర్ పి. రాజగోపాలాచారిగారు మంగళవారము కంశీవరము వెళ్లిరి. అచ్చటనుండి తిరువాన్కూరు వెళ్లి ఏప్రిల్ మొదటివారము ఇంగ్లాండునకు ప్రయాణింపయ్యెదరు. సామ్రాజ్యప్రతిష్ఠాపు ఇండియా మోషనరు అగు డిల్ బిల్ టి. విజయరాఘవాచారిగారు సేటివీసం ఉదయం బొంబాయిచేరెదరు. బొంబాయి నుండి ఢిల్లీకివెళ్లి ఏప్రిల్ మొదటివారము చెన్నపురికి వచ్చెదరు.

నెల సినా 1-కి పేలకు మందు రు. 0 4-0 ఈనూనెను రిలకురాచిన కేసు ఈచి నగియు మద్రాసు న్యాయకలత హాని యంతకు కేసునును తెలుగును అమృతాంజనము దీపో, మదరాసు

NOW IS THE TIME TO INSURE.

Asiatic Government Security Life Assurance Co., Ltd.

(Incorporated in India)

Invests all available Funds in granting Loans to Policy-Holders, after 2 yearly premiums are paid to the extent of sum assured repayable in 200 monthly instalments, on Joint Security of their Life Policies and Immoveable properties.

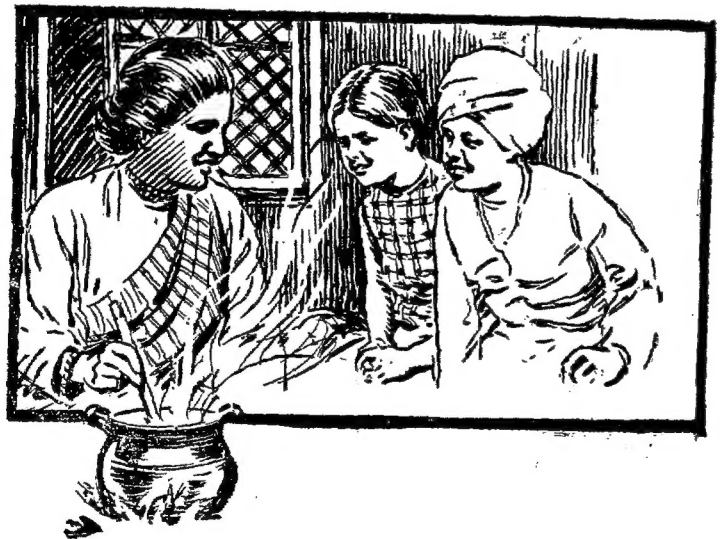
PREMIUM LOWEST. ABSOLUTE SECURITY.

Loans Granted in 1923 and 1924 more than one Lakh of Rupees.

For particulars apply to:-

S. RANGASWAMY Esq. B.A., B.L.,
Secretary, Asiatic Buildings, Mysore.
D. HODGERS Esq
Chief Agents, Mysore Province, Mysore.

Messrs. P. K. RAU & Sons,
Chief Agents, Madras Presidency,
289, Thambu Chetty Street, Madras.

వెరిగెడి బిడ్డలకు ఆమోఘమైనది!

మాంసములేక వరియన్నము భుజించుటచే గలుగు దానికంటెను మాంసకండరములు, ఎముకలు, పుష్టి అధికముగా వృద్ధి గానును. తోమ్మిదింతలు వరియన్నము భుజించుటచే కలుగుపుష్టి ఒకేంత కాక్రొకటిటను భుజించుటచే గలుగును. ఈరవికరమైనట్టియు, ఆరోగ్యమైనట్టియు ఆహారమును విడువక మీబిడ్డలకిచ్చిన చాల పుష్టిగా పెరుగుదురు. వారి బిడ్డలవడలు ఆరోగ్యముగానే వృద్ధియగును. వారు మిక్కిలి చాగుతుగలవారుగను, పుష్టిగల వారుగను వుందురు. తక్షణమే కాక్రొకటిటను నారికిచ్చుటకు ప్రయత్నింపుడు. తయారుచేయుట సులభము, శీర్షముగల సులభము, ఉష్ణముచేయుదు.

Quaker Oats

చెన్నై పరి ఆంధ్ర సభ

నూతన సంవత్సరాది

చెన్నై పరి ఆంధ్ర సభ వారు ప్రాప్తి పు జోసపువీధియందు దురి దమ భిక్షామన నూతన సంవత్సరాదివిందును జయప్రదముగ జరిపిరి. సభ్యులు, సభ్యుల మిత్రులు అనేకులు, సభకు వచ్చియుండిరి. వాలో ముఖ్యులు దేశోద్ధారక కాశీనాథుని నాగేశ్వరరావు పంతులు, రావుసాహెబు బి. పాపయ్యశ్రేష్ఠి, టి. భగవంతుని ప్ర, చల్లా శేషగిరిరావు, గడ్డె రంగయ్య నాయుడు, సింజల సుబ్రహ్మణ్యంశ్రేష్ఠి, పి. వి. రంగంశ్రేష్ఠి, యం. కాంతారావునాయుడు, నాగం వెంకటరత్నం, చల్లా జగన్నాథంగారు. ఉపాధ్యక్షులు ముగిసిపిమ్మటగానాది విశోధములు ప్రారంభమయ్యెను. దైవప్రార్థన జరిగినపిమ్మట గురువుగారి వెంకటకృష్ణయ్యగారు 'సంగీతమూర్తీ' అను విషయమై 10 నిమిషములు బహుమతినిచ్చిరి. నాటకములందు వీయేరసములను ప్రకటించవలసినపుడు ఎట్లు పద్యములను పాటలను పాడవలసిన విషయమునుగురించి వీరు మాట్లాడి సందర్భానుసారముగ భక్తి శృంగార (శ్రీ పురుష) రసములను ప్రకటించును పద్యములను పాటలను పాడిరి. వీరి ప్రదర్శనము మిగుల రమ్యముగ నుండెను.

పిమ్మట పండితపురాణం నూర్యనారాయణతీర్థులు గారు గాంధీ అష్టకమును చదివి ఆకుధారగ శ్రీ నాగేశ్వర రావుగారి గుణగణములను ప్రశంసించుచు ఒకశ్లోకమును చెప్పిరి. పిమ్మట కాళిదాస కావ్యమునందలి చతుర్థాంకమునదాదాపు సంపూర్ణముగ (ఒక్కరే) ప్రదర్శించిరి. సభకు వచ్చిన వారిలో పలువురకు సంస్కృతమునందు పాండిత్యములేకున్నను తీర్థులు గారు హావభాషములతో శ్లోకములు సంభాషణవాక్యములను స్పష్టముగ చదువుచున్నందున కొంత కాకున్న కొంతవరకైనను సభ్యులు స్వారస్యమును గ్రహించుచు ఆనందించుచుండిరి. ఈ సందర్భమున ఇట్లు శేషము సంస్కృత నాటకములను ఒప్పు జెప్పనట్లు చేయుటకన్న శ్రీతీర్థులుగారే మాచించినట్లు అచ్చుటచ్చుట తెలుగున భావార్థములను వివరించుచు చున్నట్లు నాటకమును ఈ విధముగ చెప్పించుటకు ఆంధ్రసభవారు తగువిధములు చేసిన ఉచితముగ నుండును.

అటుపిమ్మట సభ్యులలో నొకరు చక్కగ త్యాగరాయ కృతులను హోర్నియముమీదపాడిరి. సుప్రసిద్ధగాయకురాలగు బెంగళూరు నాగరత్నంగారుకొన్ని త్యాగరాయకృతులు, శ్లోకములు ఒకచూర్చికపాడి సభకులను ఆనందపరుచుటకొనరైనను. తగు హోర్నియమువాయింపవారు, మధుల, ఫీజీలు లేకున్నను వీరు దాదాపు 45 నిమిషములుగానామకధారలుకుడించి తమ కుల అభిమానపాండిత్యమును ప్రకటించిరి. తాను ఆంధ్రశ్రీ యగుటచే నూతనసంవత్సరాదియందు ఆంధ్రసభ బరువును హోర్నియమునందు పాలుగై కొనవలయునను ఉత్సాహముతో ఆ చటికి వచ్చినట్లుగ తెలిపెను. శ్రీత్యాగరాయజన్మస్థానమును తిరువయ్యూరునందు త్యాగరాయపేరిట ఆలయమును బెంగళూరు నాగరత్నంగారు నిర్మించియున్నారు. ఈ ఆలయమునకు తగు మూలనిధి సేర్పరుచుట ఈమె సర్వశక్తులను సమయోగించుచున్నది.

ఆంధ్రులకు కాశ్యోతమునకిరిని తెచ్చిన త్యాగరాయగారిని గౌరవించుట ఆంధ్రసభధర్మమనియు, కావున ఈ ఆలయమునకు ఆంధ్రసభసభ్యులు తగుసహాయము చేయవలయుననియు విరుకోరిరి.

పిమ్మట సభ్యులగు రామకృష్ణయ్యగారు బి. ఎ. ఆచ్చతె నగు కవిత్వము, సంస్కృతపదములతో కూడినకవిత్వము ఎట్లుండవలయునో వివరించుచు చెప్పినకవి ఆకుధారగజెప్పిన ఉత్పలమాలికనుచదిపిరి. సభ్యులగు కె. రాధాకృష్ణమూర్తిగారు బి. ఎ. హరిశ్చంద్రనాటకమునందుచంద్రమతి శృంగారవాటికయందు మరణించిన లోహితాస్యునికై దుఃఖించుభాగమును కడురమ్యముగ ప్రదర్శించిరి. హాస్యప్రదర్శన మొనర్చు విషయమున కడుసమర్థులగు యం. సత్యనారాయణరావు నాయుడుగారు నోటితో ఫీజీలు వాద్యము మృదంగవాద్యము చక్కగ వాయిచి సభ్యుల అభినందనములకు పాత్రులైరి.

నూతనవత్సరము

పిమ్మట ఆంధ్రసభ సహకార్యదర్శి యగు శ్రీ దేశోద్ధారక నాగేశ్వరరావుపంతులుగారు ఈక్రిందివిధమున మాట్లాడిరి:— 'సంవత్సరాదినాడుమనమెట్లుప్రవర్తించెదమో అట్లే సంవత్సర మంతయు ప్రవర్తించుచుండెదమను నమ్మకము మనలోనున్నది.

కావున మనము ఉదయముననే అభ్యుజ్జన మొనర్చి పూజచేసి కొని దేవమునందలి దోషములను పోగొట్టుకొనుటకు జేపడేదు ను తినుచున్నాము. నేటిదినిము సాయంకాలము మనస్సునందు దోషములను పోగొట్టి బ్రహ్మానందము కలగజేయు విధమున భక్తికిరసముతో మాడిన సంగీతప్రదర్శనములను వినియున్నాము. బెంగళూరు, నాగరత్నంగారు ఆంధ్రసభ సభ్యులు కొందరు మనకు ఆనందమును కలగజేసివారు. ఆంధ్రులయందు ప్రతిభ ఇట్టిదని తెలిసికొనుటకు అవకాశ మేర్పడినది. చెన్నై పురియందు ఆంధ్రత్వమును స్థాపించుటకు ముఖ్యమగు సాధనము ఆంధ్రసభశ్రీపురాణం నూర్యనారాయణతీర్థులుగారు అవలీగ కావంతలమునందలి ఒక అంకమును ప్రదర్శించివారు. ఇదేవిధమున సంపూర్ణముగ కావంతలనాటకమునే గాక ఇంకను ఎన్నియో సంస్కృత నాటకములను ప్రదర్శింపగల శక్తి వారికున్నది. కాని వారికి క్రింది ప్రకటించుటకు అవకాశములు లేకున్నవి. ఆంధ్రసభవారిలోపమును తీర్చి ఆంధ్రులయందున్న ప్రతిభవృద్ధి కనుటకు అవకాశములు కలగజేయవలెను. ఇది సభయొక్క ముఖ్యధర్మము. బెంగళూరు నాగరత్నంగారి సంగీతపాండిత్యమును గుర్తుచునీ వారు లేరు త్యాగరాయమును నిర్మించుపాటుపడుచున్న వీరికృషి కడు ప్రశంసనీయును. ఈనూతనవత్సరము సంతోషదాయకముగ నుండగలదని నమ్ముచున్నాను"

పిమ్మట పురాణం నూర్యనారాయణ తీర్థులుగారు పంచాంగ శ్రవణమొనర్చిరి. బెంగళూరు నాగరత్నంగారు మంగళము పాడిరి. జయప్రదముగ సంవత్సరాదిపండుగ ఉత్సవము జరిగెను.

సర్ మహమ్మదు హబిబుల్లాగారి పర్యటనము

సంచారక్రమము

డిల్లీ, మార్చి 24:—ఇరువదిదినములు దక్షిణియండియా యందు సంచారము గావించుటకు యేప్రిలు 11-న లేదీ కలివారమునాడు రాజప్రతినిధి కార్యనిర్వాహక పర్యటనందలి విద్యాకాళిమంత్రి యగు సర్ మహమ్మదు హబిబుల్లాగారు బయలుదేరుచున్నారు: వీరు తిరిగి మే 1-న లేదీనాటికి సిమ్లా జేరవారు. కలకత్తాయందు ఏప్రిలు 12, 13-న లేదీ 10-ందు సర్ మహమ్మదుగారు కలకత్తాయందును 15 మొదలు 18-న లేదీవరకు మదరాసునందును ఆగవారు. కోయంబత్తూరు నందు 19, 20-న లేదీ 10-ందు తరువాత నాగి అచటినుండి బెంగళూరు బయ్యెదరు. బెంగళూరియందు 21, 22-న లేదీ 10-ందు ఆగి 23-న లేదీ 10-ందు మదరాసునందు దాగవారు. తిరుగు ప్రయాణమందు ఒకదినము వాల్తేరిలో నాగవారు. 29-న లేదీ నాటికి కలకత్తామీదగ సిమ్లాకు జేరవారు. (ఆ. ప్రె.)

తపాలబిడ్డలు

బొంబాయి, మార్చి 24:—11-న లేదీ బొంబాయిపాలకు దీక్షిణి 22, 23-న లేదీ రాత్రి 8.20 గంటలకు ఇంగ్లండుపాటు బయ్యెదరు. కలకత్తామీదగ బొంబాయిచేరు. అచటనుండి మరునాడు ప్రయాణమొనర్చును.

ఏప్రిలు 1-న లేదీనాటికి ఎల్లిరీమన్ స్టీము షిప్ ఆఫ్ మాండెస్టు బొంబాయిచేరు చేరును. లండన్ నుండి ప్రయాణింపకు దీక్షిణి నేటికి దయచు యన్. యన్. "సర్ కేసీయా" బొంబాయిచేరు చేరెను. (ఆ. ప్రె.)

హిందూమహాసభాసమావేశము

లాలాలజపతిరాయగారి రధ్యక్షతనహిందూమహాసభ

డిల్లీ, మార్చి 24:—సన్మానసంఘాధ్యక్షులైన సర్ పి. సి. రాయగారియు పండిత మదనమోహన మాలవ్యగారియు కోరికప్రకారముగ వారిసభ్యులమును పునర్విచారణము గావించి యీర్ష్యపండుగలలో కలకత్తానగరమందు జరుగనున్న హిందూమహాసభ కధ్యక్షతనహిందూమహాసభ లాలాలజపతిరాయగారి రంగీకరించిరి. (ఆ. ప్రె.)

లిట్టను ప్రభువు ఆగమనము

కలకత్తా, మార్చి 24:—డిల్లీ నుండి సుపరవహించిన లిట్టను ప్రభువు కలకత్తాకు వచ్చెను. (ఆ. ప్రె.)

హిందూయువతి శరణాలయము

నూతనభవనమునకు మార్పు

దేశోద్ధారక నాగేశ్వరరావు పంతులుగారు ప్రారంభ మహాత్మ్యమును నలుపుట

హిందూయువతి శరణాలయపు ప్రారంభమహాత్మ్యము (నూతనభవనము 2 మంటపంకోడు కీల్సాకు) నిన్న సాయంకాలము ఆంధ్రపత్రికాధిపతులగు దేశోద్ధారక నాగేశ్వర రావు పంతులుగారి యాజమాన్యముగ జరిగెను. డాక్టరు శేషి యం. చెంగయ్యపంతులు, టి. జ్ఞానాశివయ్యగారు, శ్రీమతులు పి. మంగమ్మ, యన్. నారదమ్మ, జి. పుష్పమ్మగారు మరికొందరు ప్రముఖులు సభకు వచ్చియుండిరి. దైవప్రార్థన ముగిసిన పిమ్మట నాగేశ్వరరావు పంతులుగారు పుష్పమాలాలంకృతులుగ జేయబడిరి. పిమ్మట పంతులుగారు కడచిన సంవత్సరముల నుండి శ్రీమతి యామినీపూర్ణ తిలకమ్మగారు చేయుచున్న నేమ ప్రశంసించుచు మాట్లాడిరి. శ్రీమతి తిలకమ్మగారి ఉద్యమము ప్రారంభించునప్పటికి ప్రజాభిప్రాయము ఆమెకు సంపూర్ణముగ అనుకూలముగ లేవండెను. అయినను దైవముతో పట్టుదల వదలక ఈమె పనిచేయుచుండెను పంతులుగారు చెప్పిరి. బాలికల శిక్షనుగురించి మాట్లాడుట శేషమునిద్యయే ముఖ్యము కాదనియు బాలికల నైతిక ప్రవర్తనము విషయమై శ్రద్ధవహించ నలయుననియు, వృత్తివిద్యకూడ కరవుల ఉచితమరియు పంతులుగారు చెప్పిరి. పూర్వకాలమున భారతదేశమునకు పరాధీన మునన నేమో తెలియకుండెను. ఆహారవస్త్రములయందు ఇతర దేశములపై భారతదేశము ఆధారపడియుండెను. ప్రస్తుతము వస్త్రములకొరకు ఇతరులపై ఆధారపడియున్నాము. భాషయు అమ్మి వస్త్రములను కొనవలసినస్థితి ఏర్పడినది. అందువల్ల భాషయుచెలుల వస్త్రములచెలుల పెరిగినవి. దగ్గరమో వ్యాపించినది. ఇతరుల కావలసినవన్న మనమే తయారుచేసికొనిన తిండికి గుడ్డుకు లోటులేక దేశము విశ్వరముతో తులనగగలదు. ఇందులకు రాటమే సాధనము. గాంధీమహాత్ముడు చెప్పిన విధమున ఉన్నత తరగతులవారికిని లీదవారికిని బిక్షము కలగజేయునది రాటమే. శ్రీమతి యామినీపూర్ణ తిలకమ్మగారికృషి ఫలించవలయునని కోరుచు నాగేశ్వరరావు పంతులుగారు తమ ఉపన్యాసమునుముగించిరి.

దేశోద్ధారకుడు శరణాలయము విషయమై గావించుచున్న సహాయమునకు తిలకమ్మగారు వందనములర్పించిరి. ఇంత వరకు ఇచ్చుచున్న విరాళములు కాక శరణాలయమునందలి ఒక విద్యార్థినికి నెలకు 10 రూప్యముల జేతనము పంతులుగారు ఇచ్చుచున్నారు. శేషిగారు రెండువర్గములను ఉచితముగ ఇచ్చిరి. 1928 సంవత్సరమున 1, బాలికతో ఈ ప్రతిష్ఠాపనము ప్రారంభించబడెను. ఇప్పుడు 18 మంది బాలికలున్నారు. బాలికలకు చిత్రలేఖనము నేర్పుటకు ఏర్పాటులు చేయబడుచున్నవి. శరణాలయముపై ఎప్పటివలెనే అందరు అభిమానము చూపి ఆదరించవలయునని తిలకమ్మగారు కోరిరి. అంతటితో సభ ముగిసెను.

చెన్నై పరి ఆంధ్ర నాటకసభ

ఉగాది పండుగ

'పై సభవారు నిన్నటిదినము నూతనసంవత్సరాది పండుగను వారి సభాభవనమున జయప్రదముగ జరిపిరి. చెన్నై నగర మందుండు ఆంధ్రసోదరు లనేకులతో సభాభవనము క్రిక్కిరియెండెను. నూతనసంవత్సరాది పండుగ సందర్భమున యీ పురియందుండు ఆంధ్రసోదరుల కెల్లరకును నాతిభ్యమొసంగు భాగ్య ముట్టినందుకు సభాసభ్యులెల్లరు కడుధన్యులైరిని చెప్పి సహకార్యదర్శులగు శ్రీయుత బి. వి. గోపాల కృష్ణరావు గారు కొన్ని స్వాగతపద్యముల జరిపిరి. శ్రీ వెదురుమూడి శేషగిరిరావు పంతులుగారు నాటకసభకు స్థాపించుటకుగల ఆవశ్యకతను గురించి సభ్యుల కెల్లరకును ప్రశంసలతో పంచాంగ శ్రవణము గావించిరి. సభ్యుల కెల్లరకు ఫలప్రసాదన తాంబూలాలు లాసంగబడెను. సంగీత విద్వాంసులగు శ్రీ సేలం దొరస్వామియ్యంగారు వారి పాండితీ మహిమచే సభా సదుల తన్మయించిత్తులగునట్లు చేసిరి.

ఆంధ్రలోకమున కంతయు సభము కలుగవలయునను దైవప్రార్థనతో సభ ముగింపబడెను.

నూకల రంగయ్య,

ప్రొ. హాపుస్-మదరాస్, 26-2-1925

ఆంధ్ర ప్రదేశ్

1925-వ సంవత్సరం మార్చి నెల 26-వ తేదీ

గురువారము

పరిక్ష

గొంధినహత్తుడు చెన్నపురిలోనున్న మూడు దినములలో, ప్రజలుజూపిన యుత్సాహమునకు మేరలేదు. వారికి స్వాగతమొసగుట కెల్లరును అహమహమికనుబూనిరి. మరుదినము హాసదినముగుటచే, రెండుదినములే మహాత్మునకు వీలుచుక్కను. ఈరోజులలో మహాత్మున కొక్క నిమిషమయినను ఊపిరినలుపకబోయెను. కాని, ఏర్పాటులగావించినవారు విద్యార్థికుల సన్మానములను తగ్గించి, ప్రజాసామాన్యముతో మహాత్ముడు సంప్రతించి వారికి తగిన హితబోధనేయటకు వీలొనర్చి యున్నచో, ఎక్కుడు ప్రయోజనముండెడిది. చెన్న నగరము రాజధాని నగరమయినను, ఆధునిక నాగరకముచుదశమందున్నను, ప్రజాసామాన్యము నందు దేశహితైక విషయములందు తగినంత ప్రబోధము గలుగలేదని యంగీకరింపక తప్పదు. ప్రజల యక్కరలేమి, వారిని మంచిమార్గమునకు దెచ్చుటెట్లు, స్వాతంత్ర్య సంపాదనము పట్ల ప్రజలసహాయమును మారగొనుటెట్లు, అను విషయముల గూర్చి విచారించువారరుదుగగలరు. బీచి నభలలో నేమి, పుర మందిరములలో నేమి జరిగెడి నభలలో నిద్యార్థులు గుమి గూడుట సామాన్యము. ప్రజాసామాన్యమునకు వీలగు స్థలములలో వారికి తిరికయున్న సమయములలో, నభల జరిపి వారి కరవ్యమును బోధించుట కేర్పాటులు లేకున్నవి.

అట్టితరీ, మహాత్మునిరాక నవకాశముగ గైకొని, జనసామాన్యమునకు వారిసందేశ మందు లాగునజేయుట న్యాయమై యుండెను. అందుకై ప్రజలు వేచియున్నారనుటకు సందియము లేదు. మహాత్ముని సందర్శనము కొరకేగాక, వారి వాక్యామృతమును గ్రోలి ధన్యులగుటకుగూడ ప్రజలు సంసిద్ధులుగ నుండిరి. మహాత్ముని రాకకై చంద్రునికై చకోరపక్షులవలె నిరీక్షించియున్న నర్హవర్ణములవారును, తమకోర్కె పూర్తిగ నీడేరకుంటచే ఆశాభంగ హృదయులయిరి. రాయపురమునుండి మహాత్ము డగుదెంచు సమయమున, వారిబండిని బోసిన తమ స్థలములకు గొంపోయిన ప్రజల యుత్సాహమే ఇందుకు నిదర్శనము. నేపియరుపార్కునందు గంటలకొలది మహాత్ముని రాకకై వేచియున్న వేలకొలది స్త్రీ పురుషులకు మహాత్ముని దర్శనము లభించినను వారి సందేశమును గైకొను భాగ్యము లభింపక బోయెను. మహాత్ముని పలుకుబడి దేశములో తగ్గెనని, మద్రాసుమొయలు, మైస్సూరుఇండియా మున్నగు పత్రిక లెంతచాటినను, అటుల నెన్నడును జరుగదని ఘంటాపథముగ చాటవచ్చును. భారతవర్ణము తన ప్రాచీన సాంప్రదాయములను విడనాడక, భోగమువెంటజనక త్యాగమును గౌరవించుచుండు

వరకు మహాత్ముని సందేశమును స్వీకరించు ననుట నిశ్చయము.

మహాత్ముడు స్వలాభమునకై పాటుబడుట లేదు. ప్రజలమెప్పుగాని, వారినిందగాని అతనికొక లెక్కగావు. నిష్కామసేవయే తన ధర్మమని భావించి, అతడు కర్మయోగ మాచరించుచున్నాడు. పాశ్చాత్యవ్యామోహము నందు మునుంగని ప్రజలకు మహాత్ముని సందేశము కడు సహజముగ గనుపించును. విద్యార్థికులలో కొందరకువలె, వారికెట్టి వైపరీత్యము గనుపింపదు. నిర్మాణ కార్యక్రమముగూర్చి లేనిపోని సందేహములు వారిని బాధింపవు. ప్రజలహృదయమును మహాత్ము డెరుంగును. మహాత్ముని సంకల్పమును ప్రజలెరుంగగలరు. ప్రజాసామాన్య హృదయమును బాగుగ పరిశోధించి, వారికిని విద్యార్థికులకును మధ్యగల అంతరములను తొలగించుటకే తాను పాటుబడుచున్నానని, శ్రీనివాసయ్యంగారు జరిపినతోటవిందు సందర్భమున మహాత్ముడు దెలిపెను. వైతరగతివారిపై కత్తిగట్టి, కార్మిక ప్రభుత్వమును స్థాపించెడి బాల్మీనిసమునకును మహాత్ముని యుద్యమమునకును సంబంధములేదు. మహాత్ముని యుద్యమము సమన్వయ సఖ్యములను గుదుర్పప్రయత్నించుచున్నది. బీదలకును ధనవంతులకును, హిందువులకును మహమ్మదీయులకును, వివిధరాజకీయ కక్షలకును, ప్రేమాభారముపై కలయికను గూర్చుచున్నది. దౌర్జన్యమునకుగాని, బలవంతపు చర్యలకుగాని యిందు స్థానములేదు.

మహాత్ముడెక్కడజెప్పినను, కద్దరు, అన్యైశ్యతానివారణము, ఐకమత్యము యీ మూటినిగూర్చి యే ముఖ్యముగ వివరించెను. త్రివిధాంశములపై అతడు తనమనస్సును లగ్నముజేసి, ప్రజలును అటులనే లగ్నము జేయవలయునని కోరెను. సందేశ మొక్కటేయైనను, ఎన్నిమార్లు విన్నను విసవలెనను కుతూహలము గలుగుచుండెను. బొంబాయికి పయనముగాక పూర్వము పెద్దనాయకనుపేటలో రాత్రివేళ జరిగిన కడపటిసభలో, గొంధినహత్తుడొసగిన సందేశము చాల ముఖ్యమయినది. ఇరువదివేలమంది జేరినసభలో, మహాత్ముని పాదములను స్పృశించుటకేమి, జయజయ ధ్యానముల సలుపుటకేమి ప్రజలు జూపిన యుత్సాహము వర్ణనాతీతము. కాని, మహాత్ముడు వారికి స్పష్ట విషయములను కొన్నింటిని బోధించెను. తన పాదములను తాకినంతమాత్రమునగాని, పూల వర్షము గురిపించినంతమాత్రమునగాని, స్వరాజ్యము సిద్ధించుననుట భ్రమయని మహాత్ముడు మందలించెను. ప్రజలు జూపెడి భక్తియు, ప్రేమయు మనస్ఫూర్తియగునని, తానుక పరీక్షను సూచించెదనని మహాత్ముడు నుడివెను. మూడు మాసములలో మరల దక్షిణదేశమునకు మహాత్ముడు రానెంచియున్నాడు. ఆంధ్రదేశమునందేమి, తమిళరాష్ట్రమునందేమి, పలుతావులను స్వయముగ వీక్షించిపరిశీలుతులగునగునదలచియున్నాడు. ఆతరుణమునకు, చెన్నపురి ప్రజలు విదేశవత్త్రములను పూర్తిగవిస్మరించి ఆపాదమై స్తకమును కద్దరు వస్త్రాలంకృతులై మెలిగి తనకానంద మొనగూర్చువలయునని, మహాత్ముడు గోరెను. కాంగ్రెసు ఆఫీసును ముట్టడించి, రాటముల కొరకును, దూదికొరకును,

ఏకులకొరకును, పీడించి తమ కార్యదీక్షను ప్రజలు జూపవలయునని గోరెను. మహాత్ముడు నెలకొల్పిన పరీక్షలో కృతార్థులగుట, కెల్లరును పోటీ పడవలయును. అతనికి జేయదగిన సన్మాన మింతకన్న వేరులేదు. భారతమాతకై సలిపెడి సేవయే, నిజ సేవ యగును. బీదలపాటికి కల్పతరువగు రాటమును ప్రజలు చేపట్టి, మహాత్ముడు మరల వచ్చులోపలకద్దరునిర్మాణమును చురుకుగజరుపనలె ననిన, నేటినుండియు నాయకులు మార్గదర్శకులై కార్యదీక్షను పురిగొల్పువలయును. ఈవని జరిగిన నే, మహాత్ముని పర్యటనము సార్థక మగును. చెన్న నగరము తన ప్రాముఖ్యమును సార్థక పరచుకొనును. ఆంధ్రదేశ మీసమయమున మహాత్ముని యాదేశమును శిరసావహించి, కాంగ్రెసు సంఘములను బలపరచి నిర్మాణకార్యక్రమమును పంజాబు మెయిలు వేగముతో సాగింపవలయును. లేనియెడల, మహాత్ము డరుదెంచునపుడు జరిగెడి కోలాహలము లన్నియు నిరుపయోగము లగును. బుద్ధుడప్రాయమగు నుత్సాహము ఎంతత్వరలో బైకివచ్చునో అంతత్వరలో చల్లారును.

మహాత్మునికి జయము గల్గుగాక!

అంగీకార వయోనిర్ణయశాసనము

స్త్రీలు తమ అంగీకార మొనగుటకు దగిన వయస్సును హెచ్చింపవలెనని ప్రతిపాదించిన చట్టము, సామ్రాజ్య శాసనసభలో తుద కోడిపోయెను. ఈచట్టపు పరిణామము మిగుల వింతగనున్నది. పెండ్లియయిన వారి విషయమున, వయస్సును 12 నుండి 13 వరకును, లేదెరుల విషయమున 14 వరకును హెచ్చుజేయవలయునని, సెలెక్టుకమిటీ వారు నిర్ణయించిరి. సంస్కర్తలకును పూర్వాచార ప్రియులకును, యీతరున రాజీజరిగెనని యూహింపబడెను. కాని, పెండ్లియయినవారి విషయమున, స్త్రీలవయస్సును పదునాల్గువరకు బెంచవలయునని దత్తాగారును, లేదెరుల విషయమున పదునారువరకు పెంచవలయునని చాందాగారును ప్రతిపాదించిన సవరణలను శాసనసభ వారి రిటీవల యంగీకరించుటచే, యభివృద్ధికి కారకులయిరిని యూహించితిమి. కాని, హాంమెంబరుగు మడ్డిమెనుగారు, శాసనసభ్యులను భయపెట్టిరి. తామిట్టి సవరణల నంగీకరింపమనిమందలింపిరి. వీరి మందలింపు బనిజేసెను. తుదకు సవరణ జేయబడిన చట్టము, ఆధిక సంఖ్యాకులచే త్రోసివేయబడెను. చట్టమున కనలే నున్న జాట్టినందులకెవరును చింతింపనక్కరలేదు. ఏలనన, సంఘసంస్కరణములను వెలుపలనుండి జొప్పించుటవలన విశేష ప్రయోజనముండదు. లోపలనుండి బయలుదేరెడి సంస్కరణములే శాశ్వతప్రయోజనమును గలిగింపగలవు. హిందూసంఘము చలనరహితమై తనకు గావలసిన మార్పులను తాను బుద్ధి పూర్వకముగ జేసికొనకుండుటచేతనే, డాక్టరు గవరుగారి బిల్లుల బోలు చట్టముల కవసరము గనుపట్టుచున్నది. గవరుగారి చట్ట మోడింపబడినను, ఇట్టి యుపద్రవ మెన్నటికయినను యుండనేయున్నదని, సంఘపు పెద్దలు గుర్తింపవలయును. ఆచారాది వ్యవహారములు, కాలానుగుణ్యముగ మారుచుండుట అనుభవసిద్ధము.

హిందూసంఘ మొక్కటిమాత్రము ఎన్నటికిని మారదని తలచుట అవివేకము. వెనుక నెటుల మారి యుండెనో కనుగొనుటకు ఆయాకాలములకు తగినటుల నిర్దిష్టపడిన స్మృతులే ప్రబల నిదర్శనములు. కలియగమునందు సంఘమునకు గలశక్తి మరి దేనికిని లేదు. అట్టి తరి, యిక్కాలమునకు తగినరీతిని మార్పు జేసికొనుటకు, సంఘము నకు సర్వాధికారమును గలదు. సంఘనాయకులు తమ ధర్మమును మరచుచో, సంఘము విచ్ఛిన్నమగుట తథ్యము. హిందూసంఘము స్వశక్తిని గ్రహించు నటుల పరిమేశ్వరు డనుగ్రహించుగాక!

దక్షిణ యిండియా వ్యాయామసంఘము:

తెన్నిను పందెములు దక్షిణయిండియా వ్యాయామసంఘము పక్షమున జరిగెడి ఫుట్ బాల్, తెన్నినుపందెములు నిన్నటితో ముగిసినవి. తెన్నినుపందెములకు చాలమంది పోటీజేసినను, ప్రసిద్ధ నిపుణులగు రామస్వామి, హాచిన్సు, జోన్సు, పర్సెన్సు, బాలగోపాలను మున్నగువారెవరును పాల్గొనకుండుటచే, ప్రేక్షకులధికముగ రారయిరి. వర్షములవలన, కొంతకాలము ఆటలాగిపోయెను. సింగిల్సులో కడవటియాట, మార్కండేయులు రామరెడ్డిగార్లమధ్య మొన్నను నిన్ననుగూడ జరుగవలసివచ్చెను. ఉభయులును సమానప్రజ్వలవా రనుటకు సందియములేదు. తుదకు రామరెడ్డిగారు గెలిచినను, అయిదవ సెట్టులో మార్కండేయులు గారలసి యోడిపోయిరి. రామరెడ్డిగారి నైపుణ్య మెంతయు మెచ్చదగియున్నది. మిక్సెడుడబుల్సులో గెలుపొందిన, మిస్ హాపెలు శ్రీమనుగార్లును, డబుల్సులో గెలిచిన కృష్ణమూర్తి రంగస్వామి గార్లును నమరులనుటకు సందియములేదు. ఇకముందునుండియు, ఆటల నేర్పరచు విషయమున, వ్యాయామ సంఘమువారు తగు శ్రద్ధవహించి, తెన్నిను కోర్టుల సంఖ్యను వృద్ధిజేసినగాని, ప్రేక్షకుల సౌకర్యముగ నాకర్షింపజాలరు. ఆటలాడువారికిని, ప్రేక్షకులకునుగూడ విసుపుగలుగుటవలన, ఆటలలో రక్తి తగ్గిపోయెను.

మరియొక సర్టిఫికేట్టు

ఉప్పవన్ను సందర్భమున సర్టిఫికేట్టుతో బని లేకుండ జరుపుకొనుటకు ఇండియా ప్రభుత్వమునకు వీలయినను, బెంగాలు ఆర్డినెన్సు సెల్లి మెంటరీ చట్టమును మాత్రము సర్టిఫై చేయకతప్పదయ్యెను. నూతనచట్టమునందలి ఆక్షేపార్హములగు ఏర్పాటులను సామ్రాజ్యశాసనసభవారు నిరాకరించిరి. జన్మస్వాతంత్ర్య రక్షణ విషయమై హైకోర్టుకు గల యధికారములను తీసివైచుట అసాధారణ, అక్రమచర్యయనుటకు సందియములేదు. ఇట్టి చర్య నామోదించి రీడింగుప్రభువుగారెటుల సర్టిఫై జేసిరో వింతయగుచున్నది. ఇంగ్లండులోగాని మరియే యితర స్వతంత్రదేశములలోగాని, ఇక్కార్యమెన్నటికిని సాధ్యముగాజాలదు. స్టేటుకౌన్సిలు సభవారు నేడిచట్టమును విచారించెదరు. వీరు ప్రభుత్వమువారి యిచ్చవచ్చినరీతిని మెలంగెదరనుటకు సందియములేదు. శాసనసభవారు క్రొత్త నిర్బంధచట్టమును నిరాకరించినపుడు, కేవల ప్రతిష్టంభన మా

ర్గము నవలంబింప లేదనుటకు, స్వతంత్రపక్షమువారిందుకు బానుటయే తార్కాణము. సర్టిఫికేట్టు ప్రయోగమును, శాసనసభాధికారమును, సర్వసామాన్యమయినవి. ఇట్టి స్థితిలో ప్రజల విశ్వాసమునకు ప్రభుత్వము పాత్రమయ్యెనని, సర్ బి. యస్. శర్మగారుగాని మరి యితరులుగాని సమర్థింపగలరా?

ద్వంద్వప్రభుత్వ మంతరించుట

ద్వంద్వప్రభుత్వ విధానమును లేవదీయుటకు లెట్టుప్రభువుగా రెంత ప్రయత్నించినను, ఎట్టి యుక్తుల బన్నినను, అవియన్నియు నిష్ఫలములయ్యెను. క్రొత్తగ నెలకొల్పిన మంత్రులకు జీతముల నేర్పాటుజేయుటకు, శాసనసభను పురిగొల్పుటకై, బెంగాలు ప్రభుత్వమువారు మిక్కిలి ప్రయత్నించిరి. మంత్రులు గావలయునని శాసనసభవారు వెనుక గోరియుండుటచే, యిక్కార్యము సులభసాధ్యమని ప్రభుత్వమువారు రెంచిరి. కాని, నూతనమంత్రుల వేతనమును బెంగాలు శాసనసభవారు నిరాకరించి, తమకు ద్వంద్వప్రభుత్వముతో పనిలేదని స్పష్టపరచిరి. అంతట ఇరువురు మంత్రులును రాజీనామా నిచ్చిరి. గవర్నరుగారు వారి రాజీనామా నంగీకరించి, ట్రాన్సుఫర్లు శాఖలను మరల స్వాధీనపరచుకొనిరి. బెంగాలులో సంస్కరణముల బూటక మంతరించినది. హిసాలవా బాధ్యతను అధికారవర్గమువారే వహింపవలయును. కొయ్యగుట్టముపై స్వారీజేయుట కెటుల సాధ్యపడదో, ద్వంద్వప్రభుత్వమును నడుపుట కెటులనే సాధ్యపడదు. ఈ సంగతిని మితవాదు లతివాదు లను భేదములేక ఎల్లరును అంగీకరించిరి. ఇంకను జాగు సేయనేల? ద్వంద్వ ప్రభుత్వపద్ధతిని కొనసాగించు బాధ్యత నెల్లరును కలిసి ఏల వివరింపగూడదు?

సివిలుసర్వీసుల చట్టము:

భారతీయులు స్వపరిపాక్షము గోరుచుండ, ఇండియామంత్రియగు బర్క్ హెడ్డు ప్రభువుగారు సివిలుసర్వీసు చట్టము సీనమయమున నిర్మించుచున్నారు. రంగాచార్యులుగారు సయితము, వీరి విచిత్రచర్యను ఖండించుచున్నారు. నూతనచట్టము ప్రకారము, సివిలుసర్వీసు యుద్యోగుల పెన్షనులనే గాక, వేతనములను అల్ల వెన్నులను గూడ శాసనసభవారు చర్చింపవలెను. శాసనసభలకు వీరిపై నేవిధమగు జోక్యమును లేదు. ఇండియా మంత్రిగారిచే నియమితు లయిన యుద్యోగులకే గాక, ఇండియాప్రభుత్వము స్థానికప్రభుత్వములచే నియమింపబడిన యుద్యోగులకు సయితము ఇట్టి స్వేచ్ఛ యొసగబడుచున్నది. ఇండియామంత్రి సభవారి హక్కులటులనే నిలచియుండును. ఉక్కుచట్టముపై సంస్కరణ సాధమును నిర్దిష్టపలయునని, లాయడు జారిగారు జెప్పిన నలహాను ఇండియా మంత్రిగారు సార్థకపరచుచున్నారు. ఇట్టి స్థితిలో శాసనసభలద్వారా దేశమున కేమయిన ప్రయోజనము గలుగునా? తమ సేనకులను తాము నడిపింపజాలని యజమానుల సిద్ధి ఎటులుండునో యూహింపవచ్చును. లీకమీషనుద్వారా చేకూరిన లాభ మిదియో! ముడిమెను యిప్పుడైనా దించిన లాభములనుగూర్చి మరల వివరింప నక్కరలేదు.

బర్మా, ప్రయాణికుల చట్టము :

బర్మాకు నముద్రముపై వచ్చు వారందరిపై పన్ను విధించుటకై తలపెట్టిన చట్టమును, బర్మా శాసనసభవారు రంగీకరించుట మిగుల శోచనీయము. ఈచట్టము పేరుకుమాత్రము ఎల్ల దేశములవారికిని వర్తించినను, భారతీయుల కొరకే యుద్దేశింపబడెననుట నిశ్చయము. భారతీయులను రానిచ్చుటకు ఇష్టము లేనిచో, ఆసంగతిని స్పష్టముగ జెప్పవచ్చును. ఇట్టి వక్రమార్గముల నవలంబించుట మాత్రము మిగుల హేయము. నారాయణరావుగారు జెప్పినటుల, అన్యరాజ్యముల మధ్య రాకపోకలను నిరోధింపవచ్చును గాని, హిందూ దేశమునం దంతర్భాగముగ జేర్పబడిన బర్మాకును ఇండియాకును రాకపోకల కభ్యంతరము గలిగించుట, ఎంత మాత్రము భావ్యము గానేరదు. భారతీయు లనిన, ప్రతివారికిని చులకనగ నున్నది. ఇండియాప్రభుత్వమును, మద్రాసు ప్రభుత్వమును తమ ప్రజలకు గలిగెడి యిబ్బందులను నివారింప బ్రయత్నించెదరా? లేక ఉపేక్షవహించి యూరకుండురా?

పోర్టు సెంటుజారి గెజెటు

మార్చి 24 మంగళవారము

పబ్లికడిపార్టుమెంటు

హెచ్. బి. ప్రొఫ్సగారు ఐ. సి. యస్. రెవిన్యూబోర్డు మొదటిసభ్యుడుగ నియమింపబడిరి.

పి. యల్. మారుగారు ఐ. సి. యస్. రెవిన్యూబోర్డు రెండవసభ్యుడు హెచ్. బి. వర్మనుగారు మూడవసభ్యుడుగ నియమింపబడిరి.

అధికశాఖకార్యదర్శి జేవినుగారు సెలవుపై నున్నంత కాలము టి. ఇ. మాయరుగారు ఆదనిచేయుచుండురు.

యస్. ఎ. వెంకటరామను ఐ. సి. యస్. గారు ఒంగోలు సబ్ కలెక్టరుగ నియమింపబడిరి.

మాజిస్ట్రేటు అధికారములు

బొమ్మిరెడ్డి రామనుబ్బారెడ్డిగారు చెన్నకేక్సరులు నాయుడుగారు రూమారు బెంచిమాజిస్ట్రేటులుగ నియమింపబడిరి.

డిప్యూటీ కలెక్టరులు

సి. డబ్ల్యు (టి) మెనహిగారు గంజామ టెజరీ డిప్యూటీ కలెక్టరుగను సి. పార్థసారధి నాయుడుగారు అనంతపురం (స్పెషలుడ్యూటీ) డిప్యూటీ కలెక్టరుగను మార్చబడిరి.

స్థానిక స్వపరిపాలనశాఖ

పబ్లిక హెల్త్ డైరెక్టరుగారు అధికార చెన్నపురినగర నిర్మాణసంఘసభ్యులుగ నుండునట్లు గవర్నరుగారు నిర్ణయించిరి.

9వ ప్రాంత గంటూరు దక్షిణవారు సునిశితలు ఎన్నికల యందు చట్టి సరిసింహాచార్లు గార్లు గెలిచిరి. 4వ ఆఫ్ఫీసు గంటూరుజిల్లాజడ్డిగారు రద్దుచేసిరి. మరల ఎన్నికలు జరిగెను. మువ్వరు అభ్యర్థియండిరి. వారిలో ఇగవురు తమఅభ్యర్థిత్వమును ఉపసంహరించుకొనినందున మూడవఅభ్యర్థి చట్టి సరిసింహాచార్లు గారు ఎన్నుకొనబడినట్లు గంటూరు మునిసిపలైట్లకుడు ప్రకటించుచున్నారు.

విద్యాశాఖ

వేపా బుచ్చి రామయ్యపంతులుగారు గంజాంజిల్లా విద్యాశాఖాధికారిగ నియమింపబడిరి.

పి. యస్. సైసనుగారు మద్రాసు ప్రెసిడెన్సీకాలేజి బాటన్సిప్రాఫెసరుగ నియమింపబడిరి.

పి. లక్ష్మయ్యపంతులు పి. చెన్నప్పరెడ్డిగారు గంటూరు జిల్లా విద్యాసంఘసభ్యులుగను రెవరెండు యల్. జి. భామను గారు కడపజిల్లా విద్యాసంఘసభ్యులుగను ఎన్నుకొనబడిరి.

అటవీశాఖ

ఎక్స్ట్రా అసిస్టెంటు కాన్స్టేబులు బి. యస్. శేకపల్లి యిగారు బెర్హారి రెండవసర్కిలుకు మార్చబడిరి.

$$\cdot \cdot : o : \cdot \cdot \text{---} \text{---}$$

Journal of Management Inquiry 20(4) 409-424

చెన్న పట్టణము రాయపురము పరికలదొడ్డిలోని ఆంధ్రవంచములు

మీరు దయతో నాకొసంగిన సన్మానపత్రమునకు
హృత్పూర్వక నమనములు. నేను పాకీపనివాడను, అందుచే
మీకు రెండుమాటలు చెప్పదలచినాను. పాకీ పనివారలైన
ప్రజలు మిక్కిలి హైన్యముగ తలంచుచున్నారు. మనలోనుండు
అహైన్యతను, నీచత్వమును తీసివేయవలెను. పర్వదా ప్రాతతి
కాలమందు మేల్కొని పన్నవము చేయవలెను. చేయవనే భగవంతుని
ప్రార్థన గావింపవలెను. ఇతరల ఆపరిశుభ్రమును తీసి
వేయుట నీచము గాదు. పర్వోత్సవైష్ట్యము గురవని.
ఆపనిని పూర్తిచేసి గృహములకు మరలినపిదప
పరిశుభ్రముగ స్నానముజేయవలెను. ఇచ్చటజేసిన స్త్రీ
పురుషుల పుస్త్రములు మాలిన్యములై యున్నవి మరికి
పోవునటల వస్త్రములను శుభ్రముగ నుతికికొని ధరించవలెను.
చెండ్రుకలకు తైలసంస్కారము గావింపుకొని శుభ్రముగా
దువ్వుకొనవలెను.

ఖద్దరు ధరింపును

మీ యందలి శరీరములపైను విదేశీబట్టలను స్వదేశ దుస్తులను నేగాంచుటలేదు. వెంటనే మీరెల్లరు ఖద్దరుబట్టలను గట్టవలెను. స్త్రీలుగూడ ఖద్దరువంటి దేరంగుబట్టలను కట్టవచ్చును. సమయము దొరికినపుడు డిల్లీ రాజులను ద్విష్యవలెను. మనవిధులను మనకు నిర్వర్తించుచునే యుండి దివము నకు కనీసము అరగంటకాలము నూలునడికి కాంగ్రెసు భాషంగి జేక శ్రేయమునకు పాటుబడవలెను. తానుడును పూర్తిగా మనవలెను. అది గొప్పదురభ్యాసము. కాదమడరాదు. అసత్యము పల్లరాదు. చనిపోయిన జంతువుల మాంసము తినరాదు. నేను మీతో సమానముగా పాత్రేవానినైనను మాంసభక్షకుడను గాదు. రొట్టెపాలు, ఫలములను భుజించుచుండును. నై విధులన్నియు మీరు సక్రమముగ నెరవేర్చిన హిందూసంఘము దస్త్వస్యుడని చెప్పబడునా దుండజాలదు. మీ కెల్లరకు నాయందు నిత్యము నుగు ప్రేమయుండినచో నే జెప్పినట్లు ప్రవర్తించుట గాక! సర్వేశ్వరుడు మీకు కేలుజేయు గాక!

రాయపురము

పిదప అనటినుండి మహాత్ముడు రాయపురము వచ్చి యాకా కోవిలబిల్లి చివరనున్న మైదానమునకు బయలుదేరిరి. మహాత్ముడు బోననున్న మార్గ మంతయు సుమా రొక మైలు దూరము ఆకుతోరములతోడను జాతీయపతాకములతోడను గోభామనముగ నలంకరింపబడెను. వందలకొలది జనము మహాత్మునిదర్శనార్థమై దారియందంతటను గుంపులుగూడియుండిరి. మహాత్మునిమోటారు జనుల జయజయ ధ్వానముల నడుమ మైదానమునకు జేరెను. సుమారు రెండు అయిదేల ప్రజలచట సహస్రసవేదిక నమర్చి మహాత్ముని హితోపదేశము నాలించి త్వంత్ర కుతూహలాయత్నములతో వేచియుండిరి. కాని స్వల్పావగాళ మగుటచే మహాత్ముడు వారి కాకాభంగము గలిగించెను. గాని ప్రజలెల్లరు మహాత్మునిమాడ్చున కడుదీలది తాము వారి వ్యవహారిని వినగోరుచున్నామని నిర్బంధించిరి. మహాత్ముడు వారికి తామింకను చాలసలములకు బోలెలసియున్నా నని చెప్పి మాధానపరమగ వారి పిదపలగుండ మహాత్మునితోడిని నడిపించు గాని పిదప జూనిచ్చిరి.

నేషియర్ పార్కు-వద్ద

అటనుండి మహాత్ముడు నేషియర్ పార్కునకు వచ్చెను. పార్కు వద్ద అనేక జేల స్త్రీలను ములు కాంతముగ సభదీర్చి యుండిరి. దింతాద్రిపేట కాంగ్రెసుసంఘమువారు మహాత్మునికి సన్మాన పత్రమును సమర్పించు నేర్పాటుగావించిరి. మహాత్ముడు విచ్చేసిపిదప సన్మానపత్రమును టి. పి. మీనాక్షినుందరంపిల్లె గారు చదివిరి. కాలాతీతమైనందున ఇచ్చటను మహాత్ముడు ప్రత్యుత్తర మొసంగక బయలుదేరి మైలాపూరుజెల్లెను.

అయ్యంగారి విందు

సర్వజ్ఞనాయకులును మహాత్ముని సందర్శించి ప్రశంసించుట మహాత్ముని గౌరవార్థమై వారి ఆశ్రమసందర్శకుల నే యన్. శ్రీనివాసయ్యంగారు తమ స్వగృహమును "అజమరువాస"నందు అతిథులకు విందాసంగిరి. తొలు గుండ రముగ నలంకరింపబడెను. మదరాసునుండి అన్ని పక్షములకు, సంఘములకుజేరిన సుప్రసిద్ధనాయకులు సుమారు 500 లకు పైగా విచ్చేసిరి. ప్రభుత్వాధికారులతో న్యాయమూర్తి వేపారామేశ్వరం, ఆర్. రామచంద్రరావు (మదరాసు కలెక్టరు) మున్నగువారు గలరు. మదరాసు కానసభాధ్యక్షులును సభ్యుల లోకేశ్వరులు వురు విచ్చేసిరి. శ్రీయుతులు టి. ప్రకాశం, డాక్టరు అనిబిసెంటు, వి. ఎన్. శ్రీనివాసశాస్త్రి, యాహుత్ హుస్సేను, టి. వి. శేషగిరి అయ్యర్, దేశోద్ధారక కాశీనాథుని నాగేశ్వరరావు, వానిశ్ల వెంకటేశ్వరశాస్త్రి, మున్నగు ప్రముఖు. నేకులుగలసి. కావ్య రేమకు సభ్యులందు పెక్కుండు వచ్చిరి. మహాత్ముని ప్రజలు ప్రతిచోటను అటంకపరుచుచునే నిర్భీతకాలమునకు ఒకగంట అలస్యముగవచ్చిరి. ఈలోగ అతిథులను శరద్సోదరులు తమగాన కళాకాశలత్వమును ప్రకటించి అనందసాగర నిమగ్నుల గావించిరి. మహాత్ముడు వేంచేసిన పిమ్మట "నేషనల్ రెస్టారెంట్" వారిచే అతిథులెల్లరకు అల్పాహారములు పంచిపెట్టబడెను. అనంతరము శ్రీనివాసయ్యంగారిచే మాఖ్యులగు అతిథులెల్లరు మహాత్మున కరింగింపబడిరి.

డాక్టరు అనిబిసెంటుగారు మహాత్ముని సేవారాయణ త్వమును కొనియాడుచు దేశమందలి నానాసంఘములకును సమన్వయము గుడుర్చుటలో మహాత్మునికై అసాధారణముని పల్కిరి. డాక్. టి. పదావహ్యయ్యగారు మహాత్ముడు రాజకీయ జేత్రకన్నను తపస్సంతన్నుడగు ముషిస త్తముడని పల్కిరి. మహాత్ముడు ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచు తన్నుగరించి పల్కిన వాక్యములకు కృతజ్ఞతను వెల్లించి తాను విద్యాధికులకు తెందివదలెనను జనసామాన్యమును అభివృద్ధియొనర్చి ధనాధికుల సమత్వమునకు దెచ్చుటకు యధావిధి ప్రయత్నించుచున్నానని పల్కిరి.

అతిథులు సర్వవిధముల సంతోషాత్మక చిత్తులై మహాత్ముని మరల దర్శించి వారి వారి నెలవులకు జరిరి.

గుజరాతీ సభ

రాత్రి 7-45 X. మహాత్ముగారిగారు సామాన్యముగా పేటలో గుజరాతీ మార్కెట్ మల్టినీసంఘములవారికి ఉపన్యసింపిరి. ఏకాంబరేశ్వర దేవాలయము చెనుకనున్న వికాలపలమునందు సభజరిగెను. అడు గోవిందదాసుగారు గుజరాతీభాషలో సన్మానపత్రమువదిలి తూ. 1,500 ధనసంచిని ఒసంగిరి. మహాత్ముడు దానినిస్వీకరించి సంతసముచెప్పి వారందరిని ఖద్దరుధరించి నూలు వడకుడు యంతరసంఘములతో మైత్రిలిగియుండుచుని హిందీభాషలో హెచ్చరించిరి.

ఈ సభవేళందు హిందువులు మహాత్ముడియులు పోట్లాడుచుండును. ఇచ్చట అరిగి గాలేనందుకు గాంధీగారు సంతసింపిరి. గుజరాతీవారిమణులు కొందరు, కొందరు పురుషులుగూడ యింకను ఖద్దరు ధరింపవలెనందుకు విచారించిరి. ఈసారితానువచ్చినందుకు ఫలితముగా యింకనుండే ఖద్దరువిషయమున కొంతవరకు కృషిచేయుదురని ఆశపడెను. పిదప అప్పయ్యకొనివారణముగూర్చి దెలిపి హిందీప్రచారకుల సహాయముజేయమని వారిని వేడెను.

పెద్దనాయనివేట

ఆఖరుసభ గాంధీగారు యానగరమున ఆఖరు ఉపన్యాసమును పెద్దనాయనివేటలో బహిరంగసభయందు దొసంగిరి.

25000 పైబడి ప్రజలు నియమితకాలమునకు పూర్వమే మహాత్మునికై వేచియుండుట

అయిదారువేలు స్త్రీల హాజరగుట చెన్న నగరమునందు ౧౨ వ డివిజన్ అగు పెద్దనాయకపేటయందు కావ్యరేమకావారి పాతకాలకు చెనుకవైపు మైదానమునందు గొప్పపథ జతీగెను. 25,000 పైబడి ప్రజలు చిన్నయుండిరి. అందు అయిదారువేలుస్త్రీలు. అంతటినమావేళమును ఇదివఱకెన్నడును అచ్చట గాంచియుండదు. రాత్రి ౮ గంటలకు మహాత్ముడు శ్రీశ్రీనివాసయ్యంగారును, శ్రీ. సి. రాజగోపాల చార్యులుగారును తదితరులును డివిజన్ మునిసిపలు సంఘసభ్యులగు గోనుగుంట్ల వేంకటసుబ్రహ్మయ్యంగారి వెంట విచ్చేసిరి. సభవారి హర్షధ్వనులు మాత్రమోగెను.

గోనుగుంట్ల వేంకటసుబ్రహ్మయ్యంగారు ఆపేటయందలి నివాసముల తరపున స్వాగతపత్రమును సమర్పించిరి.

స్వాగతపత్రము: శ్రీ మహాత్మా మహానదాను కరమచెందు గాంధీవారికి ప్రీయమైన మహాత్మా!

చెన్ననగరమునకు తమ ప్రస్తుత ఆశ్రమసందర్శమున పెద్దనాయకపేట వాసముల మగు మేము మా సంతసమును, ప్రేమను వెల్లించుచు ఘనముగ స్వాగత మొసంగుచున్నాము.

1 తమయొక్క స్వాగతహిత, నిరంతరసేవయును సర్వతాగమును పాశ్చాత్య ప్రాగ్భేములందు కొట్టకొలదిగ జనుల ఆర్పించితి.

నిన్ను జానుల నుద్ధరించుటకును, అంతర్జాతీయ ఖోరాలు మును, కులకత్తులును తేక జాతీయైక్యతకై యొనరించుచున్న ప్రయత్నములను, హైందవాతియొక్క ఆర్థికస్వాతంత్ర్యమునకు చిహ్నమును, అర్హితమును విశేషముగ ప్రేమతోడను పోషించుచున్న రాజ్యముల నుద్ధరించుటయు చాలనుట్టునకు ఫలవంతము లగుచున్నవని విన్నవించుటకు సంతసింపుచున్నాము.

హిందూసంఘమునుండి అంటరానితన మను మహాపాతకము రూపుమాపుటకు తాను చేయుచున్న ప్రయత్నములు రానురాను ఫలవంతము లగుచున్నవి మనసంఘమునందలి వ్యభిచారమే వృత్తిగాగల సంఘములను నుద్ధరించుటకు సయితము ప్రయత్నముల జేయుదురని విన్నవించుచున్నాము.

నిరంతరపరిపాలనకు లోబడి, సంపూర్ణముగ ఆర్థిక రాజకీయ విషయములందు విచ్చిన్నమై యున్న జాతివారు ఆత్మత్యాగము, ప్రేమ, ధైర్యము, మున్నగు ఆస్త్రములతోడ పోరాటమును పలుపుటకు బహుచక్కనిమార్గమును జూపితిరి.

తాగ్దోలీయందు మీరు స్వరాజ్యసంగ్రామము నాపివేసితిరి. మఱి రంగరంగమున మమ్ము దౌర్జన్యరాహిత్య సార్వజనిక్షణాసన్నోలంఘన మను యుద్ధమున నాయకత్వము వహించి స్వరాజ్యసంపాదనకై ముందంజవేయునని నమ్ముచున్నాము. ఆత్మాగతతోడ పీడింపబడుచు సామాజ్యతత్వమున మునిగి భారతదేశముకు కొల్లగొట్టబడి శుభ్యైదేశముగ నుండుకొనియున్న మన రాజ్యాంగమువారినండి స్వరాజ్యమును వహించుటకు నేఱుదార్గము లేదని నమ్ముచున్నాము.

ఈశ్వరుడు తమకు ఆయురారోగ్యముల నొసంగి నిత్య ప్రపంచసేవకు మిమ్ము నియమించును గాక!

చెన్నపురి } మీ యాశీర్వాచకములనందు 24 మార్చి 1925 } పెద్దనాయకపేట, నివాసస్థులు. హర్షధ్వనులు చెలరేగి మహాత్ముడు ఇట్లు ప్రత్యుత్తరమిచ్చిరి.

నేషితులారా! మీరు నాకొసంగిన స్వాగతమునకు వంకనములు. స్వరాజ్యమును సంపాదించుటకు నేను చెప్పినవూర్తము మీకు తెలియును. అందు మన మెల్లజమును ప్రతిదినమును ఆఖరుకు అర్ధఘంటసేవైనను రాట్నముపై నూలునతీయుట ప్రథమపద్ధతి. మన మెల్లరమును సదా రాట్నపురూపచే నేయబడిన ఖద్దరు వస్త్రములనే ధరింపవలయును. మీకు చెప్పటకు విషయములను మీరు గమనింపవలెను మీరు జేల సంఖ్యగ సమావేశమయ్యు లాభ మిందువేయునుండదు. మీరెల్లరును విదేశ వస్త్రముల త్యజించి సంపూర్ణముగ ఖద్దరు వస్త్రములనే ధరింపవలయును. అంటరానితనము మహాపాపమని యు ఘోరముగ నేరమనియు హిందువులెల్లరును గమనింపవలయును. హిందూమహాత్ముడీయ, జైన పారసీక్ క్రైస్తవులెల్లరును సదా ఐకమత్యముతోడను, సోదరభావములతోడను సదా బద్ధి నలయును. మన మెల్లరమును త్రాగుటయు, కాదమాడుటయు మానవలెను. ప్రతిదినమును ప్రాతఃకాలము, ప్రాతఃకాలకృత్యముల దీర్చుకొని, నిర్మలమైన మనస్సుతోడ, భగవంతునిస్మరించి ఎల్లవేళల మనకు సహాయభూతుడు కావలసినదిగను, మనల నెల్లప్పుడు సన్మార్గవర్తనుల జేయవలసిన దని శోరవలయును. మన విద్యుక్తధర్మమును దేశసేవనజేయుటకు తగుమైనటులము నొసంగుమని భగవంతుని శోరవలయును. ఇతరులకు దూషించుటకుగాని, ఇతరులకు హానిచేయుటకుగాని మనము ఆలోచింపరాదు. ఇవన్నియు మీరు ఒవరించితిరేని ఆచరకాలములో మనము మన స్వాతంత్ర్యము నొందగలుగుదు మని నాకు మార్గము దృష్టచరముగ నున్నయది. మనము వీనినన్నింటిని చేయుటకు ప్రారంభించితిమేని మన మెల్లరమును సదా చక్కని కట్టుదిట్టములకు లోబడి ఆవలంబింపవలయును. నన్నగుటించిగాని, మఱియొక్కరిని గుటించిగాని మీరవేయు కేకలన్నియు నిష్ఫలమోజనములు.

మనము మన జాతీయధ్వనులు చెలరేగ మన జాతీయగీత ఘోష గా వింపవలెనని మేని ఆయ్యది బహుచక్కగ జఱుగవలయును. అట్లు చేయుటయందు జెట్టి యుఘోరమును కనుపించగూడదు. అందలి సమంజసమును ఆనురాగమును పోగొట్టుగూడదు అందలి సంగితధ్వని చెల్లాలెదరుగాకుండులాగును, మీలో మీ నాయకును ఘోషింపగ నే అందులకు మీరు మార్గధ్యనించిన నే లాభకరము. ఈనాడు సభాప్రారంభమున విశేషముగ చప్పమును వినివారము. మనము మన జాతీయవైకుంఠలత ప్రవర్తింపవలయును. అందుచే మనచేయు కార్యములు లయకు ఒడుదైయుండవలెను. లక్షలకొలదిగ సమావేశమైనను గభల జఱుపుటకు వీలగు విధమున మనము విరింపవలయును. నాపాదముల స్పృశించుట కాలించుటకాని నాపై పుష్పవర్షమును కురిపించుటకాని లాభ ప్రదముకావు అంతటి అంధత్వముచేకూడిన ప్రేమానురాగములచే మీరీనాడు స్వరాజ్యమును సంపాదించుటకు ఎంత ఆర్హతయందున్నారో అంతటిపీడియంకై యుండురు. ఇంతిదనుగేను మీకు చెప్పిన విషయములు మేము నచ్చినునా, బాటిని మీరనుసరింతురాయను విషయము నిష్కడు పరీక్షించెదను. నా

ఉపన్యాసమును ముగించుచున్నాను. నేను వెళ్లివచ్చుదుమీరవ్వ
రును నాపాదముల స్పృశించుటయు దానితోడనుండక,
మార్గమునిచ్చెదకేమి చూచెదను. మీకు తెలియజేయుచున్నా
తి శయములు నాకు యిట్లు విని కలిగిం
చు వది కాకుండులాగున, నాచుట్టును
కాంతిరతులును తమ హస్తములచే ఆవరణ చేర్చుచు
అందు నన్ను ఆవరిం గొంపోవునంతటి అవశ్యకతను గల్పింప
కుండుదుగాక! మీరెవ్వరును నేను వెళ్లవంతటను జనుజను
ధ్వనులు చేయుదురు. ఈవిధమున నేను మిమ్ము పరీక్షించుటకు
పూర్వము నేను చెప్పినందున విషయముల నుపసంహరించునట్లు
చెప్పెదను. చెన్ననగరమునం దిప్పుడే నాకు ఆఖరు సమా
వేశము. నేనిచ్చటనుండి రయిలువ్వుననుకు వెళ్లుచున్నాను. మీ
రెల్లరును చేయువలసిన కార్యక్రమము ౧౯౨౦ వ సం॥ నుండి
యు ఆచరణనిమిత్తం చేర్చువలసివచ్చింది. మూడుమాసముల తరు
వాయి నేను మఱియొక చెన్ననగరమునకు వచ్చుచున్నాను. అప్పు
డు మిమ్మెల్లరును ఆపాదము ప్రకము ఖర్చు విస్త్రుతములతోడజూచు
టకు అనందము నాకు లభించుగాక. మీరెల్లరును కాంగ్రెసుకార్య
స్థానములకు పోయి రాట్టములు ఏకులకును మితిలేని ఆతురత
చూపుదురుగాక! నేనింతవట్టునకు మీకు చెప్పినందున తెల్లను
చేయుటకు మీకు తగుమైన ధైర్యసాహసమును బలమును పెంపకు
గాకయని భగవంతుని ప్రార్థించుచున్నాను. ఇంతటి సమావేశా
వముతోడ నాయుపన్యాసమును వినిన మీకు నానందములు.
పరిక్షాసమయ మాసన్నమైనది. ఈవైపుననున్న నారెల్లరును
నాకు మార్గము నొసంగెదకేమి చూచెదను. నేను ఈటాలో
చూచి గా విం చు వ అ కు మీరు క ది ల రా డు.
మీరిద్దరిని గా విం చి తి రే ని భా వి భా గో య ది య
మాసన్నమైన దను సం తపముతోడ వెళ్లెదను. భగవంతుడు
మిమ్ముకీర్తించుచు గాక! (కతఫోనుము)

గాంధీమహానీయులు ఈటమునందకు వెళ్లుటకెట్టి యాటం
కమును కలిగింపలేదు. మహాత్ముడు సంతసముగ ఇతిరులతోడ
వైచుననుకు వెళ్లెను.

మహాత్ముని నీడొలుపు

మొన్నటిదినము రాత్రి మహాత్ముడు మదరాసులో
తన ప్రచారమును ముగించి జొంబయి
మొయిలలో జొంబయికి వసానమైరి. కంటలుకె పెంట్లు
వైచును జనసమావేశములచే నిండియుండెను. మహాత్ముని
శతాబ్దికి కడపటిదినము గావించుకొని నీడొలుపులకు
యాహూహ్ హుస్సెను, చక్రయ్యకెట్టి, పి. వరదరాజునాయు
డు, హమీదుఖాను, గద్దెరంగయ్యనాయుడు మున్నగునారె
ల్లరు విచ్చేరిరి. 8-45 ని॥ లకు శ్రీనివాసయ్యంగారితో కలిసి
మహాత్ముడు వైచుననుకు విచ్చేరిరి. ప్రజలెల్లరు మహాత్ముని ౭౦వ
జ్ఞకుబోయి నారిదీప్సనముగావించుకొనిరి 9-15 ని॥ లకు మహా
త్ముడు, దేశాయి, రామశాను గాంధీగారు మహాత్మాగాంధీ
కిజయ్ అనుధ్వనులుకలగ మదరాసు వీడిరి. శ్రీయుత టి. ప్ర
కాశంపంతులు, మున్నగునారు ఆగ్నియమునకు మహాత్ముని
వెంబడించి తిరిగివచ్చిరి.

పోయినది

7-8.1925 తేదీన ఉదయము శ్రీయుత ఎస్. శ్రీనివాస
అయ్యంగారు వారిగృహమునందు మహాత్మునికి పుష్పములు,
పండ్లు, మరియు, హరితి నొసంగువలె నాతాలాకు సుమాను
50 లు విలువకలిగి, రోల్లగోల్లు గొలుసుతో కూడిన రిట్టువాచీ
(చేతిగడియారము) పొగొట్టుకొంటిని.

ఇర్పిదినములనుండియు మీరు నాయొక్కవిలాసమును
తెలిసికొనలేకయుండి, యిప్పుడు యాదీగువ విలాసము, నాకు,
తిరిగి యిచ్చివయెదల, నేను వానికి అనేక కృతజ్ఞతాపూర్వక
వందనంబు లర్పించుచుంటిని.

కరా- శ్రీరామమూర్తి,

“ఆనందవిలాస” నెం 4 పోత్ మాడ పిథి, మైసూరు.

డైరీబుక్కు (1925) ఉచితము

శేలంపెరును, తాళిలుకారిగా గలిగి చిన్ననెజనము
గ్రించి చాలామందికి పంపియున్నాము. పోస్టల్ ఖర్చుల సహా
భరించి ఉచితముగా పంపెను. వెంటనే ప్రాకుకొనవలయును.
పి. ఇ. ఏ. అండు కో, ఆయుర్వేదసమాజం,
మొదట- నెల్లూరుజిల్లా

మహాత్ముని నేనించి ఖద్దరువస్త్రములు ధరించుట

అయ్యో, నేనొక యాత్రాత్మిని మద్రాసు పట్టణంబు
ప్రవేశించి ఒకసత్రంబులో బసచేసితిని. వేళోధారకుడగు
శ్రీకాశీనాథుని వాగేశ్వరరావుగారిని దర్శింప (ఆంధ్రవత్రిక)
కార్యాలయమున కేగి శ్రీపంతులుగారిని దర్శించి నాటిదినము
ప్రకటించబడిన (మహాత్మాజీ పునరాగమన కార్యక్రమ)
ప్రకటనజూచి మహాత్ముని నేనించి నాజన్మము తరింపజేసికొందు
నని భావించి నివసించితిని. అదివారం వుదయం మెట్టుపాలెం
మేలులో మహాత్మాజీ దిగిదురు నే వార్త పట్టణమంతయు
వ్యాపించెను. మహాత్ముని సందర్శించి పెంట్లలో వైచుకొనెదె
జనుదెంచిరి. అదివరకే జనసమూహముచే పెంట్లలో వైచును
నిండియుండి నాకు మహాత్ముని నేనించుభాగ్యము లభింపదయ్యె.
పదిగంటలకు ఎగ్జుకువద్ద వైచుచున్న హేలునందు మహా
త్ముడు సభ నలంకరింపక పూర్వము మహాత్మాజీకొరకు యేర్ప
ర్చబడిన ఆసనసన్నిధిని కూర్చునబడితిని. పదిహేను నిమిష
ములలో గాంధీమహాత్మాకుజై అను కరతాళధ్వనులలో మహా
త్ముడు ప్రత్యక్షమయి గభఃలంకరించిరి. మహాత్ముని నాకన్న
లూ దర్శించింత ఈశ్వరుడు అవతరించినట్లు భావించితిని.
ఒక అరగంటలో మహాత్ముడు అంగైయభాషతో మృదు
మధురవాక్కుతో హిందీభాషచేసే సభవిరమించిరి. కాని మహాత్ము
నితో సంభాషించి దీవెనలు పొందరికారత కల్గెనని తలంచి
పన్నెండుగంటలకు మహాత్మాజీవిడిచి కేగితిని. నాదురీప్యవ్వు
చే పునః మహాత్మునిదర్శనము లభింపదయ్యెను. సోమవార
దినము మహాత్మాజీ మానవ్రతమునందుండుగుని దర్శనముకొరకు
ప్రయత్నించెయితిని. నిన్నటిదిన అపరాహ్నమునకు ముందు
గా శ్రీమాన్ యస్. శ్రీనివాస అయ్యంగారి గృహమునకుం జని
వేచియుంటిని. అరగంటలో మహాత్ముడు మోటారునుండి భవన
ములో ప్రవేశించిరి. మరికొందరు మహాత్ముని సందర్శింప దలం
చి ఫలప్రప్నయాలకలతో భవనమును ప్రవేశించి సంభాషించి
చనుచుండిరి. నేను రిక్తహస్తములతో జనిన హేతువున నేనింత
యత్నముచే భవనమునం బ్రవేశించితిని. మహాత్ముడు భూమి
పయి నవర్చుచేసే రత్నకంబళముపయి విక్రాంతి జెందుచుండిరి
మహాత్ముని సన్నిధి కేగి సాష్టాంగ నమస్కా
రంబు లాచరించితిని. మహాత్మాజీ నన్ను
కూర్చుండ నియమించి నాదేశనివాసంబు లరసి నీవు ధరించునది
ఖద్దరేనా అని ప్రశ్నించిరి. నానివాసము నిజాంరాష్ట్రమందు
నొక మూలపల్లె ప్రదేశ మవుటచే నేను ధరించునది ఖద్దరు. కాం
దున మహాత్ముని ప్రశ్నకు జవాబు ఇచ్చుటకు నాను ఏదీము
తోచు క్షమాపణగోరి నమస్కారముచేసి కేటివండి ఖద్దరే
ధరించెనని నుడిచితిని. భగవంతునిసాక్షిగ నీవు సకుటుంబము
ఖద్దరువస్త్రములును ధరించెదమని ప్రమాణముచేయుచు మహా
త్ముడు తమ హస్తముం జూచిరి. తప్పక ధరించెదమని ప్రమా
ణముజేసిరి. నేను నాజన్మము తరించె. నేను కడుధన్యుడనయితి
ననితలంచి మహాత్మాజీఆనందజ్ఞనుపొంది శ్రీయుతనాగేశ్వరరావు
గారి ఖద్దరుకార్యాలయమునకేగి కప్పరువస్త్రంబులం గొంటిని.
నేడు గంపత్తరాడిపండుగవుటచే జీర్ణవస్త్రములు విసజ్జించి
మాతనవస్త్రములు ధరించు మన ఆంధ్రులెల్లరుకు నాచారవిధి
యము యున్నది. నేను మహాత్ముని నేనించి నేడు విదేశీవస్త్ర
ముల విసజ్జించి ఖద్దరువస్త్రములుధరించితి నని తెల్పుతూ వి
మించితి.

పరచ శేషగిరిరావు.

శ్రీ బొబ్బా అనంతపద్మనాభయ్యగారు కస్తతవరం

మాకవుతవరము గ్రామనాస్థులును, మాపు. పాలక
సఃపూర్వములనుగు మ-రా-రా-శ్రీ బొబ్బా వెంకట్రామయ్య
గారి శ్రేష్ఠపుత్రుడును, సద్గుణభూయిష్టుడు నగు అనంతపద్మ
నాభయ్యగారి నెల 21 వ తేదీ స్వస్థులై హతాన్యరణము
నందినందులకై మాపురవాసు లెంతేని చింతిలుచున్నారు.
ఈ కాయపుసోపానంబు బుధ కాండకుపట్టులననుభావముకొ
బాయని ధైర్యపంపదయ్య కట్టుతలం గనియుంటున్న శివా
జీయని నీవుండు సరసింహము సార్థక శామముచే నీ
కోయనభూమి గూరు వదియంగలి గుండిన వెంట బాగగన్.
అని పురమందిరి ఘట చింతిలుచున్నారు. వీరి ఆత్మ
కు కాంతి కలుగుగాక యని ఒకరు వ్రాయుచున్నారు.

గాతమీ సత్యాగ్రహ శ్రమము (శీతానగరం)

మహాత్మ గాంధీగారి ఆగమనము

వావిళ్ల వెంకటేశ్వరశాస్త్రిగారి విరాము
మార్చి 21:—శీతానగర సత్యాగ్రహ శ్రమ స్థానకు లగు
శ్రీ బ్రహ్మశ్రీమ్యుల నుబ్రహ్మ్యంగారు 24 వ తేదీ మంగళ
వారంనాడు మహాత్మ గాంధీగారి సందర్శించి తమ యాత్రను
మున కావ్యంపగా ఆంధ్రదేశసంచార సందర్శనను ఆరంభింప
వచ్చెదమని మహాత్ముడు నెల విచ్చెను. శ్రీపెండ్యాల సోమ
యాజులు (పెదపట్నం) గారు వడికిన 60,800 వ నెంబర్ల
నూలును మహాత్మ గాంధీగారి కర్పణార్థము శ్రీ మహాదేవదేవా
యిగారి కొనంగిరి. 26 వ తేదీన శ్రీనావిళ్ల వెంకటేశ్వరశాస్త్రి
గారిని దర్శించి ఆ శ్రమ గ్రంథాలయమునకు పుస్తకముల నొసం
గుడరి కోరగా వారు తమ గ్రంథముల నన్నిటిని ఉచితముగా
నొసంగెద మని వాగ్దానము చేసిరి.

(స్వకీయవిలేఖరి)

రాజమండ్రి మ్యునిసిపాలిటీ 5 వ వార్డు యెన్నిక

(స్వకీయవిలేఖరి)

పంచముడు కూడ పోటీచేయుట
శ్రీయుత బత్తుల సనరాజుగారు తమ కాన్సిలరు పోటీ
రాజీనామా నొసగినందున 5 వ వార్డు స్థానము ఖాళీయైనది.
ఆస్థానమున కన్నిక 27 వ తేదీన జరుగును. శ్రీతామర శ్రీ
రామ నరసింహారావు (కొనెటిరాడ జమీందారు) సరిపెల్ల విశ్వ
ేశ్వర ప్రసాదరావు, పిల్లి నరసింహంగారు పోటీచేయుచున్నారు.
అంగులో నరసింహంగారు పంచములు. కలపవర్తములు. వృత్తి
పన్ను 4 క్లర్కులు ను ఇంటిపన్ను ఒక రూపాయయు నిమ్మ
చున్నారు. పంచములోనిరుగు ఎన్నిక స్థానమునకు పోటీచేయుట
కిదియే ప్రథమము. నిమ్మజాతులపై సానుభూతికలది అగ్ర
వర్ణములవారు చెప్పమాటలు నిజముచో నరసింహంగారిని
పోటీలేకయే యెన్నుకొనవలెనని పంచము లభిప్రాయపడు
చున్నారు. ఈవార్డులోమూత్రమే 450 వోట్లలో 84 గురు
పంచమువోట్లగులగు. ఇచ్చట పంచము అధ్యక్షి నెన్నుకొనుట
కవకాశము లేనిచో మా పట్టణములో నింకేవాస్తవంబును అట్టి
యవకాశ ముండదు.

బగ్గదేశమందలి బందిపోటు బర్మా వర్షుగారి అభినందనము

రంగూను, మార్చి 28:—వార్తాపత్రిక ప్రకటన మంది
ట్టు గలదు:—

తారనాడి జిల్లాకుందలి గూరుహింగు అనుగ్రామము
లో నొం యింటిని 2-వ తేదీరాత్రి బందిపోటుదొంగలు ము
ట్టించిరి. కేళువేసినయెడ జంపెన చుని యింటితోనివారిని
దొంగలు భయపెట్టిరి. కాని యిద్దరు ఆదవాండ్రు పెరటిదారిని
భోయి కేళువేయ గ్రామములవచ్చిరి. దొంగలు గ్రామస్థుల
నెగుడుగ్గుని యింటివారిని ముగ్గురను హమీగాడిసికొని పోయి
రి. గ్రామస్థులు వీరిలను వదలించిరి. ఆస్తివిమయం దొంగలు
దీసికొనలేదు. కాని యిద్దరుగ్రామస్థులకు గాయముకలిగినందుల
కు విచారమును, అతిధైర్యముతో గ్రామస్థులు దొంగలనెను
గొగ్గనినందులకు అభినందనములను బర్మావర్షుగారు గా రంపిరి.

నీనా 1.8 కు సుం తు వి. పి.
య్య 2-0-0. ఛార్జీ నెం.

యానుందు గనేరియా అను నెగకోగమును 24 గంటలలో
నివారింపి మూత్రద్రావమునుండి వెలువడు ప్రావమును మూ
త్రము విడుదలనప్పుడు గలగు చురుకుపోటు, మొదలగు భా,
లను, వెంటనే నిలిపివేయును. శ్రీలంకగలగు యేవిధమయిన
కుమమవ్యాధి లయిననూ ఆశ్చర్యముగా కురుచును.

ఆనందకుంఠింము, పోస్టల్ ఖర్చు 24౪
18, వైరాగిమఠం పిథి, మదీ రాసు

చెన్నపురి నాననభ

శనివారపు చరిత్ర

మండలము పరిపాలనా విమర్శనము

ఈదరాసు కావనభ 24వ తేదీ ఉదయం 11 గంటలకు సమావేశమయ్యెను. జిల్లా డి. డి. స్వామిశాస్త్రిగారు అధ్యక్షత వహించిరి. ప్రశ్నోత్తరములు ముగిసినపిమ్మట బడ్జెట్టు గ్రాంటులపై చర్చ ప్రారంభమయ్యెను.

మండల జీతములు

మండల జీతములపై ప్రత్యేకించబడిన 174000 రూపాయలనుండి 8000 రూపాయలను తగ్గించవలయునని పెద్దరాజుగారు పదవినిచ్చి ఇట్లు చెప్పిరి:— మండలము ప్రజాప్రతినిధులు వారు చేయుచున్న దేశసేవ, ప్రకటించుచున్న త్యాగము ప్రశంసించుచున్న ఖర్చులను తగ్గించుచున్న మండలము ఇతరులకు దారిద్ర్యమును కల్పించుచున్న మండలము జీతములను తగ్గించవలయునని ఆలోచించిన మొదటి తిని. మండలముల విశ్వాసరాశిత్యము మాపుటకు ఈ తీర్మానము తేబడలేదనియు కేవలము ఖర్చులను తగ్గించుటకై ఈ ఉపపాదనము గావించబడెననియు సభ్యులకు తెలుపుచున్నాను.

ఆర్. శ్రీనివాస అయ్యగారు ఉపపాదనమును బలపరచుచు ఈ సమస్యను సాంఘికదృష్టితో చూడగ, సభవారు ఏకగ్రీవముగ ఆమోదింపవలయుననియు మండలము ప్రతిష్ఠకును జీతములకును ఎట్టి సంబంధము లేదని చెప్పిరి. మండలము జీతములపై పనిచేయుచున్నారో లేక దేశక్షేమము కొరకు పనిచేయుచున్నారో తెలిసికొనుటకు ఈ తీర్మానము అవకాశ మొసగుచున్నది.

డాక్టరు రామరావుగారు తీర్మానమును బలపరచుచు ఎక్కివ్యక్తిచే కాన్సియరేషన్ల జీతములను తగ్గించుటకు సభవారు అంగీకరించిరి కాన మండలము జీతములను తగ్గించుటకు సభవారు ఆమోదింపక తప్పదు. అని తనకే మంత్రివదలి లభించిన ఎట్టి జీతము ప్రయోజనకరమే చేయుననియు చెప్పెను.

తీర్మానమును ఆక్షేపించుచు జీతములను తగ్గించుట మండలము ప్రతిష్ఠ గౌరవములకు అనుగుణ్యముగ నుండదని కృష్ణులు వారు గారు వాదించిరి. తమకీర్తిని పనిచేయు ఉద్యోగులకున్న తక్కువ జీతము మండలము పొందవలయునని వాదించుట విపరీతి మగ నున్నదని వారు గారు చెప్పిరి.

గౌ. గ్రామంగారు తీర్మానమును ఆక్షేపించుచు ఇట్లు చెప్పిరి:— ఇట్టి తీర్మానములు ప్రతిపక్షముల చర్చకు తేబడుచున్నవి. ఈ దేశమునందు జీతములపై గౌరవము ఏర్పడుచున్నది. తగ్గించదలచిన మొత్తము గొప్ప మొత్తము కాదు. స్వల్ప మొత్తము తగ్గించిన రాష్ట్రపు అవాయములకు లాభము కలుగనప్పుడు ఇట్టి ఉపపాదనముల గావించుట సమంజసము కాదని అభిప్రాయపడుచున్నాను.

అధిక సభ్యునివాదమును ఖండించుచు రామలింగంకెట్టిగారు తమ ఉద్దేశములు వెల్లడిపరచు ప్రతి సంవత్సరము ప్రతి దినము తీర్మానములను నుపపాదించుట ఆపాజనవారిహక్కు అని చెప్పిరి. భారతదేశము మిగుల బీదదేశమైనను ఉద్యోగుల కియ్యబడుచున్న విపరీతముగ నున్నది. విపరీతపు ఖర్చులతో కూడిన ఈ ప్రభుత్వవిధానమునకు ప్రజలు ఎట్టి బాధలను భరించుచున్నారో ఎల్లరకు తెలియును. గౌరవముగ జీతములను సలుపుటకు 8000 రూపాయలు చాలు. అని కెట్టిగారు చెప్పిరి.

రంగనాథం మొదలిగారు తీర్మానమును బలపరచుచు తక్కువజీతమునకు ప్రతిష్ఠకును ఎట్టి సంబంధము లేదనియు తక్కువజీతము ప్రయోజనము నుండిన సర్. పి. రాజగోపాలాచార్యులు గారి గౌరవ మొత్తమును తగ్గలేదని చెప్పిరి. మండలము ఇప్పుడు వెయ్యిరూపాయలు తక్కువజీతము ప్రయోజనమున్నది అందువల్ల వారి గౌరవము తగ్గలేదని మొదలిగారు గారు తెలిపిరి.

వెంకట రమణఅయ్యగారు తీర్మానమును బలపరచుచు దేశపు అదాయములను వార్తాపత్రికల ఉద్యోగుల జీతములకై వియోగింపవలయునని కాటిబాపుల నూచించెననియు ఈ రాష్ట్రపు అదాయమునందు ముప్పాతికభాగము జీతముల కియ్యబడుచున్నదని చెప్పిరి.

రామస్వామి మొదలిగారు తీర్మానమును ఆక్షేపించుచు ఇట్లు చెప్పిరి:— మండలజీతములను తగ్గించవలయునని ఆపాజ

నా తీర్మానము మొదటినుండి ప్రయత్నించుచుండిరి. మండలము ప్రతిష్ఠకును తగ్గించవలయునని ఉద్దేశముతో ఆపాజనను పక్షమున వచ్చి చేయుచుండిరి. కావుననే ఇట్టి తీర్మానములు తెచ్చుట సభాగౌరవమునకు వ్యతిరేకముగ నున్నదని గౌ. అధిక సభ్యులు నూచించిరి. ఈ తీర్మానమును ఎట్టిగతివచ్చునో వాకు తెలియును. అనివచ్చుమై భయములేదు. కావున రాజకీయ వ్యవహారములందు అనుభవముగల ఆపాజనను వాయకు దీ తీర్మానమును నుపసంహరించుకొన వలయునని కోరుచున్నాను.

పత్తయూరిగారు తీర్మానమును బలపరచుచు ఇట్లు చెప్పిరి:— విన్నవనమునుండి అధికారము నున్న గౌ. గ్రామంగారు తీర్మానమును ఆక్షేపించుట ఉచితముగ నున్నది. కాని ప్రజాప్రతినిధియగు రామస్వామి మొదలిగారు అధిక సభ్యుని వాదమును ఆమోదించుట విపరీతముగ నున్నది. ఆపాజనను పక్షమునారి సంఖ్య స్వల్పముగ నున్నదనియు కావున వారీ తీర్మానమును ఉపపాదించ కూడదనియు మొదలిగారు నూచించుచున్నారు. పోరాటము నందు ఆపజనము కలుగునని తెలిసియు చైర్యముతో పోరాడుట యోధులక్షణము. కాని గెలవదముగ ధైర్యమున్న పిమ్మట పోరాటము సలుపుట పిరికి పండులక్షణము. ఆపాజననువర్తము అల్పసంఖ్యకులైనను యోజకర్తములకు బాధ్యులయిన వారగుటచే ఆపాజనను ధర్మములను వెరవేర్చక తప్పదు. వెంగరాష్ట్రమున మండల జీతమును కావనభవారు నిరాకరించినట్లు సెటిలినను తలెత్తివార్తలు తెలుపుచున్నది. వెంగరాష్ట్రము చెన్నపురికి దగ్గర నున్నది. త్వరలో ఎన్నికలు జరగనున్నవి. తన బాధ్యతను గుర్తించగ రామస్వామి మొదలిగారు పరిశీలనకుల ఫలితము వారు ఎన్నికలలో గుర్తించగలరు. మాపక్షపువాయకు డా. శే.బంధుబానుగారు ప్రతిపక్షుల హితవాక్యములను ఎన్నటికి ఆదరింపకూడదని పరిశీలించుచుండిరి. ఈ తీర్మానము నుపసంహరించు కొనమను మొదలిగారుగారి హితమునకు మేము కాదుకొనియుండలేదు. వారి పక్షమునకు వారు హిత మొసగిన చాలు.

ఆపాజనను వాయకుడగు నరసింహరాజుగారు తీర్మానమును బలపరచుచు వెంకటరమణఅయ్యగారు నూచించినవిధమున మండలములను నెలకు రి. 500, రూపాయలు జీత ముండవలయునను ఉపపాదనమును ఆపాజనను వర్తమువారు ఆమోదించుచున్నారనిరి.

మండలము జీతము రి. 500 రూపాయలుండవలయునను తీర్మానము వోటుకు పెట్టబడెను. అధిక సంఖ్యకులచే నిరాకరింపబడెను. ఎవ్వరు పోలుకోరలేదు.

మండలము పరిపాలనము విమర్శించుట

మండలము పరిపాలనమును విమర్శించవలయునని ఉద్దేశముతో రామలింగంకెట్టిగారు మండలము జీతములందు నూరు రూపాయలకు తగ్గించవలయునని ఉపపాదించిరి. ఈ తీర్మానముపై చర్చ సలుపునప్పుడు ఆపాజనను వర్తము వారెట్టి ఉత్సాహముగాని పట్టుదల కాని ప్రకటించలేదు. ఎక్కినను విధానము అసంపూర్ణముగ నున్నదనియు గ్రామంతరములందు నీటి కనకము లేవనియు స్థానిక స్వపరిపాలనాకాళాని నిర్వహణము ప్రజాబాధ్యతను వృద్ధిచేయుట లేదని రామలింగంకెట్టిగారు వాదించిరి. తీర్మానమును బలపరచుచు ఆర్. శ్రీనివాసఅయ్యగారు మాట్లాడిరి. అభివృద్ధికాని మంత్రి ఎట్టి అభివృద్ధి మాపుటలేదని సహకారకాళాపరిపాలనమును తీవ్రముగ ఖండించుచు ఆదివారాయణ కెట్టిగారు మాట్లాడిరి. ఆపాజననువర్తమునందలి వాయకులు ఎవ్వరు మాట్లాడలేదు. మాట్లాడినవారు పరిపాలనమునందలి స్వల్పలోపములను వివరములనుగుంచి మాట్లాడిరి గాని మండలవిధానము గురించి మాట్లాడలేదు. అభివృద్ధి కాఖమంత్రి, స్థానిక స్వపరిపాలన కాఖమంత్రి తమ ప్రత్యుత్తరము లిచ్చిరి — రామలింగంకెట్టిగారు తమ ఉపపాదనమును ఉపసంహరించుకొనిరి.

11 వ డిమాండు (మండలము మరీ కాన్సియరేషన్లపై) వోటుకు పెట్టబడెను. అధిక సంఖ్యకులచే ఆమోదింపబడెను.

12 వ డిమాండు - స్థానిక పరిపాలనము

స్థానిక పరిపాలనముకొరకు గౌ. రామస్వామి అయ్యగారు రి. 4 లక్షలు 91 వేల గ్రాంటుకొనిరి. అంతటితో సభ్యులు సలహాములకు లేనిరి.

(ఫలాహారానంతరము)

ఫలాహారానంతరము గౌ. పి. పి. రామస్వామి అయ్యగారు స్థానిక పరిపాలనము క్రింద రి. 91 లక్షలు గావలెనని కోరుచు యెన్నోయో ఉపపాదనను చర్చకు యేర్పడియుం

డుటచేత దానిని తగ్గించవలెనని తమ కోరికయొక్కెట్టి ప్రాశస్త్య జడ్జిలసంఖ్య పెక్కువజేయుట యవసర మయ్యెననియు, పైలు పెరుగుచుండెననియు, ఇతరవోట్లు వ్యయస్థానములను పరిశీలించుటకు యిప్పుడున్న జడ్జిలకు తీరముండెననియు చెప్పిరి.

పి. పి. ఎల్. రామస్వామి అయ్యగారు అభివృద్ధి 14400 ను తీసివేయవలెనని ఉపపాదించుచు యీ ఆఫీసుండిన ఉద్దేశ్యము వెల్లడిపరచెననియు, దీర్ఘచారణలు పార్లమెంటు దావాలలో కమిషనరుల నిమిషించిన పని బాగుగ జరుగగలవనియు జెప్పిరి.

ఇందులకు గౌ. పి. పి. రామస్వామి అయ్యగారు ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచు 1915 లో నూటికి 80 కేసులు కమిషనరుల కీయ బడెననియు వారికి తీరిక అదివారము నెలపురోజులలో కేసులు వాయిదాలు వేరికొనిననియు, ఇ. లే. గాక కమిషనరులందరకు నీనియంతకీళ్లు తమజానినిర్లను పంపుచు రకు ఆక్షేపణచేసిన నియు యీతఫరీ కాన్సియరేషన్ల విషయమై చిప్రజన్మికుతోను, ఇతరజడ్జిలతోను మాట్లాడెననియు జెప్పిరి.

ఓ. తినికాచలం చెట్టిగారును, పి. రామస్వామి మొదల్యారుగారు యీ ఉపపాదనమును బలపరచిరి.

యస్. పత్తయూరిగారు కూడ దీనిని బలపరచుచు ఆ ఆఫీసు ప్రత్యేకముగ నోకరింపమ యేర్పడెనని చెప్పిరి.

పి. యశ. మార్తాండపిల్లే గారు నీనిని బలపరచిరి.

గౌ. లామెంబరుగారు యీ ఉద్దేశ్యమునందు అవసరముగూర్చి చెప్పుచు యిట్టిది బాంబాయిలోను రంగూనులోను గలదనిచెప్పిరి.

ఈ ఉపపాదనమును వోటుకు పెట్టగా అంగీకరింపబడెను.

ప్రాశస్త్య జడ్జిలసంఖ్యను తగ్గించుట

సత్తయూరిగారు తలెత్తిన ప్రాశస్త్య జడ్జిలకును రిజస్ట్రార్లకునున్న మొత్తము రి. 60700 రూ. లో ఒక లక్షకు తగ్గించవలెనని ఉపపాదించి ప్రాశస్త్య జడ్జిలము త్రమును గూర్చి చర్చించగోరిరి. ఇప్పుడున్న అధిక నిష్కలి ప్రాశస్త్య జడ్జిలసంఖ్య పెక్కువజేయుట ప్రభుత్వమునకు స్వామ్యమునని ఆయన అడిగెను. జడ్జిలకు పని యెక్కువైనదని చెప్పవచ్చును. అందుచేత జడ్జిలసంఖ్య నెక్కువజేయు నక్కరలేను. పెద్దపెద్ద జడ్జిలే యిష్టముచేసినట్లుల కొర్రులకు హాజరుగుచుండిరి. ఇందుకు మందు గౌ. లామెంబరుగారు చేతులలో నేగలరు. ఆ ఉప అధికారములను బాగుగవిని యోగించిన అంతయు సరిపడగలదు. ఇతరపట్టణములలోని కొర్రుల తనిఖీకి బోవుటవలన ప్రయోజనములేదని ఆయన అభిప్రాయము. ప్రాశస్త్యగూడ శనివారముల పనిచేయరాదని ఆయన అడిగెను. అప్పుడు కేసులు త్వరగా పరిష్కారముకాగలవు. మద్రాసునంటి బీదరాష్ట్రమునందు యేమాత్రము ఖర్చుతగ్గినను మండి దేగాన దీని కంగీకరింపవలెనని కోరెను.

గౌ. పి. పి. రామస్వామి అయ్యగారు ప్రసంగించుచు ఉపపాదనలు సివిలుజడ్జిలకుమిట్టి కలహాటకు నూచనజేసినట్లు గాన్పించుననియు, ఆనూచనలేయును పాతకేసులు మిగిలియున్నవారి విషయమై కే. ప. లే. ద. ని. యు, పాతకేసులు దీపివేసి, జడ్జిల సంఖ్యను తగ్గించవచ్చుననియు జెప్పిరి. పూర్వము రి. 9 జడ్జిలతో సరిపాడెనుగాని యిప్పుడు 1200 అప్రెన్టీసు మిగిలియున్నపుడు పని తూగనపుడు యేమి జేయవలెనో తోచుకొండెననియు యీసభవారి సహకార మిందకనరచుననియు, ఇప్పుడున్న చిప్రజన్మికున్న యితరజడ్జిలున్న దావాల నిలవయుండకుండ కొనుటకు ప్రయత్నించుచున్నారనియు లామెంబరుగారు చెప్పిరి.

రా. బి. పి. ఎస్. కృష్ణారావుగారి ఉపపాదనమును బలపరచుచు యిట్టిది వచ్చినపుడు ప్రభుత్వమువారు యేదో ఒక కారణము చెప్పెదరనియు, ఎన్నియో హామీలు చేసెదరనియు, కొర్రుల తనిఖీకోసము జడ్జిలసంఖ్య పెక్కువజేయు నక్కరలేదనియు ఆచరిత్ర అయినెలల కొకసారి జరుగుననియు జెప్పిరి.

పి. రామస్వామి మొదల్యారుగారు యీ ఉపపాదనమును బలపరచుచు మాట్లాడిరి. 10, 11 జడ్జిలుచాలునని ఆయన అభిప్రాయము. జడ్జిలసంఖ్య పెక్కువ చేయదలచినయెడల గౌ. లామెంబరుగారిక తీర్మానముకదెచ్చి సభామోదమును బడయవచ్చును. 1920 లో ఒకజనబాదావా 1185 నిలయుండ యిప్పటికి తగ్గయుండవలెననియు, ఇంకను యిప్పటి జడ్జిల నేల నియమింపవలెనో తెలియలేదనియు, ఈవిషయమై బాగ్రత్తగ పరిశీలించవలయుననియు జెప్పిరి.

అంతట నీ ఉపపాదనము వోటుకు పెట్టగా అంగీకరింపబడెను. పోలుగోరగా 81 నుండి అనుకూలముగను 28 మంది ప్రతిపక్షముగ నుండిరి. 11 మంది తలెత్తుటకు నుండిరి.

రిజిస్ట్రారు ఉద్యోగము, భారతీయున కీయవలెను

పి. రంగనాథ మొదల్యారుగారు రిజిస్ట్రారు ఉద్యోగము ను ప్రావిన్సియలు బ్యాండిటు సర్వీసునుండిగాని పక్షి నుండిగాని యొసరికైన నీయవలెనని కోయితిని జడ్జిలను రిజిస్ట్రారుకును మొత్తమునుండి 1111 రూ॥ లకు తగ్గింపవలెనని ఉపపాదించిరి. గతవత్సరము బడ్జెటు చర్చనముమున లామెంబరుగారు చేసిన వాగ్దానములకు ఆయన జ్ఞాపకము చేసెను ఇప్పటివాస్తవమును వి. సి. యస్. ను నియమించెద రని తెలియుచున్నది. గా॥ లామెంబరుగారు రిజిస్ట్రారు నియామకము చేయు హక్కు ఛీఫు జస్టిసుకు గలదనియు ఆయన వి.సి. యస్ లనుగా రిజిస్ట్రారునుండిగాని ప్రావిన్సియలు సర్వీసునుండిగానియొక్కాన పవ్వుననియు యావదయును తాము సలహామాత్రమిచ్చెదమనియు భారీనద్దినపుడు యావదయును తరయు పరిశీలించబడున రియు జెప్పిరి.

ప్రభుత్వమువారు వాగ్దానములకు చేసెదరుగాని ఆచరణలోని కేమియును రానని విశ్వవాద మహాశయోగాదు చెప్పిరి.

గా॥ లామెంబరు:—నేరది బిచ్చుకొనను. సంస్కరింప బడిన తెలుగు పేరెంటు ప్రకారము ప్రభుత్వమువారు సలహా మాత్ర మిచ్చుటగలరు.

ఇప్పడున్న రిజిస్ట్రారుగారు సెలవుమీద పోదురని మునియొక వి. సి. యస్ నియమింపబడునని కోనుచున్నా రనియు లామెంబరుగారి వాగ్దాన మేమగునోయనియు విశ్వ వాద దానుగారనిరి.

సత్వమూర్తిగారు లామెంబరుగారిని ఛీఫుజస్టిసుగారి దగ్గరుజోయి సభవారి అభిప్రాయము తనభావమును బలపరిచె రని చెప్పి, తను అభిప్రాయ ముచి భారతీయునకు బోవలెనని యు జెప్పిరి.

ఈసమయమున రంగనాథమొదల్యారుగారు ఆమొత్త మునందు 1 రూపాయి తగ్గించిన చాటునని సరించిరి. ఇందుకు సభ వారు గీకరించిరి. మొత్తము డిమాండుతో 114401 రూ॥ లు తగ్గించి అంగీకరింపబడెను.

డిమాండుXIII జెయిల్లు - 30. 14 లక్షలు

సర్ ఆర్థునాథుగారు జెయిల్లండి 30. 14 లక్షల మొత్తమును ప్రభుత్వమున కీయవలెనని కోరిరి.

ఉపాధ్యాయులకు ఉన్నత విద్యార్థులకు ఉన్నతమునకు, గురు స్థలకు ఉచితముగ నివాసస్థలము అందవలెనని తెలుపుటకై ఎస్టాబ్లిష్మెంటు ఖర్చులలో 1001 రూ॥ లు తగ్గింపవలెనని వి. సి. వెంకటరమణయ్యంగారు రుపపాదించిరి.

సర్ ఆర్థునాథుగారు ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచు ప్రభుత్వము వారికి యిట్లు మేగాని రిలైంబుమెంటు కమిటీ సలహాల ప్రకార విది సాధ్యముగాదనియు అవకాశము గల్గినపు డావిష్ యము విచారింపబడుననియు చెప్పిరి.

అంతట నాయుపపాదన ముపసంహరించుకొనబడెను అంతట సభ చాలింపబడెను. నిన్న తెలుగు సంవత్సరా దియగుటచే సభ సమావేశముగాలేదు. మరల నేడు 11 గంటలకు సమావేశమయ్యెను.

నేటి దినచర్య

ఖైదీలకు భోజనసౌకర్యములు ప్రభుత్వావజయము

శాసనసభ్యులవసతులు

నేటి ఉదయము 11 గంటలకు మదరాసుశాసనసభ డి॥బి॥ యత్. డి. స్వామికణ్ణప్పిగారి అధ్యక్షతకీంద సమావేశ మయ్యెను. నిన్నటిదినము సంతకరాజియగుటచే సభ్యులములకు జోయిన ఆంధ్రజిల్లాలసభ్యులలో కొందరు సభకు రాలేకపోయిరి. ప్రశ్నోత్తరానంతరము శాసనసభ్యుల సౌకర్యముల విచారణసంఘము (నావునుకమిటీ) నుగూర్చి సభ్యులు చర్చించిరి.

కావలసి యున్నది

సోమకువి వ్యాఖ్యానముతో ఇప్పటికి ఆరువదిసంవత్సరముల నాడు ముద్రితమైన పశుచరిత్ర మొకటియు చక్కని రిపిటో మంచితిలోనున్న పనుచిత్రము తాళపత్రగ్రంథముక టియు విమర్శనార్థము మాకుఁగావలసియున్నది. విద్యాభిదాను తెలిసిన యొసంబురైన కృతజ్ఞతాపదనములతో అంచెకూలి మేముధరించి తెప్పించుకొని రెండుమాసములతోఁదిరుగనందీయగలము. మావిమర్శనకు గృతజ్ఞతఁ దెలుపుకొందుము. విద్యాభిదాను తెలిసిన తమయొద్దకన్నచో మాకుఁ దెలుకొరార్థము.

శ్రీపాద్రీమణకవులు,
నందిగామ, కృష్ణా.

రామిరెడ్డి మార్కండేయులుగారు సింగిల్మనందు ప్రైవెట్టు అడిరి.

రామిరెడ్డి మార్కండేయులుగారు సింగిల్మనందు ప్రైవెట్టు అడిరి.

దక్షిణ ఇండియా అధ్యైతు అసోసియేషనువారి యజమాన్యమున ఈ నెల 1 వ తేదీనుండి జరుగుచున్న టెన్నిసు పోటీపం దెములు నిన్నటిదినము ముగిసెను. పోటీపందెములందు విజయము గాంచినవారికి రజతపాత్రముల నిచ్చుటకు గవర్నరుగారు ఆహ్వానింపబడిరి.

రామిరెడ్డి మార్కండేయులుగారు సింగిల్మనందు ప్రైవెట్టు అడిరి. మంగళవారమునాడు పీరు ఆడిరి. చెరి రెండు సెట్టులు గెలచుటచేతను రీ వ సెట్టు అడుటకు వ్యావధి లేనందున ఆదినము ఆటనిలిపివే ఁబడెను. నిన్నటిదినము మరల పీరు ఆడిరి. రామిరెడ్డిగారు మొదటి సెట్టుగెలచిరి. మార్కండేయులుగారు రెండుసెట్టులను గెలచిరి కడపటి రెండుసెట్టులను రామిరెడ్డి గారు గెలచిరి.

పురుషుల డబుల్మనందు ప్రైవెట్టు

మంగళవారము జరిగెను. యస్. కృష్ణమూర్తిరంగసాగరు గార్లు యత్. యస్. ఆర్. శర్మ విశ్వవాదగాదు కోడించి (6-1; 4-6, 6-4; 6-2.

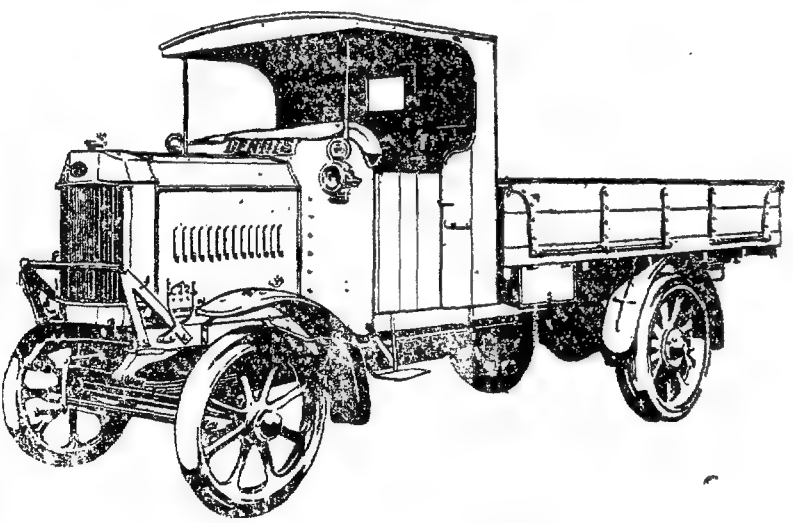
మిక్సెడు డబుల్మనందు ప్రైవెట్టు

నిన్న జరిగెను. హాప్పలుకన్య ప్రీమెనుగారు గోంపర్డుజు సతి వెంకటరామాంజులతో నాడిరి. మొదటి సెట్టు హాప్పలుకన్య పక్షమువారు గెలచిరి. రెండవసెట్టు గోంపర్డుజు సతిపక్షమువారు గెలచిరి. మూడవసెట్టునందు హాప్పలుకన్య పక్షమువారు గెలచి బహుమతిని పొందిరి.

శ్రీల సింగిల్మనందు ప్రైవెట్టు కొన్నిదినముల పూర్వమే జరిగెను. మొబ్బలికన్య విజయము గాంచియుండెను. ఈనాటిను పోటీ పందెములందు విజయము గాంచినవారికి గవర్నరుగారు రజతపాత్రములను గమాజునువారి చిత్తును బహుమతులుగ పంచి పెట్టిరి. గర్నరుగారి గౌరవార్థమై మారుపవిలియను నందు విందుజరిగెను.

ఉపయోగించబడిన మోటారుకారులు, ట్రక్కులు అవ్వకము

DENNIS

3 టన్నుల చాసిక్

పూర్తిగా మంచే పరిశోధించబడినది. ప్రస్తుతము మంచిస్థితిలో నున్నది. ట్రైరులు చాల శ్రేష్ఠమైనవి. సామానులను తీసుకొని పోవుటకు ఇది తగినది.

ధర రు 2,000

డీ డైయాన్ బాటన్

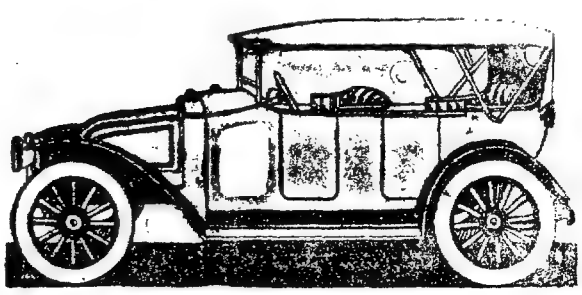
11-14 హెచ్. పి. ఐదుగురు మార్పునుటకు తగినసలము గలిగిన టూరింగు కారు, రమరమి క్రొత్తదిగానే యున్నది. డిస్క-చక్రములు, డిస్కోవైరులు, ఎలక్ట్రిక్ లైటింగు, స్టార్టింగు గలది. తోలుతో అమర్చబడినది. ఊదారంగు పూయబడినది. ప్రత్యేక చేసినది. ఇంగ్లీషుభిట్టుబాడి, కాకిమాడ్ గలది.

రిచ్చర్డు బ్రేజియర్

20 హెచ్. పి. ఐదుగురు మార్పునుటకు తగినసలము గల టూరింగుకారు. క్రత్యే టూరింగుకాడితో కూడ గలదు. తోలుతోకూడ చక్కగా అమర్చబడినది. ఊదారంగు. దట్టముగా వేయబడినది. 5 కమ్ముల చక్రములు, మిచిగన్ కార్డు ట్రైరులు గలది. సి. పి. ఎలక్ట్రిక్ లైటింగు, స్టార్టింగు గలది. బాల్బుమాగ్నటోకూడ గలదు. ఇదివరలో ఈకారు 4,000 మైళ్లదూరము మార్చుట ప్రయాణము చేసినది. ఇది చాల మంచి స్థితిలో నున్నది. దీని స్వంతదారుడు ప్రస్తుతము ఇండియాలో లేడు.

ధర 1 కి రు 5500

రి నాట్టు

15.9 హెచ్. పి. ఐదుగురు మార్పునుటకు తగినచోటు గలిగిన టూరింగుకారు. మంచి స్థితిలో నున్నది. నీలము ఎఱుపు కలిపినట్టి తళతళమనెడి రంగు పూయబడినది. తోలు తో చక్కగా అమర్చబడియున్నది. జిల్లా ఉపయోగమునకు తగినది. ఎలక్ట్రిక్ లైటింగు, స్టార్టింగు, ఫోర్ స్పీడు గేరుగలదు. ఇప్పటికి 8,000 మైళ్లమార్తమే ప్రయాణము.

ధర రు 3750

ADDISON & Co., Ltd. Madras.

తమాషాలు

(ఆంధ్రపత్రికకు ప్రత్యేకము)

విచారం

దొంగ:—గడియారము ఎత్తుకొనిపోయినందులకు చాల విచారంగా ఉన్నది.

మేజిస్ట్రేట్:—పశ్చాత్తాపము మంచిదే. అయితే నీ విచారమెందుకు?

దొంగ:—నేను మొదట బంగారపు గడియారం అనుకొన్నాను. చూస్తే గిట్ట గడియారం అయింది.

నత్తత్రం

ఉపాధ్యాయుడు:—ఆకాశంమీద కనిపించే ఆ చిన్న నత్తత్రము మన భూమికన్నా చాలాపెద్దది.

విద్యార్థి:—అయితే వర్షంవరకుండా నత్తత్రం ఆపలేదేమి?

సోదరుడు

యాచకుడు:—అయ్యా, తమ బీదసోదరునికి ధక్కు చెయ్యండి.

ఇంటి యజమానుడు ఒకకానీ నిచ్చెను.

యాచకుడు:—సోదరునికి ఒకకానీయేనా ఇవ్వడం?

యజమాని:—అంతరు సోదరులు తలకొకకానీయిస్తే నీవు కుచేరుడవుగావచ్చును.

కారణం

ఒకడు:—నీవు ఏదో తమాషాగా వున్నావు. ఏమి కారణం?

రెండోవాడు:—వా ఫోటోగ్రాఫుకో ఉన్నమాదిరిగా ఉందామని ప్రయత్నిస్తున్నాను.

తీర్మానం

ఎల్లయ్య:—అయితే మీ తీర్మానాన్ని అబ్బడే భంగ పరిచారేమి?

పుల్లయ్య:—అది తీర్మానంగాదు. కేవలం సవరణ.

చిన్నతనం

రామయ్య:—అతడు చిన్నవాడేకా?

భీమయ్య:—చిన్నవాడే అనుకుంటాను. ఇంతవరకు అతనికొక్కమారే వినాహం అయింది.

మర్యాద

ఒకడు:—మర్యాదంటే ఏమిటి?

రెండవవాడు:—ఎవరి ఇంటికొనూనా భోజనానికి వెళ్లి నపుడు, ఏమయినా కావలసినా పెద్దవద్దని చెప్పడం.

వివాహం

భార్య:—నేను నిరసితే, మీరు మళ్ళీ పెండ్లిచేసి కొండి.

భర్త:—ఎందుకు?

భార్య:—నన్ను ఎప్పుడూ తలచుకొనేటందుకు.

సంతోషం

నాటకం బాగుండలేదని, అందరు గోలచేయసాగిరి. ఒక్కడు మాత్రం సంతోషం మొదలైడెను.

ప్రక్కనున్నవాడు—అందరికీ బాగుండనినాటకం నీ కొక్కడికి బాగుందిగాబోలు! ఎందుకంత సంతోషం?

ఒకడు—నేను నాటకంజూచి సంతోషించడం లేదు. అల్లరి జేస్తుంటే సంతోషంగా ఉంది.

పేపర్లు

కబ్బులో బాణాదొకడు, పుద్దుడొకడు పేపర్లు చదువుకుండిరి.

బాలుడు—ఫుట్ బాల్ పంచెలో మాస్కూలు వాండ్లు గలిచారు.

పుద్దుడు—ఎంత బాగుంది? బియ్యంభర తగ్గిపోయింది. పప్పులు చాక యినవి.

* * *

ప్రశ్న

ఉపన్యాసకుడు గంటసేపు విడువకుండా లెక్కరిచ్చెను. తుద కిట్టినెను.

ఉపన్యాసకుడు—ఇంత సేపు మీకు ఉపన్యాసం ఇచ్చాను. ఇప్పుడు కొక ప్రశ్నను అడుగబోతున్నాను.

సభికుడు—అడగవద్దు. అడుగుతే, మే మిచ్చే జవాబు మీకు అనుకూలంగా ఉండదు.

* * *

వయస్సు

పిచ్చయ్య—నావయస్సు ఎంతో చెప్పగలవా?

చెట్టియ్య—నీముఖం చూస్తే పది సంవత్సరాలు చిన్నవాడివిగ కనుపిస్తావు. తెలివితూతే పది సంవత్సరాలు పెద్దవాడివిగ కనుపిస్తావు.

* * *

కవలపిల్ల వాళ్లు

ఇన్ స్పెక్టరు—ఇద్దరు పిల్లవాళ్లు ఒక్క మోస్తరుగా ఉన్నారు. మీరు ఎట్లా కనుక్కో గలరు?

ఉపాధ్యాయుడు—ఒక పిల్లవాడిని గిల్లితే, పంచమ స్థాయిలో ఏడుస్తాడు. రెండో పిల్లవాడిని గిల్లితే, మధ్యమ స్థాయిలో ఏడుస్తాడు.

* * *

ఎట్లా ఆపడం

మోటారుబండి వడిగబోవుమండేను. తుదకొక చెట్టుకు తగిలి ఆగిపోయెను. దైవభాగ, ఎవరికీ బిచ్చు తగలలేదు.

ఒక బాటసారి—చెట్టు ఉండి కాబట్టి, బండి ఆగింది. లేకపోతే ఏం చేస్తారో?

రెండో బాటసారి—బండిలోనుండి దూకుతాడు.

* * *

సంగీతం

పాపయ్య—నాకుమార్తెకు సంగీతం నేర్పిస్తాను.

శ్రీహితుడు—సాహిత్యం చెప్పించగూడదా? ఇతరక చెప్పించగూడదా?

పాపయ్య—చిత్రకళ నేర్చుకుంటే, గుడ్డలు పాడవుతవి. సాహిత్యం నేర్చుకుంటే, కాగితాలుపాడవుతవి. సంగీతం చెప్పిస్తే గాలి కొంచెము కదలబారుతుందిగాని, వేరే వద్దం ఉండదు.

* * *

ఆలస్యం

పుటకూలింటిలో వడ్డించేవాడు, చాలా ఆలస్యంగా వడ్డించసాగెను. ఒక పెద్దమనిషికి చాలా కోపం వచ్చెను.

పెద్దమనిషి—కొంచెము పప్పు నెయ్యి వడ్డించిపోండి. ఈమారు లోబలికి వెళ్లినపుడు, మీశేయం తెలుపుతూ, ఉత్తరం మాత్రం వ్రాస్తుండండి.

* * *

గుర్తించడం

ఒకడు—కామయ్య గడ్డం చెంచాడు కద, ఎట్లా గుర్తించావు?

రెండోవాడు—కోటును బట్టి.

* * *

వర్షం

ఉపన్యాసకుడు—మీకు చాలా ఆయాసం కలిగిందనిండులకు శుమీచండి. ఇక ముగిస్తాను.

సభికుడు—వద్దండి. ఇంకా కొంచెముసేపు చెప్పండి. బయట వర్షంకురుస్తున్నది.

* * *

వంతెన

పోమరాజు—మేము జేటలో సంపాదించిన, పెద్దపులి తోడ్లు, జింక చర్మాలు చూచారా?

భీమరాజు:—నేను పాతస్తాంపులను చాలా సంపాదించినాను. తీసుకువస్తే చూస్తారా?

పొందూరు ఏకులు

అనేకమంది నాకు పొందూరు ఏకులు వంశమనివ్రాసి యుండిరి. ఇక్కడ పొందూరు ఏకులు ఆయుటకు దొరకవు. కాన ఎవ్వరు నాపేర వ్రాయవద్దని మువ్వచేయుచున్నాను.

తామూరు రామకృష్ణారావు

శ్రీకాకుళం

కర్నూలుజిల్లాలోని ఎన్నిక

కట్టమంచి రామలింగారెడ్డిగారి హెచ్చరిక

కానవసరలో సంయుక్తజాతీయపక్షమువారి తరపున కట్టమంచి రామలింగారెడ్డిగారు యీ కింది హెచ్చరికను ప్రకటించుచున్నారు:—

కర్నూలుజిల్లాలోని నాన్నేహితులను వారిని యితరవోటరులను తమ ఓట్లకి కేమరెడ్డిగారికి మన్ని చేయుచున్నాను. జట్టినుపక్షమువారి ఎనుకతో చర్య ప్రజలమోదించదగ్గది గాదు. గతరెండేళ్లలో వారేమియు చేయలేదు. పరిపాలనాభివృద్ధికై కానవసరమైన నోక్కయత్నమునైన వారుచేసేరని వేలం వదుడిచి చెప్పజాలము. వీరిని అధికారమునం దుంచువంతకాలము స్థానికసంఘముల చట్టమును సరిగా సవరించుటకు వీలుండదు.

స్వతంత్రసభ్యుల మని చెప్పకొను అభ్యర్థులగుర్ని ఓటర్లు జాగ్రత్తపడించవలెను. ఎన్నికలో జయమునుజరకే వారు స్వతంత్రులుగానుండురు. ఎన్నుకొనబడినపిదప, స్వయముగా నెట్టినిబంధనలు లేనివారగుటచే ఏపక్షమువారధికారమునందుండిన వారిని చేరుదురు. ఒక్కవ్యక్తి ప్రత్యేకముగ నేమిచేయగలడు? ఏదేనియొకపక్షములోనుండినవో కొంత యుష్షయోగకరముగ నుండగలడు. కావున స్వతంత్రుల మని చెప్పకొను అట్టి వారిగుర్ని జాగ్రత్తగానుండి నిరుపయోగులగు అభ్యర్థులకు సహాయజేసి మోపావలెను. శ్రీకాళిమామలందరి ముఖ్యవాంఛయైన భారతజాతీయతయొడల జట్టినుపక్షమువారు విప్రభావముతో నుండలేదు. క్రిందఁబడు ఉత్పవస్తును బలపరచిరి.

సంయుక్తజాతీయపక్షము ఏ సంఘమునకు చెందలేదు. కావున అన్ని సంఘములందు స్నేహభావము పెంపొందించునుగాని అనూయ్యలిగింపదు. మరియు అన్ని నిమ్మజాతులకు సహాయముచేయుటయే ఆపక్షముయొక్క ముఖ్యోద్దేశము. కావున బ్రాహ్మణులు అబ్రాహ్మణులుగూడ కేమరెడ్డిగారి విజయమునకు పాటుపడవలెను.

కట్టమంచి రామలింగారెడ్డి.

గుంటూరు మండల జాతీయవిద్యా

పరిషత్తు

14.3.25 లేదీస గుంటూరు జిల్లా కాంగ్రెసు సంఘ కార్యాలయములో సమావేశమై చేసిన తీర్మానములు.

1 ఈ పరిషత్తుకు శ్రీయుత గుళ్లపల్లి రామకృష్ణయ్య గారు అధ్యక్షులుగను శ్రీయుత బ్రహ్మాండం నరసింహంగారు కార్యదర్శిగను ఏకగ్రీవముగా తీర్మానించడమైనది.

2 ఈ పరిషత్తుకు సహాయకార్యదర్శి కూడా ఉండుట అవసరమని తీర్మానించడమైనది.

3 శ్రీయుత గుళ్లపల్లి చలపతిగారు సహాయకార్యదర్శిగా నెన్నుకొనినట్లు తీర్మానించడమైనది

4 జాతీయ విద్యనుగురించిన వ్యాసములను, పాఠానుక్రమములను పకనీయ గ్రంథములను వ్రాయుటకును, వ్రాయించుటకును, ఈ క్రింది సభ్యులను ఏర్పాటు చేయవలెనని.

1 శ్రీయుతులు గుళ్లపల్లి రామకృష్ణయ్యగారు. 2 బ్రహ్మాండం నరసింహంగారు 3 కొండా వెంకటప్పయ్యపంతులు గారు 4 నేతి చలపతిగారు 5 జనస్వామివిశ్వనాథంగారు 6 నేతి సీతారామయ్యగారు 7 వీరభద్రరాచయ్యగారు (కొండిపల్లి) ఇంకను ఇతర సభ్యులనుగాని సభ్యేతరులనుగాని ఈయుపసంఘములో చేర్చుకొనుటకు అధికార మిచ్చుచుండమైనది.

5 ప్రత్యేక జాతీయ విద్యానిధిని వసూలుచేయుటకు శ్రీయుతులు 1 కొండా వెంకటప్పయ్య పంతులుగారు 2 గొల్లపూడి సీతారామకృష్ణగారు 3 బ్రహ్మాండంనరసింహంగారు ఉపసంఘముగా నేర్పాటు చేయవలెనని.

6 శ్రీయుతులు 1 కొండా వెంకటప్పయ్య పంతులుగారు, 2 గొల్లపూడి సీతారామకృష్ణగారు, 3 గుళ్లపల్లి రామకృష్ణయ్యగారు ప్రయోగసంఘముగ ఏర్పరచవలెనని.

7 పరిషత్తు లెక్కలను తదితరచేయుటకు శ్రీయుత వేమూరి నారాయణమూర్తిగారిని బోధకుట తీర్మానించడమైనది.

8 ఈ జిల్లాలోని జాతీయ పాఠశాలలను సందర్శించి శిక్షణాని తిగతలనుగుర్ని ఈ పరిషత్తు నివేదిక పంప శ్రీయుత బ్రహ్మకృష్ణుల సీతారామయ్యగారిని కార్యమొనరి.

తెనాలి } బ్రహ్మాండం నరసింహం
19-3-25 } కార్యదర్శి.

భారత శాసనసభ

క్రిమినలు లాసవరణ
(ఆరుబంధ) చట్టము

రాజ్యపరిషత్తు అంగీకరించును శిఫార్సు చేయుట

సభ వారు నిరాకరించుట

72 రు అనుకూలురు 41 రు ప్రతికూలురు

జననా గారు

స్వతంత్ర ప్రభుత్వమున మట్లాడుదు యీ చట్టము సర్ అలెగ్జాండరు మడ్డియన్ గారి చేతిలో నుండుట విచారకర మనియు చెంప పెట్టుతో పోనియక గోడ పెట్టునూడె తగినట్లున్నదనియు జననా గారు చెప్పిరి.

జననా గారు.— గవర్నరు జేసరలు ఆర్డినెన్సును ప్రకటించినప్పుడు జేసరములో ఆంధ్రులను ఖండించిరి.

కాల్వర్థు గారు (సంజాయి ఉద్యోగి).— వట్టిది.

జననా గారు.— ఎవరో కొందరు నిరంకుశాధికార వర్గములో నివారులేవ్వు. ఇంగ్లీషువారు దేనినిగూర్చి గర్వపడుదుకోమిట మతిపోయినదా యేమి?

కాల్వర్థు గారు.— సత్యమును మేము మరువలేదు.

జననా గారు.— ఇట్టి శాసనమును జేయుట ప్రభుత్వమువారికి ఆవసరము అంతకన్న నింకేమియులేదు. (వినుడు, వినుడు) కాల్వర్థు గారు యింగ్లాండును విడిచి చాలదినములై నది కాబోలు. ఆంగ్లేయులందరను గర్వపడు మార్గ ప్రభుత్వ చేప్పినమాటలను కొన్నింటిని చెప్పెదను. కాల్వర్థు గారి మాటలు నిరాధారములు. ఆయన యభిప్రాయ గును నేను తెక్కగొనను. ఈ ఆర్డినెన్సును హిందూదేశ ప్రజలందరను ఏకగ్రీవముగా ఖండించిరి నేను తిరిగి చెప్పవచ్చును. ప్రజలందరిట్లు ఘోషించుచున్నారనియైన వెను దీక్షుక ప్రభుత్వమువారికి ఆర్డినెన్సును పెట్టి వచ్చుదురు.

ఆర్డినెన్సు చరిత్ర

అప్పు డీ సభకు రాకుండ స్థానిక గభవద్దకు పోయి కేరలు చచ్చితిని. (సిద్ధు) బెంగాలు శాసనసభవారు దానిని నిరాకరించిరి. అది సర్దిపై చేయబడెను. ఇట్టి యనవ్యక్తరమైన చట్టమును బ్రిటీషు పార్లమెంటుకు పంపుటయు దానిని వారు విచారపకుండ ఆమోదించుటయు నాకాశ్చర్యమును కలిగించుచున్నది. బ్రిటీషు పార్లమెంటును నేనిదివరకు మెచ్చుకొనినదివాడెను. పార్లమెంటులకు తిరియనే బిరుదునునది యిప్పుడు పోగొట్టుకొన్నది. విచారణలేకుండ ఒక మనిషిని యెన్నిదినములైన నిర్బంధములో నుంచుచున్న నని వింటుంటే ప్రభువేలూబురగితో బహుశా నేను బోధులను గురించి నేను చెప్పవలెను. ఇందువలన నిర్దోషులందరూ బాధపడవలసి వచ్చునని నేను చెప్పుచున్నాను. ఇందువలన దేశములో ప్రతిమమై యుద్యమము లేన్నియో అడగిపోవును. ఇట్టి చట్టమును ప్రజాపెట్టులు కిప్పువనవర మేమి కలిగెను? దేశములో యుద్ధము సంభవించెనా? బాతీయ దురదృష్ట యేమైనపుట్టెనా? బెంగాలు జేతనేమునునకు భంగముకలిగెనా? కొంతమంది యధికారుల ప్రాణములకు మోసము వచ్చెనని ప్రభుత్వమువారిట్లు చేసియున్నారు. నేను అధికారివై యిండి నాప్రాణమునకు మోసము వచ్చి నన్ను కాల్వబోవుచున్నను నిర్దోషులకు స్వాతంత్ర్య భంగమును దెచ్చు యిట్టిచట్టమున కొప్పుకొనవలెను (హర్షము)

విల్సన్ గారు.— ఎందువుండు కాకికేమియు దు?

జననా గారు.— అధికారమును దుర్వినియోగము చేయునట్టి కార్యనిర్వాహకవర్గమునకు అధికారమిచ్చుటకంటె నేను కాల్వబడుటకే యిచ్చుగింతును. (హర్షము) ఆంగ్లేయులను నిరంకుశాధికారులును యింతకంటె పెద్దగా ఆలోచించి భయమును పోగొట్టుకొని బ్రిటీషు స్వాధీనమును నిలబడెట్లువలెను. ప్రభుత్వమువారు 1909 లో ఆర్డెన్ చేసిరి. అందువలన నేమి లాభము కలిగెను, డౌలటు కాసనమును చేసి దానిని తొలగింపవలసివచ్చెను. ఆశాసనమును చేయనప్పుడు ప్రభుత్వమువారిని నేను మందలించియుంటిని. ఇప్పుడు తిరిగి చట్టించెదను. ఆవిధానము లేప్పు విధానము. ఈ యనబంధ చట్టమును శాసనసభ వారింగీకరించెదరని ప్రభుత్వమువారు మోసముగా?

మింట్లో ప్రభుత్వము జవాబుచెప్పుచు మాట్లాడుట విట్లుచెప్పియుండెను.— అనుమానము తగినవారి నందరిని గయిలబండ్లలోనింపి నైబీరియాకు పంపినయెడల అరాజక వాదులు పాడలి పోదురు. కాంతి నెలకొల్పబడును, అనుమాన రహిత్యలోనివాడను. అది అచ్చటగూడ జయమునుగాంచి యుండలేదు.

మైకోర్టుకు ఆప్టిల కేసు కొను అధికారమునకు నేనెప్పుడు నిలిచినట్లుయిన మిక్కిలి యన్యాయమును జేసినవాడ నగుదును. మాడవక్లాజుకు అడ్డుపెట్టుక. కాని నేనుమాత్రము ఓటుచేయును ప్రభుత్వమువారి కిష్టమైన ఆమోదింపవచ్చును. తక్కిన క్లాజులను నేనంగీకరింపవలెను. విచారణహక్కును తీసివేయుటను ఒకనిని ఎంతకాలమువరకొ నిర్బంధమున నుంచుటను యీసభ వారు అంగీకరింతురా? ఏమాత్రము బుద్ధిగలవారై నను యీక్లాజులుండవలెనని ఓటుచేయురు. ప్రభుత్వమువారి వాదనలన్నియు పూర్వపుకథలనే తెలుపుచున్నవి. ప్రభుత్వము చేసిన ప్రక్రమ కార్యము చేయదలచినట్లుయిన పోలీసుకాఖను సమర్థమైనదానినిగా చేయవలెను.

పాటంగారు.— వినుడువినుడు

రీ నెలల నుండి ఒక నందమంది నిర్బంధములో నున్నారూ వారిపై వ్యతిరేక పాత్ర్యమెట్లియు రాలేదు. ఇంగ్లీషు అధికారేత సభ్యుడు ప్రతివాడును నాతోనే ఓటుచేయవలెను. ప్రభుత్వపు విధానములేవ్వు. ఈయపాయమును తప్పించుకొన దలచినట్లుయిన రాజీనామ్యుటకంటె మంచిమార్గములేదు.

నర్ అలెగ్జాండరు మడ్డియన్

ఈచట్టము కార్యనిర్వహణ వర్గమువారికి ఆసాధారణమైన యధికార మొసంగుచున్నమాట నిజమే. కాని యిందులో లక్కరుతనమేమియు లేదు. ఇచ్చుమలేనియెడల సభ్యులు ఆక్లాజులను తొలగింపవచ్చును గదా! ప్రభుత్వమువారు ఆక్లాజులన్నియు నుండవలెనని తలంచుకొనుట నాటితో ఆచట్టమును తీసుకొని వచ్చినారు. బెంగాలు ఆర్డినెన్సును భారతశాసనసభలోనికి తీసికొని రావలసినదనుటలో అర్థములేదు. బెంగాలుసభలో నది తీసుకొని రాజీనామ్యుటకు 66 ప్రతికూలముగాను 57 గురు అనుకూలముగాను ఓటుచేసిరి.

కేకలు.— 57 గురిలో అధికారులును నామినేటెడు సభ్యులును గలరు.

కె. అహమ్మదు గారు.— వారిలో ఎన్నుకొనబడిన సభ్యులుగూడగలరు.

హోం మెంబరు.— అవును. కాని ఎట్టిసభ్యులైనను రాజ్యాంగమున కందరు ను సమానులే. మరియు కొన్ని సేరములను ప్రత్యేకకవిమనదలచేత విచారణ జేయింపవలెనని శాసనములు విధించుచున్నవి. నిర్బంధింపబడినవారు వందలకొలది లేరు. ఒక్క వందమాత్రమే యున్నారు. ఈట్లు అనుబంధము మాత్రమేనని సభ్యులు జ్ఞాపకము పెట్టుకొనవలెను.

తీర్మానములు

విచారించవలసినదను తీర్మాన ముపై డింగీకరింపబడెను. 8 వ క్లాజు అప్పుడంగీకరింపబడెను. బెంగాలుకు బయట మనుష్యులను నిర్బంధించు అధికారమొసంగు 4 వ క్లాజును ఓటుకు పెట్టగా 74 ఓట్లు ప్రతికూలముగాను 37 ఓట్లు అనుకూలముగాను వచ్చుటవలన ఓడిపోయెను. సివిలు, క్రిమినలుకోర్టుల యధికారమును తీసివేయు 5 క్లాజును ఓటుకు పెట్టగా 73 ఓట్లు ప్రతికూలముగాను 37 వోట్లు అనుకూలముగానువచ్చి ఓడిపోయెను. 6 వ క్లాజు ను ఓటుకు పెట్టగా 78 ఓట్లు ప్రతికూలముగాను 39 ఓట్లు అనుకూలముగానువచ్చి అదియు నిరాకరింపబడెను.

మడ్డియన్.— ఈచట్టము చెడగొట్టబడినదని నేను భావింతును. కావున సమరణ చేయబడినట్లుగా దానిని ప్రతిపాదింప జాలను. పరిస్థితులను నాలోచించుటకు వ్యవధికావలెను. కావున రేపు ప్రతిపాదించెదను. అని సర్ అలెగ్జాండరు మడ్డియన్ గారు చెప్పిరి.

(ఆ. (పె.)

* * *

పునస్సంధాన

వయోనిర్ణయచట్టము

వివాహమైన కన్యలకు పునస్సంధాన వయస్సు

14 సంవత్సరములని నిర్ణయింపబడెను

ఫలహారానంతరమున డాక్టరు గౌరుగారి పైచట్టముమీద నెలకుమిట్టి వారినిజేదికము విచారణకు తీసుకొనబడెను.

మదరాసు కార్పొరేషను

ఆస్తివృత్తిపన్నులను తగ్గించుట

నిన్న సాయంత్రము మద్రాసు కార్పొరేషను ఆవసర సభ అధ్యక్షులగు ఖాన్ సహాయురు మహమ్మదు ఉస్మానుగారి అధ్యక్షతన సమావేశమయ్యెను. ఈసభయందు మద్రాసు కార్పొరేషను ఎస్టాబ్లిషుమెంటు షెడ్యూలును 1924-25, 1925-26 సంవత్సరములకు చర్చించుటకును, 1925-26 బడ్జెటు అంచనాలను చర్చించుటకు సుద్దేశింపబడెను. 27 మంది సభ్యులు వచ్చి యుండిరి. కమిషనరు జి. టి. పోగుగారుగూడ నుండిరి.

వట్టణపు సీటిస్మెంట్

వట్టణములో నేడు కాత్రి 10 మొదలు రేపుసాయంత్రము 4 గంటలవరకును కొళాయిలు కట్టివేయబడునని పత్రికలలో ప్రచురించిన సంగతిని శ్రీరాములు నాయుడుగారు దెచ్చి నేటినుండియు రంజాను ప్రారంభమగుననియు టంటమా వేయించుకన్న చాల అపకార్యముగ నుండుననియు తెప్పిరి.

కీల్సనునద్ద తూములు బాగుచేయవలసియుండుట వలన కొళాయిలు కట్టివేయబడునని అధ్యక్షుడు తెప్పెను.

తుదకి తూములను పుద్రిపరచువిషయము నొక నెలవరకాపుకే యుట కంగీకరింపబడెను.

మహమ్మదీయ బాలికా పాఠశాల

మహమ్మదీయ బాలికా పాఠశాలకు గావలసిన నేబ్బందిని అంగీకరింప జేయవలెనని రా|| బి|| టి. విరచరాజులు నాయుడుగారు కోరిరి.

అధ్యక్షుడాపాఠశాలను స్థాపించుటకు కారణములను దెల్పుచు అచట నొక ప్రైవేటుపాఠశాల గలదనియు అది సరియైన స్థితిలో లేదనియు అందుచేత కార్పొరేషను వారు క్రొత్తపాఠశాలను బెట్టుట కొకయింటిని బాడుగకు దీసికొనిరనియు కావలసివడి తగిన సిబ్బందిని తేర్చుటకంగీకరించుటయే యనియు తెప్పిరి. అప్పుడా సిబ్బంది నిచ్చుటకు అంగీకరింపబడెను.

వట్టణమునందు కార్పొరేషను పాఠశాల లైడింటిలో మధ్యాహ్న భోజనమును బెట్టుటకు విద్యానిధినుండి ఖర్చుపెట్టరాదని ఆర్డొకేటు జేసరలుగాను కార్పొరేషను వకీలును ఆభిప్రాయములను దెల్పిరి. ఈవిషయమై చర్చ ఆపివేయబడెను. ఈలోపల నిందులకు సంబంధించిన కాగితములు సభ్యులకు పకనార్థ ముంపబడును.

అసిస్టెంటు ఇంజనీరు అలవెన్సు

అంతట క్రింతటి సభలో వదిలివేసిన స్పెషలువర్క్సు కాఖ విషయము దీసికొనబడెను.

కే. వ్యాసారావుగారు (డెయినేజి ఎస్టాబ్లిషుమెంటులో నున్న కెండవ అసిస్టెంటు ఇంజనీరుకు 100 రూ||లు అలవెన్సు నీయవలెనని యుపపాదించుచు (డెయినేజి)నుల జూరు మురుగు ఇంజనీరులలోను యిద్దరుకు 200 ను 150 రూ||లను అలవెన్సునిచ్చునపుడు యాయనకు మాత్రము నూరురూపాయ లేల నీయరాదని చెప్పి యాయవలెననికోరిరి.

డాక్టరు మల్లియ్య.— ఈయన కెంతసార్లుగలదు.

అధ్యక్షుడు.— దాదాపు ఆరు నెలలు.

వి. చక్రవర్త్యుచెట్టిగారు తమకు స్వయముగ అలవెన్సులన్న యిష్టము లేదనియు, మొదటి అసిస్టెంటు ఇంజనీరు కిచ్చునపుడు యాయనకు కూడ యాయవలసినదని చెప్పి బలపరచిరి.

స్పెషలు (డెయినేజి ఇంజనీరుకును అసిస్టెంటు స్పెషలు ఇంజనీరుకును యియ్య నిశ్చయించిన అలవెన్సుల నాపవలెననియు, మాడ్లిగారి విషయము నిర్ణయమైన విషయం కెండవ

వివాహమైన కన్యలకు పునస్సంధానమునకు వయస్సు 18 సంవత్సరములకు బదులు 14 సంవత్సరములుగా నిర్ణయింపవలెనని దత్తాగారు సవరణను దెచ్చిరి. ఆసవరణను ఓటుకు పెట్టగా 45 వోట్లు అనుకూలముగాను, 48 ఓట్లు ప్రతికూలముగాను వచ్చి అంగీకరింపబడెను.

సవరణ చేయబడినట్లుగా క్లాజును ఓటుకు పెట్టగా 55 ఓట్లు అనుకూలముగాను 28 వోట్లు ప్రతికూలముగానువచ్చి అంగీకరింపబడెను. చట్టములోని యితర క్లాజులు కేపటికి నిలిపి వేయబడెను.

ఆవి వాహితలకు కన్యలవిషయమున సమాధాన వయస్సు 16 సంవత్సరములుండవలెనని చందాగారు తెచ్చినతీర్మాన మంగీకరింపబడెను. 65 గురు అనుకూలముగాను 22 రు ప్రతికూలముగాను ఓట్టిచ్చిరి. సభ అంతటితో జేరెను. (ఆ. (పె.)

అసిస్టెంటు ఇంజనీరు వివయ మాలో వివయమునందు దాక్తురు యం. విజయరావులుగా రుపపాదించిరి. ఈవివయములందు ఆసహ్యమును జాతిమతవివయము వచ్చెనుగాన ప్రస్తుత మిచ్చు ఆపివేయవలెనని చెప్పిరి.

ఒకసారి అంగీకరించిన తీర్మానమును కాదనుట సబబా యని కొందరు సభ్యులు ప్రశ్నించిరి.

చక్కరయ్యచెట్టిగారు:—అట్లు గాదు.

డాక్టరు విజయరావులు:—తీర్మానముమీద వెనుక తేమియును జోవులలేదు. మరివివయము వచ్చినది. బడ్జెటు చర్చ యింతటను యిదియందును. కావున ప్రస్తుత మివయ మావుల యిచ్చము.

అభ్యుక్తుడు:—నేను మీచేతులలో నున్నాను. మీపని మీరే చూచుకొనుడు. ఈవివయమై యింకొకసారి చర్చించద లందునెడల ఆవిధముగ తీర్మానము నుపపాదించుడు.

యస్. ఆరుమైసాదన్ పిల్లేగారు:—అట్లు యివ మ్యాటి అలెవన్న అసిస్టెంటు ఇంజనీరుందరకు నీయవలెను.

అభ్యుక్తులు విజయరావులుగారి ఉపపాదనము చదివి పోటుకుపెట్టగా అంగీకరింపబడెను.

మాడ్డిగారి వివయము పరమార్థమైన తరువాత చాముగ్గు రాఫీసర్ మాట ఆలోచించెదకాయని ఆర్ మదనగో పాలనాయకుగా రడిగిరి.

అభ్యుక్తుడు:—అవును.

అభ్యుక్తుడు జదివిన తీర్మానము డాక్టరుగా రుపపాదించి నది ఒకటేకాని ఆర్. మదనగోపాల నాయకు గారనిరి.

అభ్యుక్తుడు:—నేను చదివి ఓటుకుపెట్టి అంగీకరింప బడిన దాతీర్మానమే. దానిని మరల చర్చింపజాలను.

పన్నులు, ఆర్థికము, నర్సుస్టాండింగ్ కమిటీలు ద్రెయి వేజ్ సిబ్బంది జీతములను 86-8.50- 50-8.75 చొ॥ యింద చలెనని నూచించిరి. క్రిందటి సభలో నూరువరకు పెంచబడెను.

జాయింటు కాన్ఫరెన్సు నూచించినటుల జీతము లుంక చలెనని టి. నుందరరావు నాయకుగారు నూచించిరి.

భక్తవల్లననాయకుగారు యీజీతములు నూరువర కిచ్చు నటుల జేయవలెననియు అందువలన బడ్జెటుకు భంగము రాదని యు చెప్పిరి.

టి. నుందరరావుగారి ఉపపాదన మంగీకరింపబడెను.

డాక్టరు యం. విజయరావులు గారు వర్క్యూకాఖతో క్రింది యుద్వ్యగులకు తగినవారి జీతములను జాయింటు కాన్ఫ రెన్సు సలహాల ప్రకారము యీయవలె నని ప్రతిపాదించగా అంగీకరింపబడెను.

పల్లనరం కాన్ఫరెన్సు నూపరింపెండెంబుకు 250 రూ॥ ల జీతమును 80 రూ॥ ల మోటారుకారు అలెవన్న నీయవలె నని జాయింటు కాన్ఫరెన్సు సలహా నిచ్చెను.

భక్తవల్లననాయకుగారు మోటారు అలెవన్న నీయ చక్కర లేదనియు పనియొప్పుడును కాన్ఫరెన్సే యందుననియు నెలకు రెండు మాడుసార్లు మద్రాసుకువచ్చిన రైలులో రావ యువనియు ఉపపాదించిరి.

శ్రీరాములనాయకుగారు బలపరచిరి.

ఉపపాదనమును పోటుకుపెట్టగా వోడిపోయెను.

వెరియమెట్టు మెటబండిపోలోని నూపర్వైజర్లకు 125- ౫.175 చొ॥ జీత మిచ్చుట కంగీకరింపబడెను.

పీబిల్సుపార్కులోనున్న ప్లాన్, డోజీకాపలా మనిషికి 40 రూ॥ల జీతము నిచ్చుటకు జాయింటు కాన్ఫరెన్సు సలహా నీయగా, కాన్ఫరెన్సునూరు నీటిపైయై పరిగాజేయలేనపుడు యీదండుగ చేసిన ఆశుంకము వసలే బడ్జెటులో లొంగింక చలెనని భక్తవల్లననాయకుగా రుపపాదించిరి.

డాక్టరు మల్లయ్యగారు దీనిని మూసివేసి నీచివద్ద నొకటి పెట్టవచ్చునని నూచించిరి.

తుద కీఆంకమును బడ్జెటులోనుండి లొంగింకుట కంగీ కరింపబడెను.

చిల్లింగుడను పార్కులో ఒకతోటనూరిని యిద్దరు కూలీ లను మాత్ర ముంకుట కంగీకరింపబడెను.

భక్తవల్లననాయకుగారు కమిషనరు జీతమును 2500 నుండి 2000 కు తగ్గింపవలెనని ఉపపాదించగా నది ప్రభుత్వమువారిచే నిర్ణయింపబడెననియు అట్లుపపాదించుట క్రమము గాదనియు తోసివేసిరి.

కాన్ఫరెన్సు మ్యానేజరుగారికి 250-10-400 రూ॥ల యలచొ॥ జీతము నీయవలెనని వ్యాసాశావుగా రుపపాదించ గా అంగీకరింపబడెను. ఇప్పుడున్న మ్యానేజరుకు మీటింగుల కు జోను అలెవన్న 50 రూ॥లయలును జీతము 300 తో ప్రా చంభించుటకునూడ అంగీకరింపబడెను.

జాయింటు కాన్ఫరెన్సువారు స్టాఫ్ త ని ఫీ దా రు ను 200-25-800 జీతము మీద నియమింపవలెనని నూచించిరి.

ఆది సభ్యులచే అంగీకరింపబడెను. కాని అఉద్వ్యగము ప్రభు త్వసేవలో నున్నవారికిగాక కాన్ఫరెన్సు ఉద్వ్యగులకే యీ యవలెనను ఉపపాదన మోడిపోయెను. ఆ పనికేని యావకము జేయుటకమిషనరు చేతులలోనే యుండుట కంగీకరింప బడెను.

సెక్షను మ్యానేజర్లకు 30 యేండ్ల సర్వీసైన పిదప 120 రూ॥ల జీత మియవలెననియు, లై సెన్సుస్టాఫ్ నూపరింపెం డెంబుకు 300-10-400 జీతమును 50రూ॥ల అలెవన్న నిచ్చుటకు నంగీకరింపబడెను. ఎస్టాబ్లిష్మెంటు జేసిన ౪౪౪౪౪౪౪౪౪౪౪౪ 1925 ఏప్రిలునుండియు ఆదరణలో బెట్టుట కంగీకరింప బడెను.

అంతట (4-50) సభవారు అభ్యుక్తునిచే యేర్పాటు జేయబడిన విందారగించుటకు జోయి మరల 5-15 కు సమా జేశమెరి.

ఆ స్తివృత్తిపన్నుల తగ్గించుట

అంతట 1925-26 బడ్జెటు అంచనాలు చర్చకు దీసికొన బడెను.

ముందు ఆదాయము విచారణకు వచ్చెను. అభ్యుక్తుడు నిలవ 21,75,870 రూ॥లను బడ్జెటులో జేర్చవలెనని ప్రతి పాదించ అంగీకరింపబడెను.

మ్యునిసిపలపన్నులు రేట్లుక్రింద ఆ స్తి పన్నును నూటికి 17 చొ॥ విధింపవలెనని వ్యాసారావుగారు ప్రతిపాదించగా చ ర్చతేకుండనే అంగీకరింపబడెను.

వృత్తిపన్ను కనీసపురేటుకన్న యెక్కువ నూటికి 25 చొ॥ విధింపబడుచుండెనని కే. వ్యాసారావుగారు జెప్పిరి. దానిని కనీసపురేటు ప్రకారమే విధింపవలెనని ఆయన ఉప పాదించెను. ఇట్లుంగీకరించినయెడల రెవిన్యూలో నష్టమెంత యుండునని ఆయన అడిగెను.

జోగుగారు:—పునరు 1 లక్ష.

సామివెంకటాచలం చెట్టిగారు వృత్తిపన్నును తగ్గించుట అవసరమనియు, దెబ్బబిగిలియున్నపుడు లోటునయమున పొచ్చించిన తన్నులను తగ్గించుట విధియనియు జెప్పిరి.

జోగుగారు:—ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచు జీతము లెక్కువజే యుబడెననియు దీనితో లక్షరూపాయలు నష్టమవచ్చుననియు వ్యయమును తగ్గించియో ఆదాయము పొచ్చించియో చేయవ న్న సరియైన బడ్జెటు కుదురదనియు జెప్పిరి.

వ్యాసారావుగారి తీర్మానము పోటుకు పెట్ట అంగీకరింప బడెను.

ఆదాయమునం దితర యంకములు చర్చ లేకుండనే అంగీ కరింపబడెను.

అంతట వ్యయంకములు దీసికొనబడెను. ముందు పబ్లిక్ వర్క్సువచ్చెను.

బాట్టిలవునులో కృష్ణప్పనాయకు టాంకువద్ద పంపిం గుద్దెవను నిర్మించుటకు 10 వేలు ప్రత్యేకింపవలెనని వెంకటసు బ్రహ్మయ్యచెట్టిగా రుపపాదించిరి.

డా॥ నరేశ్వరగారు బలపరచిరి.

ఈసమయమున టి. యస్. రామస్వామి అయ్యగారు లేచి ముందు ఆదాయము వివయము దీసికొనుట తప్పనిచెప్పిరి.

కే. వ్యాసారావుగారు పార్లమెంటుల తల్లియగు (బిటి ఘపార్లమెంటులోనే ముందు ఆదాయ మంగీకరింపబడుననియు దానినిబట్టి ఖర్చుండుననియు జెప్పిరి.

అభ్యుక్తులు ముందు ఆదాయముమాట దీసికొనవలెనని చట్టమునందుండుటచేత అట్లు అంగీకరించితిమని చెప్పిరి.

ఓ. త. చెట్టిగారు:—ఆటాంకు దేవాలయం ఆస్తియా లేక ప్రైవేటు ఆస్తియా?

అభ్యుక్తుడు:—దేవాలయము ఆస్తి.

చెట్టిగారు:—ఆటాంకును శుద్ధముచేయుట దేవాలయా ధికారుల ధర్మము. దీనిపై పోటుజేయుటలో చిక్కుగలదు.

కే. వ్యాసారావుగారు:—ఆపంపింగుద్దెవను యెందుకు? సుబ్రహ్మణ్యం చెట్టిగారు:—టాంకును మంచినీటిలో నుండుటకు,

వ్యాసారావుగారు:—ఆటాంకును రేటుపేయర్ల ఖర్చు తో బాగుచేయవలెను. అక్కడచేస్తే ట్రిప్లికేను కోనేరు గూడ బాగుచేయించువలెనని మాడివిజనువాళ్లు చెప్పిలాడెదరు.

డాక్టరునరేశ్వరయ్యగారు:—ఆకోనేటిసిటిని ఉపయో గించెదము.

వెంకట సుబ్రహ్మణ్యం చెట్టిగారి ఉపపాదన మంగీకరిం పబడెను.

రా॥ బి. టి. వరదరాజులు నాయకుగారి ప్రతిపాదన ముపై నీరుల కోకభవనమును నిర్మించుటకు 50 వేలు ప్రత్యే కింపబడెను.

కృష్ణంపేట శృకానధూమిలో నొకగోడను గట్టుటకు ౫ వేలు ప్రత్యేకింపబడెను.

నీరు వృధగాకుండ జూచు సిబ్బంది లొంగింపబడుట మీటరుపద్ధతినిబట్టి నీరు వృధగాకుండ జూచుటకు 1 లక్ష 50 వేలును నీటిపైపద్ధతి నభివృద్ధి జేయుటకు 20 వేలును పబ్లిక్వర్క్సు వ్యయములో నిర్ణయింపబడెను.

కాని డాక్టరు మల్లయ్యగారు యీ సిబ్బందియందుల వలన యేమాత్రము లాభము లేదనిచెప్పి, నీరువృధాయగుట అనేక కారణములవల్ల నగుచున్నదనియు భూమిలోని గొట్టములు చెడి పోయినీరు పారిపోవునపుడు యెంతసేపటిదాకానో కనుగొన లేకపోయినీయు యీ 1 లక్ష 50 వేలను అందుకు గాక నీటిపైపై నభివృద్ధి జేయుటకు 20 వేల తో

బాటుజేర్చిన బాగుండుననియు జెప్పిరి.

జోగుగారు యీసిబ్బందియందు టవసరమనిరి.

కే. వ్యాసారావు గారు సిబ్బందిలేనిదే యొక్కడ బా క్కవద్దతో తెలుసుకొనుట యెల్లనిరి. హమీదుఖాను గారు నీటిపైపై పద్ధతి నభివృద్ధి జేయవలెననిరి.

డాక్టరు నరేశ్వరయ్యగారు కొద్దిమాత్ర మిసిబ్బం ది నుంచవలెననిరి.

డాక్టరు మల్లయ్యగారి ఉపపాదనమే అంగీకరింపబడెను.

అంతట సభవారీక్రిందిఖర్చు నంగీకరించిరి: 5 వేలలు ఆంబ్యులెన్సుకారుకు, 600 స్త్రీల పంఘమునకును, పశుసంరక్షణకు 2500 మొత్తముగను, హానిము ది స్పెన్సర్లకి పం॥ముకు 800 రూ॥లను అంజానూసి మెహ్రానీకి 1500 ను, పెరంబూరులోను, ఎగ్నూరులోను శిశురక్షణపంఘముల ప్రారంభించుటకు 6 వేలను, అన్నదాన సమాజమునకు 600 లును, సరస్వతి పంఘమునకు 800 లును, మహమ్మదీయ అనాధశిశులయ మునకు 600 లును, ట్రిప్లికేను కోనేటిని శుభ్రముజేయుటకు 1000 లును మెలూపూరు చిత్రకం, తిరువల్లేశ్వరకాపేట కోనేరు శుభ్రముజేయుటకు 300 లు నీయవంగీకరింపబడెను.

వ్యయంకములు మిగిలినవి చర్చలేకుండనే అంగీకరింప బడెను.

తుదకభ్యుక్తుడు బడ్జెటు నంగీకరింపవలెనని ఉపపాదించ అట్లే చేయబడెను.

అప్పుడు 7-20 గంటలైన పిదప సభ ఆత్మవల జేయబడెను;

నోటీసు

కావలి డిస్ట్రిక్టు మునసబుకోర్టులో

అసలు నెం 845/1924 రు

వాదులు:—1. రేబాల సుబ్బారెడ్డి, 2. రేబాల హరిశ్చం (దారెడ్డి. పంటకావులు ధోస్థిరి. సోకా నార్లు మోతూరు తాలూకా కోవ్వూరు.

ప్రతివాది:—కొండ్రాజు బసవయ్య, తండ్రిపేరు సుబ్బయ్య గ్రామ్యధిభూషితి, సోకా పెళ్లకూరుతాలూకా గూడూరు.

ఈ నెంబరువాద్లు ప్రతివాదివయన తెల్లపాడుగ్రామం లోని గవర్నమెంటువారి టయిలరీడీడుప్రకారం సర్వీ 1-5 ర్లు య 6.98 ట్లు ఇనాంధూములుస్వాధీనంనున్నా స్స 1888 ఫస లికి రావలసిన ఫలవస్తుకు కావలి డిస్ట్రిక్టుమునసబుకోర్టులో దావాతెచ్చినందుకు సదరుదావాలో ప్రతివాదికి రెండుమాడు ధపాల నోటీసులు పంపింపవట్టికి జారీకాకుండా తప్పించుకుంటూ వున్నాడు. అఖరున తిరుగా నోటీసునియెత్తం 81.8-1925 తేదికి వాయిదా వేయజడివున్నది. అనాటికి యెదయినా ఆక్షేపణ వున్నయెడల కావలి డిస్ట్రిక్టుమునసబుకోర్టుకు ఆదినం పగలు 10 గంటలకు హాజరుఅయి తెల్పుకొనవలసినది. లేనియెడల యక స్సార్టిడీక్రీ పొందబడునని ఇందుమూలకముగా ప్రచురపరచడ మయినది.

కావలి } (నం) ఆమంచర్ల ఆదివారాయణరావు, 23-2-25 } (వాదుల పేరేలు

ఇండియా గవర్నమెంటు బిల్లులు

1924 సంవత్సరము సెప్టెంబరు నెల 28 వ తేదీన ఈ క్రిందివిలుల బిల్లులు ప్రవేశపెట్టబడినవి:—
1924 వ సంవత్సరపు నె 33 రు.

ఉద్దేశములయొక్కయు కారణములయొక్కయు నివరణము

(1872 వ సంవత్సరపు 8 వదియగు) 1872 వ సంవత్సరపు ప్రత్యేకపు వివాహములను గురించిన అక్షతాలాకు నిబంధనల ననుసరించి వివాహము ఏర్పాటుచేసికొనుటకు అర్హతను కలిగియుండుటకై ఆయాప్రతిభిన్నములయొక్క పాటు) ప్రతిభిన్నములను అతినిక లేదా అమెరు 21 వ సంవత్సరముల వల్లియందని యెడల, అవివాహమునకు అతినియొక్క లేదా ఆమెయొక్క తండ్రియొక్కగాని గార్డయను యొక్కగాని సమ్మతిని పొందవలెనని, నిబంధించుచున్నది. ఈయాప్రతిభిన్నములను నపుడు (1875 వ సంవత్సరపు 9 వ దను) 1875 వ సంవత్సరపు ఇండియాదేశపు యొక్కవయసును గురించినకానను జారీకాబడియుండలేదు. ఈర్థు అఫ్ జస్టిస్ వారిచే గార్డయను నియమించబడన సంకతులలో తప్పు, ఈయాప్రతిభిన్నములకు ఒకమని పికి 18 వ యేడు పూర్తికాగానే మైసూరిలో ముగిసిపోవుచున్నది. ఇంగ్లీషు వారిలో మైసూరిలో వయసు 21 యేడు పూర్తియగువరకు వ్యాపించియుండును. ఆవయసు 1872 వ సంవత్సరపు ప్రత్యేకపు వివాహములను గురించిన అక్షతాలా మైసూరిలోనుగ అంగీకరింపబడినది. గనుక ఈయాప్రతిభిన్నములను ఒకమనిపికి 18 వ యేడు పూర్తియయి 21 వ యేడు కాక పూర్వము, తనసమ్మతిని యిచ్చుటకు తండ్రి జీవించియుండనియెడల లేదా హాజరు లేకుండునెడల, అతడు వివాహముచేసుకొనుటకే పీలులేదు. తనగార్డయనుసమ్మతిని పొందుటకున్న పీలులేదు. ఎందుచేతననగా, యొక్కవయసు పొందినమొదట అతనికి గార్డయను ఉండజాలదు. మరన్ని అతినిసమ్మతిని పొందుట కొరకు ఒక గార్డయనును నియమించుకొని ప్రత్యేకపు వివాహములనుగురించిన అక్షతాలాకు సెక్షను 2 (3)లోని నిబంధనల ప్రకారము జరిగించుటకు పీలులేదు. ఎందుకనగా (1890 వ సంవత్సరపు 8 వ దను) 1890 వ సంవత్సరపు గార్డయనులను గురించిన ట్టిన్సి, వార్డ్లను గురించినట్టిన్సి అక్ష 1875 వ సంవత్సరపు ఇండియాదేశపు యొక్కవయసునుగురించిన కాననుయొక్క కాత్వర్యములకారము మైసూరుగా నుండే మనుష్యులకు మాత్రమే వర్తించుచున్నది. (ఆయాప్రతిభిన్నము 4 వ సెక్షను, 1 వ ఖండాలు చూడుము. 1872 వ సంవత్సరపు ప్రత్యేకపు వివాహములను గురించిన అక్షయొక్క సెక్షను 2 (3)ను ఇండియాదేశపు యొక్కవయసును గురించిన కాననుయొక్కతాలాకు నిబంధనల కనుగుణముగ జేయుటకు సదగుఅక్షను సవరించబడినది చాలాకాలముగ ఆవసరము యుండెనుట యిందువలన సప్రమగుచున్నది. ఎందుకనగా ఇంగ్లీషుచట్టమునకు భిన్నముగా ఈదేశములో యొక్కవయసును కాననుయొక్కతాలాకు నిర్దేశించి యున్నందున ఇంగ్లీషుచట్టమును అనుసరించిన ఆ సెక్షనుకు సవరించబడవలసియుండెను. 1923 వ సంవత్సరపు 80 వ అక్షవే ప్రత్యేకపు వివాహములను గురించిన అక్షతాలాకు నిబంధనలు యిటీవల విస్తరింపజేయబడినందున, చట్టమునందు యీ వ్యత్యాస ముండుటచేత 1872 వ సంవత్సరపు మధ్యవయస్కుల మనుష్యులు దాని తాలాకు నిబంధనల నుయోగించుకొనుటకు పీలులేదని తెలుపుకొనబడినది. ఈ వ్యత్యాసమును చక్కబెట్టుటయే యీ బిల్లుయొక్క ఉద్దేశము.

1924 వ సం॥ ఏప్రిల్ నెల 24 వ తేదీ.

హెచ్. ఎస్. గవర్న.

1925 వ సంవత్సరపు ఫిబ్రవరి నెల 11 వ తేదీన, లెజిస్లేటివు అసెంబ్లీలో ఈక్రిందివిలుల ప్రవేశపెట్టబడినవి.

1925 వ సంవత్సరపు 17 వ సంబరు

కోర్టులయొడల తిరస్కార సేములను శిక్షించుటయందు కొన్ని కోర్టులకుగల అధికారములను నిర్వచించి, మితమయటకు శిక్షణకొల్ప

ఉద్దేశములయొక్కయు కారణములయొక్కయు నివరణము

తెలుగు పేటెంటుకు సాపేక్షపడిన అయాప్రతిభిన్నము అఫ్ జాడికేషన్ల ఉన్నతమైన రికార్డు కోర్టులు. అట్లయినవలన తమ స్వంతస్వవహారములను తిరస్కరించునంతటిపనివలయుమై జరుపబడినట్లు చెప్పబడిన యాపనులు ఇండియాదేశపు కోర్టులను

తి ననుసరించి నేరములగునో కాదో అనువిషయముతో నిమిత్తములేకుండ కోర్టులయొడల తిరస్కార సేములను పట్టి కమిషన్లు చేయుటకు వారికి అధికారము కలదు. కాని, వారికి లోబడియుండు కోర్టులలోని వ్యవహారముల విషయమై జరుపబడిన అట్టి తిరస్కారములను శిక్షించుటకు వారికి గల అధికారము విషయమై అయాప్రతిభిన్నములను భిన్నాభిప్రాయములను ఇచ్చియున్నారు. వెంకటరావు (21, మదరాసు లా జర్నలు, 882), కేసునందు మదరాసు హైకోర్టు వారును, రాజవక్రవర్తి, పి. జి. మల్గాల్మూది తెచ్చున వ్యవస్థయలో (24, బొంబాయి లా రిపోర్టరు, 16) బొంబాయి హైకోర్టు వారును, అట్టి తిరస్కార సేములనుండి వారికి లోబడిన కోర్టులను సంరక్షించుటకు వారికి అధికారము కన్దని అభిప్రాయపడిరి. అయితే కలకత్తా హైకోర్టువారు, రాజవక్రవర్తి గిరింద్ర మోహన్ దాసు వగయిరాలమీదను (17, కలకత్తా పిక్సీ నోట్సు 1284) తీగర్ రిమోంబ్రంసరు మోతీలాల్ ఘోష్ మీదను (ఇ. ల. రి. 4, కలకత్తా 178) తెచ్చినవ్యాజ్యములలో నేరవిధముగా అభిప్రాయపడిరి. (కేసును) పట్టి కమిషన్లు చేయుటకు గల అధికారము ఉన్నదని అభిప్రాయపడిన సందర్భములలో, కోర్టులవారి అధికారములకు ఇంగ్లండులోని ఉన్నత రికార్డు కోర్టులవారి అధికారములకువలె మితి వీర్వలపబడి యుండలేదు. మధ్య పరిగణాలు, ఔడ్డు, సిండ్-పిటి జ్యూడిషియల్ కమిషనర్ల కోర్టులకు వారి స్వంత వ్యవహారములయొక్క లేదా వారికి లోబడియుండు కోర్టుల వ్యవహారములయొక్క తిరస్కారము విషయములు ఈ సాధారణాధికారములు ఉన్నవో లేవో అను విషయము తీర్మానించబడలేదు ఇంగ్లండులో కోర్టులయొడల తిరస్కారమునకుగాన (కేసును) పట్టి కమిషన్లు చేయుటకు ఉన్నత రికార్డు కోర్టులవారికి గల అధికారములతోగూడ కోర్టులయొడల తిరస్కారములు కామనులలో నేరము మోపదగిన దుర్మతలకుడ అగుచున్నవి. ఇకపిందూదేశములో నన్ననో, ఇంగ్లండులో కోర్టులయొడల తిరస్కార సేములకు శిక్షించబడదగియుండు కొన్ని కార్యములను నిర్ణీతమైన నేరములకు ఇండియాదేశపు కోర్టులను చేయుచున్నను, దానియందు, జ్యూడిషియల్ అఫీసర్లయొడల జరుపబడని వారి అధికారతిరస్కారమునకు శిక్ష సాధారణముగా నిబంధించబడి యుండలేదు.

2. వైస సంక్షేపముగా చెప్పబడినట్లుండు పిందూదేశములోని చట్టముయొక్క ఫిటి చాలకాలమునుండి సంతృప్తికరముగా లేదని భావించబడుచుండెను. 1914 వ సంవత్సరములో ఇండియాదేశపు కానసభలో ఒక బిల్లు ప్రవేశపెట్టబడినది. దానినిబట్టి ఇండియాదేశపు కోర్టులను ననుసరించి నేరములుగా శిక్షించదగిన కోర్టులయొడల తిరస్కార సేముల తరగతులు ఎక్కువచేయబడి యుండెడివి. అయితే యొధము జరుగుచుండిన కారణముచేత ఆ బిల్లు కొనసాగింపబడలేదు. ప్రస్తుతిపు బిల్లు వేరే విధముగా చట్టమును ప్రసిద్ధపరచి, సవరించుటకు ఉద్దేశించుచున్నది. విచారణచేసిన తరువాత మాజీస్ట్రేట్లచే కోర్టులయొడల తిరస్కార సేములుగా శిక్షించబడదగిన కేసుల తరగతులను వృద్ధిపరుచుటకు బదులుగా పిందూదేశపు కోర్టులలో ఇంతకు పూర్వము ఏర్పాటుచేయబడియుండిన తిరస్కారములనుండి, సబార్డినేటు కోర్టులకు రక్షించునధికారమును హైకోర్టులకే ఈబిల్లుమితవలచుచున్నది హైకోర్టుల అఫ్ జ్యూడికేచర్లకు లోబడిన కోర్టులను అట్టి తిరస్కార సేములనుండి రక్షించు విషయములో, అకోర్టులకుగల అధికారములనుగురించిన సంశయములు యేవైనయెడల, వాటిని యీబిల్లు తీర్చుచున్నది. మధ్యపరిగణాలు, ఔడ్డు, సిండుయొక్క జ్యూడిషియల్ కమిషనర్ల కోర్టుల వారి స్వంతవ్యవహారముల విషయములో గారి వారికి లోబడియుండు కోర్టుల వ్యవహారముల విషయములో గాని జరుపబడిన తిరస్కార సేములను శిక్షించుటకు అనే అధికారములను కలిగియుండునని ఇది విశదముగా తెలుపును. హైకోర్టుల అఫ్ జ్యూడికేచర్లవారికి ప్రస్తుతముగల మితరచట్టానికి అధికారమునకు బదులు, కోర్టులయొడల తిరస్కార సేములయొక్క స్వభావమును, విధింపదగిన శిక్షయొక్క పరిమితిని అది నిర్వచించును. అఖరుగా, అట్టి సేములతో వ్యవహరించుటకు హైకోర్టులకు స్వతఃగా గల అధికారములకు అది అలంకము కలిగించుచున్నది.

ఎ. పి. మడ్డిమాన్,

1925 వ సం॥ ఫిబ్రవరి 1 వ తేదీ.

మంత్రిల వేతన నిరాకరణము

వంగరాష్ట్ర కానసభ చర్యపై ప్రతికాభిప్రాయములు

కలకత్తా, మార్చి 24.—“మధ్యపరిగణాలపైనే, వంగరాష్ట్రముగూడ, సంస్కరణములకు పూర్వముండినట్లులే వెనుకబడియుంటున్నది. సభవారి సమ్మతి ప్రకాభిప్రాయమును వ్యక్తీకరించుచున్నదనియున్నాము. నిరంకుశ ప్రభుత్వమునే యామోదించిరి. నిష్పక్షపాతియగు ప్రతివాడను, రాష్ట్రము ప్రాతినిధ్యసంఘం ననుభవించుటకు తగదని నిశ్చయంపకతప్పదు.” స్టేట్సుమను.

“దేనికొకట నిరుటి వత్సరముంచుచాలకాలము పనిచేసినో. దేనికొకట విప్లవమును ప్రచారము గావించెనో. దేని నుద్ధరించుటకు సంస్కరణవిచారణసంఘము నెదుట సాధ్యమిచ్చెనో, యట్టిద్యుండ్యప్రభుత్వము నాశజులార్హముగాక స్వహస్తములతో నిశ్చయముగాజంపిరి.” ఇంగ్లీషుమను.

ద్యుండ్యపరిపాలనము సాగుట, లేక యగుటయను ప్రశ్న నిర్ణయించబడినది. ఇక నిర్ణయించబడవలసిన ప్రశ్న నిరంకుశ ప్రభుత్వముండుట లేక నిజమగు వాద్యత గలగుటయనునది. ద్యుండ్యపాలనా నిర్మాణమునన్నిసకైయే, బలమును సంగ్రహించి, యవతీకాలముననే నిరంకుశమునుగూడ యగగద్రోక్కి, ప్రజావాద్యతను బురికొల్పగలడు. నిర్మాణసమయమున వచ్చును. అప్పుడు మానానభూతి మాత్రసంపూర్ణముగ గలగును. అట్టిసమయము వచ్చుననునది, మధ్యపరిగణాలును, వంగరాష్ట్రమును, హాస్యాస్పదమును, దాంభికమునగు ద్యుండ్యప్రభుత్వము. బారినుండి తప్పిపోయినవని మాత్రము జెప్పగలము.

“పార్లమెంట్”

నిన్నటి కానసభవారి నిర్ణయ మసహాయోద్యమముయొక్క నూచనముయియున్నది. మేముందుల కానందింతుము. ఎలవ 1921 లోనున్న యపూర్వభావము నశించెనని, నిరంకుశలకానందముగొల్పుచున్న యాశయమున, వారికిగ గాకపోయిన. నింకొకరికి వైకను బ్రతికేయున్నదని జ్యోతికమగుచున్నది. ద్యుండ్యపాలనానిర్మాణముతో హాస్యవిధాన మంతరించినది. దానివలన సెట్టిపట్టమును లేదు. “అమృతబహు పత్రిక”

(ఆ. ప్రె.)

పన్ను విచారణసంఘము

పిలాంగు సాక్ష్యము

పిలాంగు, మార్చి 28:—డాక్టరు హైదరు, బర్దవాను మహారాజుగారు లేకయే పన్ను విచారణసంఘము నేను విచారణ గావించెను. హెచ్. సి. హార్నిసుగారు అన్నాము లోయ కమిషనరు రిజిస్ట్రేషనుకాళి అక్రింగు యిస్తుపెక్కురు జనరలు సి. కే మెన్సు గారు సాక్ష్య మిచ్చిరి. పారసత్వముల కర్డులగుటకు ప్రతిమునుజానివైనను పన్ను విధింపవలయునని మొదటిసాక్షి జెల్వెను. కాని దేశమును కేతువుల నుండి రక్షించు బాధ్యత ఎల్లరివైనను సహనముగ నుండవలయునని సాక్షి నుడివెను. సెటిలుమెంటును పన్ను నియమమును స్థానిక ప్రభుత్వాధీనము చేయుటకు హాస్యగా రంగీకరించుట లేదు. ఆదాయపు పన్నును ప్రస్తుతము వృద్ధి గావించవలదని గిమ్మసుగారు చెలిపిరి. న్యాయపరిపాలనకాళి వ్యయమునకంటె అధికముగ, కోర్టుఫీలు హెచ్చు కాగుడదగిరి. 28 వ తేదీన పన్ను విచారణసంఘము కలకత్తాకు తిరిగివచ్చి ఏప్రియలు 28 వ తేదీన బయలుదేరి రంగూనుకు బోవును. (ఆ. ప్రె.)

పిలాంగు, మార్చి 24:— పన్ను విచారణసంఘము వారిచే యిద్దరు సాక్షులు నేడు విచారణ చేయబడిరి. తలపన్ను వసూలు చేయుట ముంచిగాదని మర్ఖాలోయ కమిషనరుగ జె, యి. వెబ్బరుగారు చెలిపిరి. పిల్లెలు కచ్చారలందు చాకిదారి పన్ను డెడ ప్రజలు విముఖులైయున్నారు. య 2000 లు మించిన భూవసతిపై వచ్చు ఆదాయముపై పన్ను విధించవలయునని సాక్షి జెల్వెను. లక్ష్మీపురం డిప్యూటీ కమిషనరైన ఎ. ఫిలిప్సును గారు ఆదాయపు పన్నును హెచ్చించుటకు అయిష్టముగ నున్నారు. వ్యవసాయముపై నచ్చురావడిపై పన్ను వసూలు చేయుటకు సాక్షి అంగీకరించుటలేదు. ఉప్పు లాండు రివిన్యూలపై పన్ను హెచ్చుచేయవలసినదని ఫిలిప్సునుగారు నూచించిరి. (ఆ. ప్రె.)

లోకలు బోధలు - నామినేషనులు

ఇప్పుటి ప్రజాభిప్రాయము బట్టి నామినేషన్లు పూర్తిగా తగ్గించి అన్ని స్థానములు ఎన్నికలగా యివ్వవలెనని కొందరి అభిప్రాయము. ఈ అభిప్రాయము మంచిదైనను, యీ దేశము యొక్క సుతరస్థాయిలనుబట్టి అన్ని జాతులవారిలో నుండి పరిశుద్ధ ప్రతినిధులు ఉండరనిన్ని అందులన్ని నమ్మజాతులకును చెనుకబడినజాతులకును ప్రతినిధులందరనిన్ని ఆంధ్రుల నామినేషనులభవముకు భంగము కలుగకుండ ఉంచుటగాను కొన్ని నియామక స్థానములు ఉండక తప్పవని గవర్నరు మెంటువారు నిశ్చయించి క్రొత్తస్థానిక పరిపాలనా చట్టములో 1 వంతు పై జెప్పిన నిమ్మజాతుల వగైరాలకు నామినేషన్ల కొరకై (తల్వే కించి యుంచినారు. కాని గవర్నరు మెంటువారి అభిప్రాయము ఎంత మట్టుకు నెఱవేరినదో ఈ నామినేషన్లు చివరకు ఏవిధముగా తీరిగివించుచున్నవో ప్రభుత్వమునకును, పాతక మహా కరుణలకును విశదపరచుట నావిధి అని నమ్మి, కొన్ని సంగతులు మనవి జేయుచున్నాను.

నాయెరిగిన మట్టుకు ఈనామినేషన్లు స్థానములు నిమ్మ జాతుల వగైరాలకు యివ్వకుండ, ఎన్నికలకు నచ్చుచుండెడు అధికజాతుకు ఈస్థానములు గూడ లభింపజేయు చుండుట చాల విచారకరము. ఇందులకు నిదర్శనపూర్వకము హావిచేయుచున్నాను. రాజమండ్రి తాలూకాయొక్క నామినేషన్లు గమనింపుడు. ఆబోర్డుకు నిర్ణయ స్థానములు 24. అందులో ఎన్నిక స్థానములు 18. నామినేషన్లు స్థానములు 18. ఎన్నిక స్థానములలోను బ్రాహ్మణులు మూడు, క్షత్రియులు 16. కాపులు 11, కమ్మవారు 1, మొత్తము 18 ఈ వర్గములవారు ఎన్నికలలో నచ్చి యుండగా నిమ్మజాతుల వగయిరాకొరకు ప్రత్యేకించబడిన 6 స్థానములలోను కాపులు లేక వాయిల్లు 3, బ్రాహ్మణులు 1, మహమ్మదీయులు 1, ఆదివాండ్రులు 1, దేవాంగులు 1 గలరు.

1 బ్రాహ్మణ ప్రతినిధి ఈ జాతివారు ఎన్నిక స్థానములు 8 సంపాదించియుండగా తిరిగి ఆ బ్రాహ్మణజాతివారైన మ.రా.రా.శ్రీ. ముడిచి నీతారామాచార్యులుగారిని ఏల నియమించిరి? మీరు ఈతాలూకా బోర్డులో రమారమి 8 సంవత్సరములనుండి నామినేషన్ మొబరుగా నుడుగుగారు (రాజమండ్రి) 2 మహారాజశ్రీ కందుల లక్ష్మీపతి నాయుడుగారు (రాజమండ్రి) ను నామినేషన్ మొబరుగా నియమించిరి. ఇందులో మొదటివారగు మ.రా.రా.శ్రీ మోతే రంగయ్య నాయుడుగారు ఈబోర్డులోను రమారమి 8 సంవత్సరములనుండియు, శ్రీ సుత కంగుల లక్ష్మీపతి నాయుడుగారు సమారు 5 సంవత్సరముల నుండియు నామినేషన్ మొబరుగా నున్నారు. ప్రభుత్వమువారికి మైనన్న బ్రాహ్మణ, బ్రాహ్మణే తరుతే, నిమ్మజాతులవగైరాల ప్రతినిధులని తోచినదా?

మించిరి? మీరు ఈతాలూకా బోర్డులో రమారమి 8 సంవత్సరములనుండి నామినేషన్ మొబరుగా నున్నారు.

(2) కాపులు లేక నాయుల్ల ప్రతినిధులు ఇద్దరు

ఈ జాతివారు ఎన్నిక స్థానములు 11 ఆక్రమించియుండగా ఆజాతివారైన 1 మహారాజశ్రీ మోతే రంగయ్య నాయుడుగారు (రాజమండ్రి) 2 మహారాజశ్రీ కందుల లక్ష్మీపతి నాయుడుగారు (రాజమండ్రి) ను నామినేషన్ మొబరుగా నియమించిరి. ఇందులో మొదటివారగు మ.రా.రా.శ్రీ మోతే రంగయ్య నాయుడుగారు ఈబోర్డులోను రమారమి 8 సంవత్సరములనుండియు, శ్రీ సుత కంగుల లక్ష్మీపతి నాయుడుగారు సమారు 5 సంవత్సరముల నుండియు నామినేషన్ మొబరుగా నున్నారు. ప్రభుత్వమువారికి మైనన్న బ్రాహ్మణ, బ్రాహ్మణే తరుతే, నిమ్మజాతులవగైరాల ప్రతినిధులని తోచినదా?

ఇదేవిధముగానే, ఈజిల్లాలో యితర తాలూకాబోర్డులలో కూడ ఎన్నికలో నెలుపించిన అధికసంఖ్యాకులు వచ్చిన జాతులనే తిరిగి నామినేషన్లు చేయుచున్నారు. ఇది చాల అన్యాయము.

ఈ నామినేషన్లు ఆయినను ఒక్కొక్కసారి, ఒక్కొక్కవ్యక్తిని నిర్ణయించుట న్యాయము. కాని వంశపారంపర్య హక్కువలె ఎల్లకాలము ఒక్కరినే నామినేషన్లు చేయుట బాగుగ లేదు, యూనియన్ బోర్డులలో కూడ పరిశుద్ధ నిమ్మజాతులను నామినేషన్లు చేయక కేవలమైనంత మట్టుకు కాపులు లేక నాయుల్లకు కమ్మవారిని నామినేషన్లు చేయుటయు, అనుభవరహితమువంటి యూనియను బోర్డులో ఆయిన ఆరుసార్లు అనగా రమారమి 15 సంవత్సరముల కాలమునుండి ఒక్కరినే నామినేషన్లు చేయుట ఏమి న్యాయము? ఇటువంటివి చాల నిదర్శనములుగలవు. కొన్ని యూనియను బోర్డులలో మానిమ్మ జాతి ప్రతినిధులే లేరు. ప్రభుత్వమువారి యుద్దేశ మెకటి. కాని జరిగినది చూచిన నేరొకటిగ కన్పించును.

ఇప్పుడు తిరిగి యాజిల్లాలోని తాలూకాబోర్డులు, యూనియను బోర్డులలో నామినేషన్లు చేయవలసిన కాలము తలపించినది. ఇప్పుడైనను శ్రీగవర్నరు మెంటువారు ఈవిషయమై తన చర్చను తీసికొని నామినేషన్లు స్థానములు ఎందుకొకటై ఏర్పరచ బడినవో ఆ సూత్రముల ననుసరించి నిమ్మజాతుల వగైరాలకు న్యాయము జరిగేలాగ న చూడనియెడల వైన ఉదా

హరించిన మోస్తరుగానే ఈపర్యాయము కూడ అధికజాతి లలో నామినేషన్లు జరుగు చుండుటయు, వంశపారంపర్య హక్కువలె, పెక్కు సంవత్సరములు ఒక్కవ్యక్తినే నామినేషన్లు చేయుటయు జరగగలదని మానవ్యము.

నిమ్మజాతులలో నైనను పరిశుద్ధ విద్యావంతులకు చూచి నామినేషన్లు చేయుటలేదు. ఆజాతులలో నైనను కొన్ని వోల్ట ఒక్కవ్యక్తినే రెండు పర్యాయములకంటె ఎక్కువగా నామినేషన్లు చేయుటయు తప్పించుచున్నది గనుక ఏజాతివారి నైనను ఒక వ్యక్తినే రెండు పర్యాయములకంటె ఎక్కువగా నామినేషన్లు చేయుట మంచికావని నానమ్మకము గనుక ఈవిషయమై గవర్నరు మెంటువారును, డిప్యూటీబోర్డుల ప్రసిడెంట్లు వగైరాలు సకాలములో చర్య తీసికొనద రనియు ఆటాగున సకాలములో ప్రభుత్వమువారు చర్య తీసికొనుటగాను చట్ట నిర్వాహకభాగమును మానిమ్మజాతుల ప్రతినిధులు, నామినేషన్లలో జరుగు అన్యాయములు గవర్నరు మెంటువారి నోటినునకు పెంతునే తీసికొని వచ్చెద రని నమ్ముచున్నాను.

క సోమన్న
కార్యదర్శి, ఆదివాండ్రుసంఘము

ఆతినరముల బలహీనత చేతను, ఉష్ణాధిక్యమువలనను గలిగిన మూలవ్యాధికి అద్భుతనివారిణి

నాకు ఆతినరముల బలహీనతచేతను, ఉష్ణాధిక్యమువలన ను గలిగిన మూలవ్యాధిని బాగుగానుదిర్చిన, మద్రాసు ఆక్రిని యన్ షిఫిలో నెం 72 గ్రహమునందుండు పండిత స్వామిశ్రీని వాస అయ్యంగారు వారికి అనేక నమస్కారములు. రెండవ సములక్రిందట ఒకేనెట్టిన కొంతదూరముకూడ నడుచుటకు శక్తి లేకుండెను. అయితే ప్రస్తుతము ఆయాసము, అలసట లేకుండా ఒకేనెట్టిన 2 మైళ్లదూరముకూడ నడచుటకు శక్తిగలదు. నేనిప్పుడు పుష్టికరముగా నున్నాను. నావ్యాధులన్నియు పూర్తిగా కుదిరినవి.

మిస్. ఇ. ఎమ్. రేగో, 2/1 తిరువేంగడ మొదలి వీధి, పార్కు-చౌను, మద్రాసు

వారి సలహాకట్టు ము ద్వ. 15-0-0

తపాలపెట్టె నెం. 1202 రు తంజివిలాసము:—“లుక్ లైట్.”

ది ఇంపీరియల్ ఆయిల్ కంపెని ఆఫ్ ఇండియా,
హెడ్ ఆఫీసు:—నెం 12, సెకండులైనుబీచి,మద్రాసు.

మెస్సర్సు మచోల్లు సోల్ ఏజన్సీ యు. ఎన్. ఎ. కంపెని నెం 160 రు కిరననాయిలు,
ఇతర లాబ్రి కేటింగు చమురులకు ఇండియాకు ముఖ్య సోల్ ఏజెంట్లు.

ఈదిగువ తెలుపబడిన జిల్లాలలో సబ్ ఏజెంట్లు కావలెను:—
గంజాము, గోదావరి, విశాఖపట్టణము, కృష్ణా, గుంటూరు, చెంగల్పట్టు, తంజావూరు, కడప, కర్నూలు, శ్రీశైలం, ఆనంతపురం, కడప.

ఈదిగువ తెలుపబడిన స్థలములకు ముఖ్య ఏజెంట్లు, సబ్ ఏజెంట్లు కావలెను.
నెల్లూరు, ఈ రాజధానిలో నున్న స్వదేశ సంస్థానములకు
వివరములకు ఈ దిగువవిలాసమునకు వ్రాయవలెను:—

Rm. Ar. Rm. Arunachalam Chettiar,
Sole Proprietor of:—
The Imperial Oil Co., of India,
MADRAS.

నోటీసు

జాగ్రత్తపడుడు!!

జాగ్రత్తపడుడు!!

జాగ్రత్తపడుడు!!

పుదుచ్చేరిలోనున్న ఎస్. రామస్వామిపిళ్లెగారు ఇంపీరియల్ ఆయిల్ కంపెనీకి యజమానుడని తెలుపుచున్న పదంతిద్యేషముతో తెలుపుచున్న శుద్ధ అబద్ధమని ఇందుకు సంబంధించిన వారికెల్లరిని యిందుమూలముగా తెలియజేయుచున్నాను. ఏలనగా గతించిన మాతండ్రి, మాయసాసాయి మొదలియాక్, పైన తెలుపబడిన ఎస్. రామస్వామిపిళ్లె వీరిరువురును చేరి వాణిగల సర్వహక్కులను, అధికారములను 28-12-1923 తేదిన జేవోటలోనున్న మిస్టరు ఆర్. ఎమ్. ఏ. ఆర్. ఆర్. ఎమ్, అరుణాచలం శెట్టిగారికి అసైన్ మెంటు డీడ్ మూలముగా యిచ్చివేసియున్నారు. గాన సదరు మిస్టరు ఆర్. ఎమ్. ఏ. ఆర్. ఆర్. ఎమ్. అరుణాచలం శెట్టిగారే ప్రస్తుతము ఇంపీరియల్ ఆయిల్ కంపెనీకి సోల్ ప్రాప్రైటర్లు (పూర్తిస్వంతదారులు) గా నున్నారు. గనుక పైన తెలుపబడిన ఎస్. రామస్వామి పిళ్లెగారికి పైన తెలుపబడిన కంపెనీయందు ఏలాటి సంబంధములేదు. ఆయన చేయునట్టి అలోచనలేని పనులవలన గలుగునట్లుములకు నే నెంతమాత్రమును బాధ్యుడనుగానని యిందుమూలముగా తెలియజేయుచున్నాను.

మద్రాసు
24-3-25

ఏ. ఎమ్. ఆర్. గ్యస్టామి మొదలియారు

గతించిన ఏ. మణియసాసాయి మొదలియారుగారికి మారుడు ఎక్స్-ప్రెస్ పోస్టర్.

VAIDYARATNA
PANDIT D. GOPALACHARLU, A. V. S. A. M. B.'S
JEEVAMRITA
(REGISTERED)
THE BEST NERVINE TONIC OF THE DAY

Is the sovereign remedy for nervous debility, and is an unfailing tonic in cases of Nervous Exhaustion. It is unequalled in restoring Vitality to the system and removing physical degeneration due to overwork, excessive mental strain, etc., etc., etc.,
Telegrams: Catalogues free on application Pottle Rs. 3-4-0
PANDIT Manager, AYURVEDASRAMAM,
Madras. 151, Govindappa Naick Street, G. T., Madras.

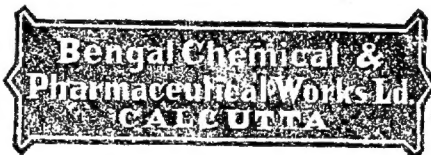
Local Agents: Dadha & Co., China Bazaar Road, G. T. Madras.
Swasti Pharmacy, Blg Street, Triplicane, Madras.

అశ్వన్ | అశ్వగంధిచే తయారుచేయబడిన సంచీవి.

బలహీనమైన నరములకు, దుర్బలమైన మెదడుకు, బలములేని కండరములకు,

ఈ అమోఘమైన ఔషధము శతావరి, బల, తల్మహనా, గ్లి సెరోఫాస్ఫరేటులు, ఇతర మామూలు ఓషధులుచేర్చి తయారుచేయబడినది. అందుచే కలిగిన దుర్బలత్వమునకు ఇది తప్పక మంచిగుణ మిచ్చును

ఇది రహస్యమైన ఔషధముకాదు.
కావలసినవారు వ్రాసిన ఔషధము
సూత్రము కూడ తెలుపబడును.

అత్యద్భుతకుమారో గని వారి లో

గుణములేదని ఋజువుచేయువారికి రు 116-0-0 పహసాపము. అష్టదశ కృష్ణరంగములు:— ఎరువు, తెలుపు, రాగి వర్ణపు మచ్చలు మొదలగు వాటిని ఖండించుటలో అమోఘముగా బనిచేయును. వేయే! నమృతములేని రోగులను మా ఆకు పుత్రియందుంచుకొని కావినర్జనలేకుండ వ్యాధి కుదిర్చిపంపెదమా. యోగ్యతా పత్రములతో కూడుకొన్న కేటలాగు ఉచితము. యం. నుబ్బారెడ్డి, ప్రొఫ్రయిటరు. ది రెడ్డి అండుకో, గోపాలపురం; కొత్తపేటపాడు, గోదావరి జిల్లా.

గాను పాళీలు
అగేట్ కలములు

మార్చి నెలాఖరువరకు
గ్రాసు రూ 10 లు చొప్పున పంపబడును.
విక్టోరియా డిపో,
మైలాపూరు

మహర్షిదేవేంద్ర నాథ రాకూర్ గారి స్వీయచరిత్రము

(గ్రంథకర్త:— మొక్కపాటి రామమూర్తి గారు)

ప్రతివ్యక్తియు ముఖ్యముగా చదువ తగినది. 214 పేజీలు	ధర రు 2 8 0
నిండుక్కాలికోబైందు ఖదర్ వైటుకాగితములు	పోస్టుఖర్చులు ప్రత్యేకము.
రాష్ట్రభాషా హిందీప్రథమ పుస్తకము (రామానందకర్మ విరచితము)	వెల 0 3 0
శ్రీరామవిజయం-నాటకము 0 8 0	శారదాంబ-శ్రీధర్మబోధిని నాటకము 0 4 0
శిల్పకాముని (నిఘంటువు జేబులోనిముద్రనది) ...	... 1 4 0

తెలంగాణపెట్టె నం 212, ఆంధ్రప్రదేశ్ కాకర్యాలయము, 6, 7 లెంబుకెట్టివిధి మద్రాసు.

ప్రక్షిణ హైద్రాబాదు

మహారాష్ట్ర హిందూధర్మ పరిషత్తు
(స్వకీయవిలేఖరి)

మహారాష్ట్ర హిందూధర్మ పరిషత్తుయొక్క ఐదవ సమావేశము హైద్రాబాదు రెసిడెన్సీ బజారులోని (పేంథియేటరునందు) క్రోధన నామ సంవత్సర చైత్ర శు ౧౯-౧౦ బుధ గురు, శుక్రవారములలో (౧౨-౨౩ ఏప్రిలు ౧౯౨౫) జరుగును. పై సమావేశమునకు కరివీరపీఠస్థులైన శ్రీమత్పరివహాస పరివ్రాజకాచార్య వర్మేశ్వర్, టిరుదాచేరు లన శ్రీశంకరాచార్యస్వామిలవారు (డాక్టరు కర్తూకోటి బి. ఏ) విచ్చేయుదురు. కాశీ ప్రయాగ మైనూరు చెన్నపురి పూనా బొంబాయిప్రాంతములలోని విద్వాంసులును, శాస్త్రజ్ఞులును, పండితులును ఆహ్వానింపబడినారు. హిందూ ధర్మమునకు సంబంధించిన సమస్యలనేకములు చర్చించబడును. గాన ఆంధ్రప్రాంతములోని పండితు లీసమయమును బోనాడక సమావేశమునకు దయచేయుదురని నమ్ముచున్నాము. ఆహ్వానసంఘమువారికి తెలిసి సంతకము ఆంధ్రదేశములోని పండితులకు గూడ ప్రత్యేకముగ ఆహ్వానపత్రాల సంపుటవ్వురు. ఆహ్వాన సంఘమునకు నుప నిధులను శ్రీయత వామననాయకు జాగీర్దారుగారు అధ్యక్షులుగ నియమింపబడినారు. శ్రీయతలు పాండురంగ వాసుదేవ జో బి. ఏ. బి. ఎల్, కాశీనాథ సీతారామవైద్య ఎం. ఏ, ఎల్ ఎల్. బీగార్లు కార్యదర్శులుగ ఎన్నుకొనబడినారు. ఈకింది విషయములు కథించుచు చర్చించబడును:—

౧ ధర్మాధర్మ నిర్ణయమునకు ప్రమాణముల వారావిం చుట. ౨ అభ్యుదయ నిశ్చయ స్వరూపనిర్ణయము. 3 చాతు ర్విధ్య విచారము ౪ కలిత పర వర్తనము. ౫ వివాహకాల నిర్ణయము.

ధర్మాధర్మవిచారము చేయ సమగ్రముగ పండితులు ఆంధ్రదేశమున నెందరోగలరు. కావ్యకంఠ గణపతిశాస్త్రిగారు, మల్లాది రామకృష్ణశాస్త్రిగారు, శ్రుతిధర్మ సంజీవిని పత్రికాధి పతులగు వీరభద్ర పాకయాజీగారు మున్నగు ముఖ్యులందరు పై సమావేశమునకు రావలెనని నిజారాష్ట్రాంగ్ధ్రులు గోరుచు న్నారు. ఎప్పుడు వచ్చునది మార్చి ౨౦ వ తేదీలోగ ఆహ్వాన సంఘకార్యదర్శులకు తెలుపవలెను. ఆహ్వానసంఘమువారి సర్వ విధములైన సౌకర్యములను గలిగించుట కేర్పాట్లు చేయుదురు. ఆంధ్రనాదరీ సమాజవారి కోత్సవమున కృత్యపరీక్ష

క్రోధన నామసంవత్సర చైత్ర బహుళ 3-౪ శని, ఆది వారములందు ఆంధ్రనాదరీ సమాజముయొక్క ద్వితీయవార్షికోత్సవము జరిపబడును. కాశీనాథశ్రీ మ్యానీసిపహ మెంబరు గనున్న శ్రీమతి పులుగుర్ల లక్ష్మీ నరసమాంబగారు అధ్యక్షత వహించెదరు.

ఈసందర్భముననే సమాజముపక్షమున శ్రీలలో, ఎక్స్ ప్రెస్ బహుమానపరీక్షగూడ జరుగును. శ్రీ విద్య ఆను విషయ మును గురించి ఆధ్యర్థి నలు ఉపన్యసించవలెను. స్వచ్ఛయోధ దములేక హిందూ శ్రీ లందరును పరీక్షలో చేరవచ్చును. ౧౦ రూపాయల చొప్పున రెండు బహుమానములు ఉత్తములుగ విజయం లై నవారి కొనగలడును.

“విద్య-దాని అవశ్యకత, శ్రీవిద్యయొక్క అవగతము, పురాతన హిందూశ్రీలో విద్య, గృహనిర్వాహకమునకు శ్రీ విద్యయొక్క తోడ్పాటు, ఇతర దేశశ్రీ విద్యాశ్రీ, మన దేశపు ప్రస్తుతినిది, మనకర్తవ్యము మున్నగు ఆంక్షములను గూర్చి ఉపన్యాసములో చర్చించవలెను. మార్చి మాసాంతము వరకు ఆధ్యర్థి నలు తమ దక్షిణములను ఆధ్యక్షురాలగు శ్రీమతి పు.దిటి వీరరాఘవమ్మగారికి తూర్పుజామ కేరాఫ్ డాక్టరు రామస్వామినాయకుగారు పంపవలెను.

వ్యాసరచన పోటీపరీక్ష

నిజారాష్ట్రాంగ్ధ్రజనకేంద్ర సంఘము పక్షమున నిజాం రాష్ట్రాంగ్ధ్రుల అభివృద్ధి మార్గములు అను విషయమును గురించి వ్యాసరచన పోటీపరీక్ష జరుపబడును. శ్రీ పు. పు. లందరు యత్నించవచ్చును. ఉత్తమవ్యాసరచనయెకలకు ౨౫, ౧౫, ౧౦ రూపాయల చొప్పున బహుమానముల నొసంగెదరు. (వారిలో ౨౫ పేజీలవరకు (ఫుల్ సేపు వైజ్ఞానో) వ్యాసములువ్రాయు బడవలెను. సులభమగు సలక్షణమైన ఆంధ్రభాషయందు వ్యాసములను వ్రాసి కేంద్రసంఘకార్యదర్శిగారికి మేనేలొంతమువరకు పంపవలెను. వివరములు ముందు ప్రకటించబడును.

సంఘమునకు వాఙ్మయమునకుగలవరన్నరసంబంధము హైద్రాబాదు ఆంధ్రజనసంఘము పక్షమున గతి బుధ వారమునాడు శ్రీకృష్ణ దేవరాయల ఆంధ్రభాషా నిలయనుం దిరమునందు మేజరు ఎం. జీ. నాయకుగారి అధ్యక్షతక్రింద శ్రీయత గాడేపల్లి సూర్యప్రకాశరావు ఎం. ఏ, ఎల్. ఆగారు “సంఘమునకు, వాఙ్మయమునకు గల శరస్వతసంబంధమును గు రించి గంటకాలమువరకు మనోహరముగ సుపన్యసించి ఉపన్యాసములు మొట్టమొదట భావమునకు భాషను గల అన్యోన్య

సంబంధమును గురించి విపులముగ మాటాడును భావము ప్రధానముగా నున్నదిగాని ననుసరించి భావ వర్ణననియు నుడివిరి. ఈ రెండింటికీ సంబంధము భావార్థ రంగము గలసంబంధము వంటిదిగా నుపహసించిరి. వాద్యమునుకు సంఘమునుగల పరస్పరసంబంధమును సోదాహరణముగ దెలుపుదు వాద్యమును తన సంఘము నిర్దేశమును సందిచుచున్నది. అభివ్యక్తివాద్యమును ప్రేమ వాద్యముభివ్యక్తి సంఘముప్రేమను ఆధారపడియున్నది తెలిపిరి. పూర్వము వాన వాద్యమును అభివ్యక్తియందు దేశము నిర్దిష్టాదాంత మనియు దానివల్లనే మన సంఘము గూడ ఉన్నతదశయందుండె ననుట స్పష్టమగును న్నదనియు, ఇప్పుటికి మనవారు పూర్వపు అభివ్యక్తిని జెప్పకొనదు జూడె మన ప్రస్తుతస్థితి తక్కువగు నున్నదని తేలుపడుచున్నదనియు నుడివిరి.

పూర్వపు దౌన్యత్యమును ప్రజలు సాధారణముగ వర్తమానస్థితి తక్కువగున్నప్పుడే జెప్పకొందురని నూచించిరి. ఆంధ్రవాద్యమును విజయనగర రాజుల కాలమున అభివృద్ధి చెందినది, తరువాత వాద్యమును, సంఘము క్షీణింపకు నున్నది. మరల కీర్తి శేషులగు వీరేశలింగము పంతులుగారి కాలమునుండి అభివృద్ధి చిహ్నములు పొడనూపి ఆనందము స్పృహగోస్థ్యముగ నున్నది. రవీంద్రనాథ టాగూరుగారు పంతులుగారు వారల వారల ఆంధ్రసంఘమే ప్రస్తుతము అభివృద్ధిదశయందున్నదని నెలవిచ్చిరి. టాగూరుగారు నెలవిచ్చినందున నీవాక్యములు పక్షపాతభరితము లని తోచవచ్చు నేమోగాని నిజముగ విఖ్యాత పంతులగు పి. సి. రాయ, జగత్కృష్ణదాస్, ముద్రసాగరము త్రియ్యగు సరోజినీదేవివంటి వారు మగదేశముననే జన్మించి అభివారు మనదేశమునందే? కాలము ననుసరించి సంఘము సంక్షేమముగ నుండునో అట్లే వాద్యమునునందు గూడ మార్పుగలుగును. మార్పు చెందకుండుట అభివృద్ధిమాన కము గానేరదు. అంగ్లేయులతోను, మహమ్మదీయులతోను మనకు సంబంధము గలగుచున్నప్పుడు మనము మాట్లాడు భావ యందు హిందూస్థానీ, అంగ్లేయపదములు గలియుట సహజము. అంగ్లేయభావగూడ అనేక భాషలలోని పదములతో మిశ్రితముయి యున్నది. ఇట్టి సమ్యగ్భావము అభివృద్ధి నూచకమేగాని తద్విరుద్ధము గానేరదు. సహజముగ వచ్చుచున్న యిట్టి ప్రవాహమును మన మాపజాలము. పూర్వసాంప్రదాయములను పాటించు కాదులైన మన వాద్యమును సాదౌపాధపుచున్నదని చెప్పుచున్నారు. క్రొత్తగ బయలుదేరుచున్న వాద్యమును నంతయు నిరసించుట మంచిదిగాదు. దానియందు మంచి లేకపోయెడు, తక్కువగునట్లు వాద్యమును లేదును బయలుదేరుచున్నదోకని పెట్టి దానిని నిర్మూలించుటకు ప్రయత్నించవలెను. సంఘము యొక్క హిందూస్థానీ దీనికి కారణము. సంఘములోని భావ మలకు అనాచిత్యములన్నిటిని ఎప్పుడైన విజృంభించును. సంఘములో కొందరు జీవనోపాధికై ఉత్తమ బాధ్యులగు మరలవాళక అనర్థవాద్యమునుకూ కారకులగు చున్నారు. సంఘములో గల లోపములను దిద్దుకొనుటకు ప్రయత్నించవలెను. యెంకిపాటలు అనర్థవాద్యమును అనుసరింప క్రింద ఇటీవల పత్రికలలో ప్రచురించబడిన వ్యాసమును అందఱుజూచియే యుందురు. ఇట్టి పాటలను గురించి ఇరుకక్షులు బయలుదేరక. అందొకటి ఈ పాటలో ఉత్తమమైనభావములు గలవని చెప్పను. వీనివలన వాద్యమును, అనర్థకమగు చున్నదనియు, నవి తప్పులతడవల. నాయు రెండవకక్షివారివాదన. యెంకిపాటలు వ్రాసినవాడు సామాన్యులుగాను, విద్యావంతులు. వాడు వ్రాసినపాటలయందు ఉత్తమభావములు గలవని వారు చెప్పియున్నప్పుడు మును దాని నేం అంగీకరించగూడదు. (Aland should be judged by its best products.) పాటలు సంబంధించి ఉత్తమ పంటలన్ని ధూమయొక్క విలవను నిర్ణయించవలెన నెడి సామెత ప్రకారము నూతన ఆంధ్రవాద్యమునునందలి ఉత్తమమైన రచనలను పాటించవలెను. అట్లు చేయక అంతయు వాగులేదనుట చాల పొరబాటు జనరంజనమైనసంఘమునందే మనోరంజితమైన వాద్యమును ఛట్టుకు. భావిస్థితి ఎట్లుండవలెనో అరయుదము. వాద్యము మద్దతునుపొంది. దీనివలన సంఘముస్థితి తేలుపడును. ఒకటి భాగుపంటు అనిన రెండవది భాగుపంటను. సంఘముయొక్క దుస్థితిని వాద్యయదర్శకులు నందు ప్రతిఫలించు ట్లాంగ్వేజులయే విద్యావంతులక రన్యము. మున్నొకప్పుడు అమెరికాలో దానివిద్యాపాఠశాల ప్రవలియున్నప్పుడు (Uncle Tome's cabin) అంకల్ టామ్ముక్వా డిన్ అనుకథ వ్రాసుబడినది. అదియే ఈవాద్యమును నిర్మాతల మొదట్లగు కారణభూతమయ్యెను. ఇట్లే మన సంఘమునందున్న దురాచారములను బోధించుట దీని వాద్యము

ము స్పష్టింపబడవలెను. సహాయనిరాకరణోద్యమము బయలుదేరిన తరువాత ఆంధ్రదేశములో జాతీయభావమును పురికొల్పు పుస్తకము తెచ్చియో బయలుదేరినది. పాటలు, పద్యములు ద్వారాగూడ నిట్టిభావములు చెరబట్టి పడినవి. జాతీయ భావమును గురించి టాగూరుగారు (Nationalism is a disease) జాతీయభావ మొక నిధమైన జబ్బు అని నెలవిచ్చి వారు గాని వారయందుగల జాతీయభావము పంకదేశమునకు ప్రాధాన్య మిచ్చుటవల్లనే తేలుపడుచున్నది. జాతీయభావముండుట మంచిదేగాని దానిని కొంతపరిమితి యుండవలెను. ఇతరులను ద్వేషించువరకేది ప్రబలగూడదు. స్వభావభివ్యక్తితో బాటు ఇతరులయొడ సమాదరణభావము గలిగి అందరి యాస్పత్రియమున మనకు (పేషియంట్) నిజాంరాష్ట్రాధిపతి తాము వెళకబడి యున్నామని చెప్పుకొనుచున్నారు. కాని ఏమియునునందు గూడ వెనుకబడి యున్నట్లు లేదు. సంఘసాహసోద్యమ మారంభమైన ఈకాలమునానే ౫౦ సంఘములవరకు దేశమునందు నెలకొల్పబడుట జూడ వారియందుగల ఉత్సాహము వ్యక్తమగుచున్నదని నుడివి తమ యువవాడననుచు ముగించిరి.

పూజనీయు లగు అగ్రవర్ణము ఉపవాసములు చేప్పిన విషయములను ప్రోద్బలించుచు పూర్వపు దౌన్యత్యమును స్మరించుట క్షోభించునట్లు మే యనియు, అనర్థక వాద్యమును బయలుదేరుట కారణము సంఘములో కొందరి జీవనాధారము లేకపోవుచుండెనని అవి డిమాండు (గిరాకీ) ను బట్టియే వచ్చుచున్నదనియు, ప్రజలద్వారాని ఆవరించుటవల్లనే పెంపు గాంచుచున్న దనియు సంఘము మంచిదైనచో అట్టి వాద్యము ముందు నిరసనభావమును జూపుననియు నుడివి. మన దేశములో ఆక్షరాస్యులసంఖ్యయే అతిస్వల్పముగా నున్నది గనుక వాద్యయాభివృద్ధి దానియొక్క మంచిచెడ్డలను లాభపన్నములను బొందువారి సంఖ్యగూడ స్వల్పమే యనియు జనసామాన్యము నందు విద్యావ్యాప్తికై కృషిచేయుట మాన ప్రధమరక్తవ్యతినియు నెలవిచ్చిరి. ఆభ్యుదయము, ఉపవాసములకు కృతజ్ఞతా నూచనాంతరము సభ ముగిసెను.

దు వ్యు రి రామి రెడ్డి గారి గ్రంథములు

- 1 నైవేద్యము - క్రొత్తది ఇందు 88 ఖండ కావ్యములుకలవు. చక్కనిదైంసు. 0 0 0
- 2 కృషీవలలు - ద్వితీయ సంపుట - రణము శ్రీకృష్ణమంచి రామలింగారెడ్డిగారి విపులమైనపీఠికయు గలదు. 0 6 0
- 3 వనమహా - 1918 వ సంవత్సరమున ప్రబంధసమూహ పరీక్షయందు శ్రీ విజయనగర సంస్థానమువారిచే బహుళకరింపబడిన యభినవ ద్భ కావ్యము 0 12 0
- 4 వక్షత్రహల - ఖండికావ్యమునందలి 0 12 0
- 5 జలదాంకన - పద్య కావ్యము 0 6 0
- 6 సీతా వాపాదనాలకము 1 2 0
- 7 గలవారపు అగ్నిప్రవేశము - పద్య కావ్యము అచ్చగు గ్రంథములు 0 4 0
- 8 కడపటివీరుకోలు - పద్య కావ్యము
- 9 కవిత్వతత్వనిరూపణము - వ్యాసములు
- 10 మిరాబాయి నాటకము

ఈ గ్రంథముల నొక్కసారిగా కొనువారికి పోస్టేజీ మేమేధరింతురు. పత్రములకు తమ మైనకమీషను ఇయ్యబడును. మ్యానేజరు, నరసస్వామి భండారము, పెమ్మరెడ్డిపాళెం, నెల్లూరుపాస్ట్రా, ఆయుర్వేదశాస్త్రీ, ఆప్టావధాని 1676 కందుకూరి వేంకటసుబ్బారావు యం. డి. యె. గారి

కౌముదము

ఒక కేమాత! 1 గంట కేగుణము!! ఈ యావధము కుక్రధాతు బలమునకే నిర్మింపబడినది. రాత్రిపూట నొక మాత్ర దీసికొనిన ఎంతబలహీనమైన కుక్రమైన ను వెంటనే సంసారసుఖము నీయగలదు. 5 దినములు పుష్పకొనిన మాత్రములోగలిసి గాని. మాత్రమునకు ముందు వెనుకలగాని నిద్రలోగాని పోయెడి కుక్రవప్తము దృఢముగా నివారణయగును. మధ్య నపుంసములు, నరముల బలము తగ్గిన వారు ఈ మాత్రలనే పైకి పూతగాగూడ నుపయోగించిన మిక్కిలి కేవలములు కాగలరు. అనేకులకు వాడి దృష్టాంతము చూచిన యావధము, మియుత్తరములు రహస్యముగా నుంపబడును. ధైర్యము 20 మాత్రల సీసారు. 2-0-0 అమ్మతాత్రమము, నెం 1. పిలూరు, కృష్ణాబిలా.

చెన్నపురి బజారుధరలు

మార్చి నెల 26-వ తేది గురువారము

- 1. ధాన్యములు
దనియాల బా 1-కి రు 30 0 0 మొదలు 42 0 0 వరకు
బియ్యము బస్తాలు మొదలు వరకు
కునుమ తెనాలి ,, ప 48 గలది రు 15 8 0 15 12 0
నెల్లూరి ,, డిటా ,, 17 0 0 17 4 0
డిల్లి ,, డిటా ,, 18 8 0 18 12 0
రాగులు రా. 164 బస్తా 1-కి ,, 8 12 0 9 0 0
నవ్వులు ,, ,, 20 0 0 24 0 0
- 2. వస్తుధాన్యములు
కందులు బస్తా 1-కి రు 205 ,, 16 8 0 11 0 0
నెనగలు ,, డిటా ,, 12 0 0 12 8 0
నెసలు ,, డిటా ,, 18 0 0 14 0 0
మినుములు ,, డిటా ,, 18 0 0 16 0 0
ఉలలు ర 164 ,, ,, 8 4 0 8 8 0
- 3. నూనెవస్తువులు
నవ్వులనూనె బా 1-కి ,, 154 0 0 155 0 0
నెయ్యి మ 1-కి ,, 14 0 0 22 0 0
కొండాపురం నేరునెనగలపప్పు బా 1-కి ,, 55 0 0 60 0 0
ఇతరప్రదేశము ,, ,, 50 0 0 58 0 0
నేరునెనగలనూనె గాముగ బా 1-కి రు 120 మిషకానూనె 118
ఆముదము బా 1-కి ,, 184 0 0 185 0 2
- 4. చిల్లరవస్తువులు
చాయపనుపు బా 1-కి ,, 145 0 0
కూరపనుపు ,, ,, 29 0 0 95 0 0
మిరప కాయలు (గుంటూరు) బా 1-కి ,, 105 0 0 112 0 0
గుంటూరుపాయకట్టు నీలిమందు మునుగు 1-కి రు 50,55
కాళహస్తీపాయకట్టు ,, ,, 70,75
తెల్లము బా 1-కి రు 85 0 0 45 8 0
చింతపండు బా 1-కి ,, 80 0 0 59 8 0
- 5. ఇనుము
పట్టా రకం బా 1-కి ,, 88 0 0 84 0 0
చదరంప ,, 86 0 0 40 0 0
రవుండు ,, 85 0 0 860 0
- 6. లోహములు
వెండి 100 కులంబు ,, 72 8 0 78 0 0
బంగారము, కులము 1-కి ,, 21 10 0 21 12 0
సవరము 1-కి ,, 18 12 3
ఇత్తడి బా 1-కి ,, 280 0 0 275 0 0
రాగి డిటా ,, 295 0 0 800 0 0
అస్కాచక్కెర 226 పా|| గలది 85 8 0 85 8 0
- 7. రంగులు అలిజరైను
ఆవుకృష్ణము 20 డిగ్రీలు ,, 70 0 0 72 0 0
వొట్టికృష్ణము డిటా ,,
సింహం డిటా ,, గుర్రం డిటా ,,
- 8. దూది
బోండానెట్టుబారువ 1-కి రు 800 0 0
పల్నాడు దూది ,, ,, 240 0 0
- 9. నూలు
కోయంబత్తురు నెం 10 1/2 పెట్టె 1-కి ,, 8 0 0
మధుర నెం 12 1/2 పెట్టె 1-కి ,, 6 0 0
పుట్లూరు యేనుగ నెం 8 1/2 పెట్టె 1-కి ,, 8 8 0
అనామదాబాదు నెం 12 1/2 పెట్టె 1-కి ,, 7 12 0
నూళయేనుగ నెం 20 ,, 10 10 0
జపాన్ నెం 20 ,, 10 8 0
,, ,, 40 ఏ తేబిలు అయినను ,, 18 8 0
గోకాకు నెం 12 1/2 ,, 8 10 0
వాడ్వాల్ నెం 24 1/2 ,, 11 4 0
14 1/2 క్విలర్ పక్షి ,, 8 0 0
నెం 20 తెన్ని సింహం యీటె ,, 10 10 0
నెం 22 ,, ,, 10 14 0
నెం 12 1/2 తెన్ని సర్కసు ,, 8 8 0
నెం 14 1/2 ,, ,, 8 12 0

అమృతాంజనము

అమృతాంజనము అన్ని చోట్ల దొరకును, చక్కని డబ్బీతో నహా 1-కి వెల 10 అణాలు మాత్రమే.
అమృతాంజనము డిపో, బొంబాయి లేక నెం. 7 తంబుకెట్టివీది మదరాసు.

బోకామయహారకన్తూరిమాత్రలు

మహాభాగా, 25 సం॥ అనుంజీ నేను లోకనేవ చేయించుచునంత తమకు తెలిసియుండవచ్చును. (నతి సం॥ రము తల్లలకొంది కుటుంబములు నన్ను చాలా ప్రీతితో ఆదరించుచున్నారు. ఇండియా-చారుమాత్రలను గాక బర్మా, సిలీన్, మలయావ్సేటు, ఫిజిలాండు, ఇంగ్లాండు మొదలగు విదేశములందును వారుగూడ ౨-లో నేహము చేసియున్నారు. సాధారణముగా వైద్యులందఱు నన్ను ఆశీరించుచున్నారు. సమయము వచ్చి నప్పుడు నన్ను మరచుటలేదు. నా చేయి (లోకామయహార కన్తూరిమాత్రలు) చంటిపిల్లలు, భారతీయులు, పడుచు వారు, ముసలివారు, వారు పీరినవేల సమస్త మానవజాతియు నన్ను ప్రేమించుచున్నారు. సమస్త శత్రువులు, సకల జ్వరములు, మాందము, శీతవాతము, ప్రక్కలకేళ్ళు, ఆకలిలేకుండుట, మలబద్ధము, జీర్ణించిన భేదములు, కడుపునొప్పి, జలుబు, దగ్ధ (కాన్సర్ష)ము, పల్లనోష్ణి, నడుమునొప్పి, ఇన్ ఫ్లూఎంజా, ప్లేగుజ్వరములు మొదలగు వ్యాధులకు, ఎతరవ్యాధులకు ఆమహానస్త్రికలోడున్న ప్రకారము వాడిన తప్పక నులుగును. నలు దిక్కులనుండి నన్ను గుఱించి పంపిన యోగ్యతాపత్రములు నేనెవ్వరే గలవు. ఒకదాని వాలో నేహముచేసిన వారు మరెప్పుడు నన్ను మరచరు.

800 మాత్రలుగల బుడ్డి 1 కి ధర 0-4-0. పోస్టుఖర్చు వేరు 6 బుడ్డు వెల పోస్టుఖర్చుతో రూ 1-8-0 12 బుడ్డు రూ 2-18-0. 25 బుడ్డు రూ 5-8-0. కావలసినవారు ఈ దిగువ విలాసమునకు వ్రాయుడు.
అయుర్వేద వైద్యపాశ్యపు వెంకటాచల పండితులు, శ్రీ సీతారామవ వైద్యశాల, మైసూరు.

కామినియా నూనె
వెంట్రుక లేతదము.
రాలిపోకుండ జాగ్రత్తపడుడు
వెంట్రుకలు దువ్వినపుడు ఊడకమున్నే త్వర పడకపోయిన ఊడ మొదలుపెట్టి ఫూర్తిగ పాశగును అట్లుకాకుండ నేడే కామి యా నూనెను వాడి సత్వరముగా శిరోజముల గాపాడుకొనుడు. వెంట్రుకల కేవాద్యమున్నను మాన్చి ఈ దివ్యవధము వానిని మొత్తముగా వట్టువలె నెదుగునట్లు చేయును. ఒక పరీక్షవల్ల మీకే తెలియగలదు. మీ శిరోజముల నతిశుభ్రవరచును బుడ్డివెల 1 రూపాయి. 3 బుడ్డుఖరీదు రూ 2-10-0. 126 పీచీచార్జీలు ప్రత్యేకము.

ఆటోదిల్ బహారు

మీకు ఏనువానన ద్రవ్యము లేక అత్తరు కావలసియున్న ఆటోదిల్ బహారుకు వ్రాయుడు.
అత్తన్న బుడ్డి ధర రూ. 2-0-0 1 క్రాం బుడ్డి 0-12-0
2 క్రాం బుడ్డి 0-8-0] మీ చేతిరుమాలునందు చుక్కలు వేసికొన్న పరిమళ మన్నిదిలను వ్యాపించును.
పై కామినియానూనె, ఆటోదిల్ బహారు మొదలగువారు ప్రతిచోటను ఏకైకముగా వుండును. తమను పొలుపొందుటకు,
ఆంగ్లో ఇండియన్ డ్రగ్స్ అండ్ కెమికల్ కంపెనీ,
185 అన్నామఠి, బొంబాయి అని వ్రాసిన చిత్రముగల

శ్రీ నకలత్తైవర్ధిదీపిక-(నవనము)

గ్రంథకర్త:- శ్రీ కాశీనాథుని శుభ్రవాణ్యం అయ్యవారుగారు, గవర్నరువేట, బెజవాడ
ఈగ్రంథము శ్రీ తత్త్వవిమలానును సంగ్రహముగ బోధియెను. ఇందు శ్రుతిస్మృతులనుండియు నితరసంస్కృతాంశ వేదాంతగ్రంథములనుండియు ప్రమాణము లచ్చటచ్చట గలవు తెలి సులభము. ౧౮ అధ్యాయములు. ఇందలివిషయములు:-

1. సుజశిష్య సందర్శనము, 2. సుమలక్షణములు, 3. ద్విదాపరబ్రహ్మము, 4. ప్రణామము, 5. సగుణస్వరూపనిర్ణయము, 6. త్రిమూర్తులయొక్క యున్నతీ, 7. సువాత్రయ వివరము, 8. పంచభూతోత్పత్తి, 9. తీర్పుని గమనాగమనములు, 10. కన్నస్వరూపము, 11. సుక్ష్మవిషయము, 12. అజహాగాయత్రీ, 13. స్రక్రాంతేర్ధత విషయములు, 14. పంచకోశ వివరము, 15. పిండోత్పత్త్యాది ప్రకరణము, 16. వైరాగ్యప్రకరణము, 17. పంచీకరణము, 18. చతుర్వింశతి తత్త్వవివరము, 19. సృష్ట్యాది విషయవివేచనము, 20. నిత్యకర్మానుష్ఠానవిధులు, 21. భస, 22. పాన, భస్మస్థాన, భస్మగారకాదివిధి, 23. దురాక్షధారణవిధి, 24. మడితులీ మంత్రోద్ధారణము, 25. భస్మధారణావిధ్యకత, 26. భ క్తి, 27. జీవేశ్వరవిషయము-తీర్పుడు, 28. ఆత్మస్వరూపము, 29. ముక్తి, 30. మహాకావ్యములు, 31. ప్రభులింగలీలతత్త్వబోధ, 32. కర్మములైకమత్వము, 33. శివుడు తామసుడు కాడు, 34. ఈశ్వరుడు భక్తకర్పాపతి, 35. " సూర్యసంహారాంతగర్భి, 36. గాదాత్రీ, 37. భగవద్వబ్ధిరూపణము, 38. చామన్యకర్తవైచారాభివ్యక్తిము, 39. శివతీర్థప్రసాదగ్రహణము, 40. జయోదిహోవ విషయము, 41. ఉపశంసారము

మఱియు నిందు తెలుగున విశ్వేశ్వరతారావిధి సంస్కృతముననుసరింపక పానస్తోత్రము, శ్రీరామచోక్తవిభుజంగస్తోత్రము శ్రీకనకదుర్గాష్టకము గలవు. దీనివెల రూ ౧-౦-౦.
గ్రంథకర్తగారియొద్దను, బెజవాడ వాణిమద్రాక్షరకాలాంధ్రపండితుడు శ్రీ కాశీనాథుని చినవీరభద్రయ్యఅయ్య వారుగారియొద్దను ప్రతులు క్రయమునకు దొరకును. 1864

మానసోల్లాసినీ మాత్రలు

80 మాత్రలు 0-10-0 (బడి అణాలు)
తెలుగుభాషా (పోస్టుఖర్చులతో కలపక) గుణానుభవము!
శరీరములో ఉష్ణాధిక్యముచే కలిగిడి వైద్యశాలల సీమాంతం దివ్యావృతము అజీర్ణము, అరుచి, అస్థిలింఠిలు, అన్ని మాంద్యము, అతిదాహము, ఎక్కిళ్లు, నూర్కాంక్షలు, యందు బలమయి, పిక్కలు, పొర్వములు, శరీరస్పృహ, ప్రేక్షు, అస్థులు, మొదలగువానియందు గలిగిడి శాస్త్రములను బోగొట్టి దేహమును మంచి యారోగ్యమునకు తెచ్చును.
ఈ మాత్రలు శుభావార శుక్లపక్షం వెంటనే మాన్యును. యందు అనేకవిషయము చేరెనది. అనుభవము గల డాక్టరుగనుటకేక పరమసంస్కృతియ యని చెప్పవచ్చును. ఒక్కసారి వాడినా దిన నిజము తెలియగలదు. విలువ:-
అయుర్వేద వైద్యనిలయం, పోస్టు నిడుకూలు, ఎలమీద, కృష్ణాజిల్లా. (1918)